EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 16.7.2025
COM(2025) 548 final

2025/0223 (COD)

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS

unionin pelastuspalvelumekanismista ja unionin tuesta terveysuhkiin varautumista ja reagointia varten sekä päätöksen N:o 1313/2013/EU (unionin pelastuspalvelumekanismi) kumoamisesta

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

{SEC(2025) 545 final} - {SWD(2025) 545 final} - {SWD(2025) 546 final}

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN TAUSTA

• Ehdotuksen perustelut ja tavoitteet

Asetusehdotus perustuu unionin pelastuspalvelumekanismista, jäljempänä ’unionin mekanismi’, annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksellä N:o 1313/2013/EU perustettuun säädöskehykseen sekä asetukseen (EU) 2021/522 unionin terveysalan toimintaohjelman (EU4Health-ohjelma) perustamisesta kaudeksi 2021–2027. Sillä luodaan puitteet pelastuspalvelulle sekä terveysuhkiin varautumisen ja reagoinnin rahoittamiselle, jotta voidaan hyödyntää synergioita ja kehittää koordinointia eri aloilla. Tällä pyritään tehostamaan luonnon ja ihmisen aiheuttamien uhkien, myös valtioiden rajat ylittävien vakavien terveysuhkien, ehkäisemistä sekä niihin varautumista ja reagoimista. Toiminnassa on huomioitava se, että unionin kohtaamat riskit ja uhat ovat luonteeltaan yhä monimutkaisempia ja toisiinsa kytkeytyneitä, kuten Eurooppa-neuvosto on vuosina 2023[1] ja 2024[2] antamissaan päätelmissä todennut.

Euroopan riski- ja uhkaympäristö on synkentynyt viime vuosina alati epävakaamman turvallisuus-, terveys-, ilmastonmuutos- ja ympäristötilanteen johdosta. Unionin mekanismin käytön yleistyminen osoittaa, että kansalliset järjestelmät tarvitsevat todennäköisesti jatkossakin tehostettua tukea katastrofien ja kriisien torjuntaan. Sen vuoksi unionin tason koordinointimekanismilla on oltava riittävät valmiudet tarjota tällaista tukea tehokkaammin ja vaikuttavammin muun muassa vahvistamalla ennaltaehkäisyä ja varautumista.

Lisäksi monialaisten kriisien, kuten covid-19-pandemian ja Venäjän Ukrainaa vastaan käymän hyökkäyssodan, monitahoisuus edellyttää aiempaa kattavampaa ja yhdenmukaisempaa kriisinhallintaa. Siksi unionin ja sen jäsenvaltioiden on tehtävä tiivistä, uutteraa yhteistyötä vastatakseen tehokkaasti kriisien synnyttämiin haasteisiin. Nykyinen geopoliittinen tilanne edellyttää Euroopan siviili- ja puolustusvarautumisen parantamista, kuten varautumisunionistrategiassa[3] ja yhteisessä valkoisessa kirjassa Euroopan puolustusvalmiudesta vuoteen 2030 mennessä[4] todetaan.

Tehokas kriisinhallinta edellyttää siviili- ja sotilasalan toimijoiden tiivistä yhteistyötä, jotta siviili- ja sotilastoimia voidaan toteuttaa tehokkaasti ja saumattomasti. Yhteistyö on erityisen tärkeää käsiteltäessä asioita, joilla on vahva kaksikäyttöinen ulottuvuus ja joissa siviili- ja sotilasalan toimijat hyödyntävät yhteisiä infrastruktuureja, kuten liikenneverkkoja ja logistiikkakeskuksia. Yhteistyöllä siviili- ja sotilasalan toimijat voivat varmistaa, että niiden toiminta on hyvin koordinoitua ja toisiaan täydentävää, mikä viime kädessä parantaa kriisinhallintaa. Ehdotuksen olennaisena tavoitteena on näin ollen varmistaa, että asetuksella tarjotaan tehokkaampaa, vaikuttavampaa tukea tällaisten monimutkaisten ja laajavaikutteisten kriisien hallintaan[5], ja siihen sovellettavan, kaikki riskit, koko hallinnon ja koko yhteiskunnan kattavan lähestymistavan olisikin vahvistettava pelastuspalvelun ja terveyden, ympäristön ja turvallisuuden alan välisiä yhteyksiä tarjoamalla yksinkertaisempia, joustavampia ratkaisuja monimutkaisten, monialaisten ja pitkäkestoisten kriisien tehokkaaseen, vaikuttavaan hallintaan.

---

1 EUCO/2023/7 final.
2 EUCO/2023/24 final.
3 JOIN(2025) 130 final.
4 JOIN(2025) 120 final.
5 JOIN(2025) 130 final.

Terveysuhkiin varautumisen ja reagoinnin sisällyttäminen tähän ehdotukseen parantaa EU:n kansalaisten suojelua, mikä viime kädessä lisää häiriönsietokykyä ja suojaa väestöä vakavilta terveysuhkilta. Terveysuhkilla voi olla kauaskantoisia vaikutuksia, jotka ulottuvat terveydenhuoltoalan ulkopuolelle ja voivat vaikuttaa yhteiskunnalliseen vakauteen, ympäristön tasapainoon tai kriittiseen infrastruktuuriin. Terveysuhkiin varautumista ja reagointia koordinoidaan jatkossakin nykyisissä rakenteissa, kuten terveysturvakomiteassa ja HERAn johtokunnassa.

Lisäksi ehdotuksella ja siihen liittyvillä horisontaalisilla vaatimuksilla ja muilla ohjelmilla tuetaan ja edistetään toimenpiteitä, joilla ennakoidaan ja ehkäistään katastrofeja, autetaan vähentämään niiden kustannuksia unionin taloudelle ja minimoidaan niiden haitalliset yhteiskunnalliset, taloudelliset ja ympäristövaikutukset, jotka koskettavat haavoittuvimmassa asemassa olevia alueita ja ihmisiä, kuten naisia, lapsia, ikääntyneitä henkilöitä, pakolaisia, rodulliseen tai etniseen vähemmistöön kuuluvia ja vammaisia henkilöitä. Tämä edistää viime kädessä kestävämpää ja osallistavampaa kasvua sekä sukupolvien välistä oikeudenmukaisuutta. Ehdotuksella edistetään merkittävästi yksinkertaistamista esittämällä unionin mekanismin toimintaa ja sen toimien rahoittamista koskevat säännökset yhdessä ainoassa tekstissä, mikä yksinkertaistaa nykyisiä menettelyjä. Lisäksi ehdotuksella varmistetaan, että unionin mekanismin mukaiset investoinnit vahvistavat myös unionin teollisen perustan kilpailukykyä ja häiriönsietokykyä, ja luodaan siten pohja entistä strategisempien, luotettavampien ja itsenäisempien toimien toteuttamiselle muun muassa edistämällä unionissa kehitettyjen tai tuotettujen ratkaisujen käyttöä unionin oikeuden ja kansainvälisten sitoumusten mukaisesti.

Ehdotuksessa todetaan, että yksilöt voivat olla moninkertaisesti ja moniperusteisesti haavoittuvaisia. Siksi ehdotuksella edistetäänkin monialaista katastrofiriskien hallintaa sen varmistamiseksi, ettei ketään jätetä jälkeen hätätilanteessa.

- **Yhdenmukaisuus muiden alaa koskevien politiikkojen säännösten kanssa**

Ehdotus perustuu nykyisestä järjestelmästä tähän mennessä saatuihin myönteisiin tuloksiin, ja sen tarkoituksena on korjata järjestelmän puutteet lujittamalla säännöksiä, jotta jäsenvaltioiden toimia tällä alalla voidaan tukea, koordinoida ja täydentää jatkossakin. Asetusehdotus perustuu myös EU4Health-ohjelman kriisivalmius- ja reagointilohkoon, jolla tuetaan rajatylittävistä vakavista terveysuhkista annetun asetuksen (EU) 2022/2371[6] ja toimenpidekehyksestä kriisin kannalta olennaisten lääketieteellisten vastatoimien tarjonnan varmistamiseksi kansanterveysuhan ilmetessä unionin tasolla annetun asetuksen (EU) 2022/2372[7] täytäntöönpanoa, sekä muihin aloitteisiin, joiden tarkoituksena on parantaa terveysuhkiin varautumista ja reagointia. Sen tarkoituksena on varmistaa synergia Euroopan tautienehkäisy- ja -valvontakeskuksen ja Euroopan lääkeviraston kriiseihin liittyvien toimien sekä asiaankuuluvien kansallisten ja kansainvälisten järjestöjen kanssa. Tällä pyritään varmistamaan, että unionin terveysuhkiin varautumista ja reagointia vahvistetaan pelastuspalvelutoimenpiteiden rinnalla. Asetusehdotuksella lisätään yhdenmukaisuutta nykyisten toimintapolitiikkojen kanssa parantamalla jäsenvaltioiden varautumis-, ennaltaehkäisy- ja reagointivalmiuksia. Sillä vahvistetaan sitoutumista laajempaan eurooppalaiseen yhteisvastuuseen ja koordinoituihin toimiin, jotka pohjautuvat aiemman yhteistyön ja aloitteiden muodostamaan vankkaan perustaan.

[6] EUVL L 314, 6.12.2022, s. 26–63.
[7] EUVL L 314, 6.12.2022, s. 64–78.

Sen lisäksi, että unionin mekanismi on tiiviisti yhdenmukainen varautumisunionistrategian, EU:n varastointistrategian[8] ja lääketieteellisiä vastatoimia koskevan strategian[9] kanssa, jolla unioni varautuu seuraavaan terveyskriisiin, sitä sovelletaan yhdessä eurooppalaisen sisäisen turvallisuuden strategian[10] kanssa, jonka tavoitteena on varmistaa unionin kansalaisten korkea turvallisuustaso, sekä yhteisen valkoisen kirjan Euroopan puolustusvalmiudesta vuoteen 2030 mennessä[11] ja ReArm Europe -suunnitelman kanssa Euroopan puolustusvalmiuksien vahvistamiseksi ulkoisia uhkia vastaan. Se on myös sopusoinnussa varastointistrategian ja lääketieteellisiä vastatoimia koskevan strategian kanssa ja tukee eurooppalaisen ilmastolain[12] mukaisia unionin velvoitteita, joilla varmistetaan jatkuva edistyminen toimissa, joilla parannetaan sopeutumiskykyä, vahvistetaan ilmastokestävyyttä ja vähennetään haavoittuvuutta ilmastonmuutokselle.

- **Yhdenmukaisuus unionin muiden politiikkojen kanssa**

Tämä ehdotus on suunniteltu varautumisunionistrategiassa kuvatun sisäänrakennetun varautumisen periaatteen mukaisesti edistämään synergioita muiden sisä- ja ulkopolitiikan alojen kanssa – noudattaen yhdennettyä lähestymistapaa katastrofiriskien hallintaan asiaankuuluvilla aloilla ja asiaankuuluvien sidosryhmien kanssa, joita ovat esimerkiksi EU:n virastot, jäsenvaltiot ja kansainväliset järjestöt – sekä katastrofiriskien vähentämistä ja hallintaa koskevien unionin toimintapolitiikkojen ja katastrofiriskien vähentämistä koskevan Sendain kehyksen täytäntöönpanoa.

Erityisesti ulkopolitiikassa EU:n ja sen jäsenvaltioiden varautuminen ja häiriönsietokyky kietoutuvat yhä tiukemmin yhteen sellaisten kumppaneiden toiminnan kanssa, jotka kohtaavat samanlaisia maailmanlaajuisia kriisejä ja haasteita kuin EU. Yhteistyö ulkoisten kumppaneidemme kanssa kriisien ennakoimiseksi ja niihin varautumiseksi ja reagoimiseksi hyödyttää molempia osapuolia ja vähentää radikaalisti muualla puhkeavien kriisien kerrannais- tai heijastusvaikutusten riskiä EU:ssa. Ehdotuksella vastataan maailmanlaajuisiin haasteisiin yhä epävakaammassa geopoliittisessa tilanteessa ja täydennetään Globaali Eurooppa -välineen puitteissa toteutettavia toimia, joilla EU ja jäsenvaltiot jatkavat räätälöityjen, kaikkia osapuolia hyödyttävien kahden- ja monenvälisten kumppanuuksien kehittämistä ja syventämistä.

Ehdotuksessa korostetaan erityisesti unionin mekanismin yhteistyötä terveysuhkiin varautumisen ja reagoinnin sekä humanitaarisen avun tarjoamisen kanssa. Siinä korostetaan muun muassa kansanterveysuhkia, oikeus- ja sisäasioita, kuten konsuliapua ja kriittisen infrastruktuurin turvaamista, ympäristöasioiden hallintaa keskittyen tulvasuojeluun ja teollisuuden suuronnettomuuksien ehkäisyyn, ilmastokestävyyttä ja -valmiutta, meren pilaantumisen torjumista, ulkosuhteita sekä kehitysyhteistyötä, turvallisuutta, puolustusta ja avaruusasioita. Jotta ehdotus olisi yhdenmukainen muiden unionin rahoitusvälineiden kanssa ja täydentäisi niitä, siihen on sisällytetty selkeitä unionin mekanismin soveltamisalan määritteleviä säännöksiä, joilla estetään päällekkäisyydet ja kaksinkertaisen rahoituksen mahdollisuus.

Terveysturvallisuuden osalta tällä ehdotuksella täydennetään muista unionin rahoitusvälineistä rahoitettuja terveysturvaan liittyviä varautumistoimia, joilla pyritään

[8] COM(2025) 528 final.
[9] COM(2025) 529 final.
[10] COM(2025) 148 final.
[11] JOIN(2025) 120 final.
[12] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/1119, annettu 30 päivänä kesäkuuta 2021, puitteiden vahvistamisesta ilmastoneutraaliuden saavuttamiseksi sekä asetusten (EY) N:o 401/2009 ja (EU) 2018/1999 muuttamisesta (eurooppalainen ilmastolaki) (EUVL L 243, 9.7.2021, s. 1–17).

parantamaan unionin strategista riippumattomuutta ja terveysalan innovaatioiden saatavuutta, kuten ehdotetussa Euroopan kilpailukykyrahaston terveys-, bioteknologia-, maatalous- ja biotalouskehyksessä sekä tutkimuksen ja innovoinnin Horisontti Eurooppa -puiteohjelman vastaavassa kehyksessä esitetään.

Ehdotuksessa viitataan unionin avaruustietoliikennejärjestelmiin, jotka ovat olennaisen tärkeitä unionin kriisivalmiuden ja reagointikyvyn vahvistamisessa. Varautumisunionistrategiassa korostetaan, että Copernicus, Galileo ja tulevat IRIS²-palvelut tarjoavat reaaliaikaista tilannetietoisuutta sekä tukevat varhaisvaroituksia ja luotettavaa viestintää maanpäällisten verkkojen vikaantuessa. Nämä valmiudet ovat välttämättömiä, kun koordinoidaan hätätoimia, tuetaan pelastuspalvelua – muun muassa varmistamalla avaruuteen perustuvien varhaisvaroitustietojen oikea-aikainen saatavuus, jotta voidaan välittää varoituksia suoraan väestölle – sekä lievennetään luonnonkatastrofien ja ihmisen aiheuttamien katastrofien vaikutuksia.

2. OIKEUSPERUSTA, TOISSIJAISUUSPERIAATE JA SUHTEELLISUUSPERIAATE

• Oikeusperusta

Ehdotuksen oikeusperusta on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä ’SEUT-sopimus’, 168 artiklan 5 kohta, 196 artikla ja 322 artiklan 1 kohta.

SEUT-sopimuksen 168 artiklan 5 kohta muodostaa oikeusperustan kannustintoimille, joiden tarkoituksena on suojella ja parantaa kansanterveyttä ja erityisesti torjua vaarallisia rajatylittäviä sairauksia, sekä toimille, jotka koskevat rajatylittävien vakavien terveysuhkien seurantaa, niistä hälyttämistä ja niiden torjumista.

SEUT-sopimuksen 196 artikla muodostaa oikeusperustan unionin aloitteille, joilla tiivistetään jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä sekä vahvistetaan yhteisiä valmiuksia ennaltaehkäistä luonnon ja ihmisen aiheuttamia katastrofeja ja varautua ja reagoida niihin.

Yhdessä SEUT-sopimuksen 322 artiklan 1 kohdan säännösten kanssa nämä oikeusperustat tekevät rahoituksesta joustavaa mahdollistamalla määrärahojen siirtämisen.

• Toissijaisuusperiaate (jaetun toimivallan osalta)

Komissiolla on toimivalta tukea pelastuspalvelutoimintaa. Ensisijainen vastuu katastrofien ennaltaehkäisystä sekä niihin varautumisesta ja reagoimisesta on kuitenkin jäsenvaltioilla. Unionin mekanismi perustettiin, koska jäsenvaltioiden toimintavalmiudet eivät välttämättä yksinään riittäisi vastaamaan katastrofeihin. Terveysuhkiin varautumisella ja reagoinnilla tehostetaan koordinointia ja yhteistyötä, ja näin varmistetaan erityisesti sellaisten asiaankuuluvien lääketieteellisten vastatoimien saatavuus, joilla vastataan nykyisiin ja uusiin terveysuhkiin. Mekanismin keskeisin piirre on huolellisesti koordinoidun, nopean vastavuoroisen avun tarjoaminen jäsenvaltioiden välillä.

Jäsenvaltiot eivät pääsisi ehdotuksen tavoitteisiin yksinään. Unionin tämän alan toiminta käsittää sellaisten tilanteiden hallinnan, joihin liittyy voimakas monialainen tai rajatylittävä osatekijä ja jotka ehdottomasti edellyttävät kokonaiskoordinointia ja kansallisen tason ylittävää yhtenäistä toimintaa.

Monimutkaisissa valtioiden rajat ylittävissä hätätilanteissa ja kriiseissä, jotka vaikuttavat koko Euroopan unioniin, kuten covid-19-pandemia ja Venäjän hyökkäyssota Ukrainaa vastaan, tarvitaan hyvin koordinoitua yhteistä lähestymistapaa toimien hajanaisuuden ja

päällekkäisyyden välttämiseksi. Unioni voi tukea jäsenvaltioita tehokkaasti niiden pyrkimyksissä ehkäistä kriisejä ja varautua ja vastata niihin sekä edistää ennaltaehkäisyn ja häiriönsietokyvyn kulttuuria kaikkialla EU:ssa. Ehdotuksella vastataan tarpeeseen, jota jäsenvaltiot eivät voi täyttää yksin, ja sen avulla saadaan selvää unionin tason lisäarvoa.

EU:n toimet muun muassa vähentävät ihmishenkien menetystä ja ympäristö-, talous- ja aineellisia vahinkoja, antavat jäsenvaltioille mahdollisuuden osallistua tehokkaammin mekanismin mukaiseen EU:n apuun ja hyötyä paremmasta koordinoinnista ja yhteistyöstä, parantavat katastrofeihin varautumista sekä luovat entistä johdonmukaisemman katastrofiriskien hallintapolitiikan. Lisäksi niillä tavoitellaan mittakaavaetuja, kuten kustannustehokasta logistiikkaa ja liikennettä, sekä pyritään reagoimaan kriiseihin johdonmukaisesti ja tehokkaasti vapaaehtoisen reservin avulla ja käyttämään niukat resurssit paremmin EU:n rahoittamien valmiuksien tukemana. EU:n toimet myös suojaavat EU:n taloudellisia etuja edistämällä toimenpiteitä, joilla lisätään rakenteellista varautumista ja häiriönsietokykyä, ja vähentävät siten EU:n rahoittamien voimavarojen menetyksiä katastrofeissa. Vastaavaa hyötyä saadaan myös tehostamalla yhteistyötä ja koordinointia terveysuhkiin varautumisessa ja reagoimisessa. Virus ei tunne rajoja, ja covid-19-pandemian aikana koordinoidut EU:n tason toimet olivatkin ainoa keino varmistaa rokotteiden ja muiden asiaankuuluvien lääketieteellisten vastatoimien kehittäminen, valmistus ja tasapuolinen jakelu kaikille EU:n jäsenvaltioille.

- **Suhteellisuusperiaate**

Suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä ehdotuksessa ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen tavoitteiden saavuttamiseksi. Komissio on huomioinut suhteellisuusperiaatteen suunnitellessaan asetusehdotusta, jossa on tarkoitus tunnistaa ja mahdollistaa synergioita muiden ohjelmien kanssa ja vahvistaa yhteistyötä jäsenvaltioiden kanssa painopisteiden määrittelyssä.

Ehdotus on oikeasuhteinen, ja sillä pyritään lisäämään jäsenvaltioiden osallistumista sen tukemiin toimiin poistamalla mahdollisimman paljon osallistumisen esteitä. Sillä vähennetään unionin ja kansallisten viranomaisten hallinnollista rasitetta, joka on rajoitettu siihen, mitä komission vastuu unionin talousarvion toteuttamisesta edellyttää. Ehdotuksessa ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

- **Toimintatavan valinta**

Yleisen soveltamisen ja rahoituksen joustavuuden varmistamiseksi ehdotus on Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus. Asetuksen muoto säädöksenä on sopusoinnussa unionin yleiseen talousarvioon sovellettavissa varainhoitosäännöissä esitettyjen määrärahojen siirtämistä koskevien vaatimusten kanssa. Asetusehdotuksella pyritään korvaamaan ja kumoamaan päätös N:o 1313/2013/EU.

3. JÄLKIARVIOINTIEN, SIDOSRYHMIEN KUULEMISTEN JA VAIKUTUSTENARVIOINTIEN TULOKSET

- **Jälkiarvioinnit/toimivuustarkastukset**

Asetuksella pannaan täytäntöön unionin pelastuspalvelumekanismista annetun päätöksen N:o 1313/2013/EU täytäntöönpanosta vuosina 2017–2022 tehdyn väliarvioinnin ja EU:n terveysturvallisuuden vahvistamiseksi tehdyn HERA-arvioinnin (2024) havainnot ja suositukset sekä EU4Health-ohjelman arvioinnin ja rajatylittävistä vakavista terveysuhkista annetun asetuksen (EU) 2022/2371 täytäntöönpanon arvioinnin alustavat havainnot.

- **Sidosryhmien kuuleminen**

Komissio järjesti avoimen julkisen kuulemisen, joka koski EU:n pelastuspalvelutoiminnalle sekä kriisivalmiudelle ja -toimille antamaa rahoitusta. Kysely oli avoin kaikille EU:n kansalaisille, yrityksille, yhdistyksille ja valtion elimille, ja siihen saatiin 1 187 vastausta, joista 139:ään oli liitetty kannanotto.

- **Asiantuntijatiedon keruu ja käyttö**

Komissio on viime vuosina järjestänyt useita tapaamisia ulkoisten sidosryhmien ja jäsenvaltioita edustavien pelastuspalvelun asiantuntijoiden kanssa. Pelastuspalvelupäälliköitä ja pelastuspalvelusta vastaavia korkea-arvoisia virkamiehiä sekä eri alojen asiantuntijoita on kutsuttu keskustelemaan aiheista, jotka liittyvät oikeudellisen kehyksen tarkistamiseen.

- **Vaikutustenarviointi**

Komissio laati osana ehdotuksen valmistelua vaikutustenarvioinnin, jonka avulla tunnistettiin ongelmia, asetettiin ehdotukselle tavoitteet sekä määritettiin useita parannusmahdollisuuksia ja arvioitiin niiden vaikutuksia. Sääntelyntarkastelulautakunnan lausunto ja yhteenvetoraportti löytyvät komission asiakirjarekisteristä viitteellä 2025/MFF/05.

Vaikutustenarvioinnissa tarkasteltiin kolmea toimintavaihtoehtoa:

Vaihtoehdossa 1 ehdotettiin vahvistettua alakohtaista unionin pelastuspalvelumekanismia, johon sisältyisi hätäavun koordinointikeskuksen vahvistaminen kohdennetusti. EU:n tason toimia olisi täydennettävä tuntuvilla kansallisen tason toimilla, myös sellaisten reagointivalmiuksien osalta, jotka EU:n tasolla kuuluvat ”perinteiseen” pelastuspalvelualaan (kuten lääketieteellisten vastatoimien varastointi, kemiallisiin, biologisiin, säteilyyn ja ydinaseisiin liittyvä CBRN-varastointi sekä metsäpalojen ilmasammutus). Vaikka kansallisten toimien kasvanut määrä mahdollistaa kaikkien tavoitteiden saavuttamisen menestyksekkäästi, EU:n tason toimien lisäarvoa ei hyödynnetä tässä vaihtoehdossa täysin. Siksi tämän vaihtoehdon katsottiin olevan puutteellinen vaikuttavuuden, tehokkuuden, ulkoisen johdonmukaisuuden ja yksinkertaistamisen näkökulmasta vaihtoehtoon 2 verrattuna.

Vaihtoehdossa 2 monialainen unionin pelastuspalvelumekanismi kokoaa yhteen unionin pelastuspalvelumekanismin ja kansanterveysturvaan liittyvän varautumisen asiaankuuluvat toimet. Vaihtoehtoon 1 verrattuna vaihtoehdossa 2 pelastuspalvelun ja terveysuhkiin varautumisen välinen synergia ja täydentävyys saavutetaan yhdellä välineellä. Yhtenäinen talousarviorakenne takaa välineen hallinnoinnin joustavuuden. Vaihtoehdossa 2 on tarkoitus perustaa EU:n koordinointikeskus kriisitilanteita varten ja tehdä siitä keskeinen osa EU:n monialaista riskivalmiutta, kuten varastointia ja kriisinhallinnan koordinointia. EU:n toimintavalmiudet mukautetaan uuteen vaara- ja uhkaympäristöön. EU:n riskinarvioinnissa hyödynnetään alakohtaisten arviointien ja asiantuntemuksen synergioita ja täydentävyyttä. Myös asiaankuuluvia terveysuhkatoimia toteutetaan rajatylittävien vakavien terveysuhkien torjumiseksi aloitteen monialaisen luonteen mukaisesti.

Toimintavaihtoehdon 3 muodostaa yksi EU:n tason rahoitusväline (varautumisrahasto), joka käsittäisi kaikki monivuotisen rahoituskehyksen varautumismekanismit ja -toimet. Rahastoon sisällytettäisiin siis kaikki nykyisen monivuotisen rahoituskehyksen varautumiseen liittyvät mekanismit ja rahoitusosat, muun muassa unionin pelastuspalvelumekanismi, EU4Health-ohjelman kriisivalmiuslohko sekä jäsenvaltiokohtaisten määrärahojen, Euroopan kilpailukykyrahaston ja Erasmus+:n varautumiseen liittyvät osat. Tämä merkitsisi rakenteellisesti sitä, että samassa rahastossa olisivat käytössä kaikki ohjelmien eri hallinnointitavat: suora (komission toteuttama), yhteinen (esimerkiksi rakennerahastot) ja epäsuora (esimerkiksi YK:n järjestelmän eri organisaatiot, kuten WHO, UNHCR ja Unicef). Tämä vaihtoehto aiheuttaisi luontaisia, perustavanlaatuisia haasteita myös kaikkien

rahoitusohjelmien ja -välineiden talousarviomäärärahojen hallinnoinnissa. Toimintavaihtoehtoa 3 ei pidetä toteutuskelpoisena, joten se hylättiin jo varhaisessa vaiheessa.

Parhaaksi arvioitu toimintavaihtoehto ja sen keskeiset vaikutukset

Parhaaksi toimintavaihtoehdoksi arvioitiin vaihtoehto 2, koska siinä hyödynnetään koko EU:n tason lisäarvoa ja sillä pystytään saavuttamaan kaikki tavoitteet. Moniulotteisessa, rajatylittävässä kriisitilanteessa toimintavaihtoehdon 2 valitseminen tuo mukanaan merkittäviä hyötyjä, jotka ovat sekä sosiaalisia (esimerkiksi väestön varautumisen suurempi yhteinen nimittäjä), ympäristöön liittyviä (esimerkiksi luonnonalueiden ja luonnon monimuotoisuuden tehokkaampi säilyttäminen) että taloudellisia (esimerkiksi se, että kattavaan ennaltaehkäisyyn ja varautumiseen liittyvät kustannukset ovat huomattavasti pienemmät kuin reagointivalmiuteen liittyvät).

- **Sääntelyn toimivuus ja yksinkertaistaminen**

Ehdotuksella pannaan täytäntöön merkittäviä parannuksia yleisen oikeudellisen kehyksen virtaviivaistamiseksi ja yksinkertaistamiseksi sekä erityisesti toiminnan selkeyden ja tehokkuuden parantamiseksi. Esimerkiksi riskiraportointimenettelyt on keskitetty erityiseen rakenteeseen, mikä selkeyttää suoritteiden yhteistuotantoa jäsenvaltioissa ja komissiossa ja lisää siten yhteistä ymmärrystä riskitietoisuudesta.

Lisäksi unionin tuki vastatoimille on yhtenäistetty yhteen artiklaan, mikä yksinkertaistaa mahdollisten tilanteiden tunnistamista ja tehostaa varautumista ja reagointia. Koordinointitoimia vahvistetaan ja selkeytetään parantamalla edelleen hätäavun koordinointikeskuksen valmiuksia ja luomalla kriisitilanteita varten erityinen koordinointikeskus, joka tukee jäsenvaltioita kriisien seurausten ennakoinnissa ja hallinnassa eri aloilla. Avustustoimintaa täydennetään selkeyttämällä sovellettavia yhteisrahoitusosuuksia niin, että ne kootaan yhtenäiseksi, kattavaksi viitekohdaksi. Tämä poistaa tarpeen ottaa huomioon eri artikloissa esitetyt säännökset. Asetuksessa korostetaan kuljetuksen joustavuutta ja mahdollistetaan rahoitettavien toimien toteuttaminen myös silloin, kun kaupallisia kuljetusvaihtoehtoja ei voida käyttää mutta jäsenvaltioiden tarjoamia vaihtoehtoja on saatavilla. Tällä palkitaan valtioita innovatiivisista ratkaisuista ja korostetaan mukautuvien strategioiden tärkeyttä.

Nämä parannukset heijastavat sitoumusta parantaa unionin mekanismin rakenteellisia ja toiminnallisia menettelyjä sekä varmistaa, että ne ovat samanaikaisesti mukautettavia ja vakaita ja mahdollistavat sekä ennakoitujen että ennakoimattomien hätätilanteiden aiheuttamien monimutkaisten haasteiden ratkaisemisen. Tämä yhtenäinen lähestymistapa vastaa yleistä tavoitetta tehdä pelastuspalvelujärjestelmästä tehokkaampi ja avoimempi. Lisäksi toimijoita kannustetaan osallistumaan vuoropuheluun ja antamaan palautetta, jotta voidaan varmistaa strategioiden yhdenmukaisuus käytännön operatiivisten tarpeiden kanssa.

- **Perusoikeudet**

Unionin mekanismin oikeudellisilla tarkistuksilla ja ehdotetuilla tukitoimenpiteillä terveysuhkiin varautumisen ja reagoinnin alalla pyritään yhdenmukaistamaan ja ylläpitämään EU:n perusoikeuskirjassa kuvattuja perusoikeuksia. Tässä muistiossa esitetään yksityiskohtaisesti, miten olennaiset perusoikeudet on sisällytetty näihin tarkistuksiin.

Ensisijainen painopiste on oikeus elämään (2 artikla), koska ehdotuksen tavoitteena on suojella ja säilyttää ihmishenkiä katastrofien ja hätätilanteiden aikana. Menettelyjä virtaviivaistamalla tarkistuksilla pyritään parantamaan unionin mekanismin reagointivalmiuksia ja suojelemaan elämää suoraan tehokkaan katastrofinhallinnan avulla.

Myös oikeus vapauteen ja turvallisuuteen (6 artikla) on ehdotuksessa keskeisessä asemassa. Parannuksilla varmistetaan oikea-aikainen reagointi uhkiin ja parannetaan siten sekä yksilöiden että yhteisöjen turvallisuutta kaikkialla unionissa. Nämä parannukset varmistavat nopean lähettämisen ja koordinoinnin kriisitilanteissa ja suojelevat siten kansalaisia.

Terveydenhoito-oikeuteen (35 artikla) kiinnitetään huomiota selkeyttämällä unionin mekanismin roolia kansanterveyden tehokkaiden vastatoimien varmistamisessa. Erityisesti terveyteen liittyvien hätätilanteiden aikana nämä tarkistukset tehostavat rajatylittävää yhteistyötä ja resurssien kohdentamista ja tukevat siten terveyttä perusoikeutena.

Euroopan unionin perusoikeuskirjan 37 artiklassa vahvistetulla ympäristönsuojelua koskevalla perusoikeudella on ratkaiseva merkitys unionin mekanismissa. Ympäristönsuojelu on sisällytettävä olennaiseksi osaksi tätä mekanismia tarkoituksena tukea koordinoituja toimia luonnon ja ihmisen aiheuttamissa katastrofeissa kaikkialla EU:ssa ja sen ulkopuolella. Ympäristönsuojelu on erityisen tärkeää kaikissa kolmessa katastrofinhallinnan vaiheessa, myös vakavien terveysuhkien osalta. Nämä kolme vaihetta ovat katastrofien ennaltaehkäisy ympäristövaarojen todennäköisyyden ja vaikutusten vähentämiseksi, varautuminen katastrofeihin varmistamalla, että käytössä on järjestelmiä, joilla lievennetään ekosysteemeille ja luonnon monimuotoisuudelle aiheutuvia vahinkoja, sekä nopea reagointi katastrofien, kuten metsäpalojen, kemikaalivuotojen tai tulvien, aiheuttamiin ympäristöhaittoihin. Ympäristönsuojelun tunnustaminen perusoikeudeksi vahvistaa EU:n toimielinten ja jäsenvaltioiden velvollisuutta sisällyttää pelastuspalvelupolitiikkoihin ja -toimiin myös ekologiset näkökohdat.

Ottaen huomioon koko yhteiskunnan kattavan lähestymistavan unionin mekanismin tarkistukset vahvistavat perusoikeutta tasa-arvoon (III luku), jolla varmistetaan, että myös naisten ja haavoittuvassa asemassa olevien ja/tai syrjintää ja sosiaalista syrjäytymistä kokevien ryhmien, kuten lasten, ikääntyneiden, vammaisten tai rodulliseen tai etniseen vähemmistöön kuuluvien henkilöiden, tarpeet otetaan huomioon katastrofien ennaltaehkäisyssä ja niihin varautumisessa ja reagoinnissa.

Lisäksi oikeutta hyvään hallintoon (41 artikla) toteutetaan korostamalla menettelyjen selkeyttä ja yksinkertaistamista. Näillä muutoksilla varmistetaan, että mekanismi toimii avoimesti ja tehokkaasti, ja luodaan luotettava kehys hätäavulle.

Nämä tarkistukset heijastavat perusoikeuksiin perustuvaa lähestymistapaa unionin mekanismin vahvistamiseen sen varmistamiseksi, että mekanismi tukee EU:n perusoikeuskirjan antamaa suojaa ja sen arvoja. Toimijoita kannustetaan antamaan lisää palautetta ja osallistumaan edelleen keskusteluun näiden strategioiden tarkentamiseksi. Näin voidaan parhaiten ylläpitää ja palvella kaikkien yksilöiden perusoikeuksia.

Tässä ehdotuksessa tarkastellaan velvoitteita, jotka johtuvat vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevasta YK:n yleissopimuksesta, jonka osapuolia EU ja kaikki sen jäsenvaltiot ovat. Vaaratilanteita ja humanitaarisia hätätilanteita koskevassa yleissopimuksen 11 artiklassa todetaan, että sopimusvaltioiden on toteutettava kansainväliseen oikeuteen perustuvien velvoitteidensa – mukaan lukien kansainvälinen humanitaarinen oikeus ja ihmisoikeuksia koskeva kansainvälinen oikeus – mukaisesti kaikki tarvittavat toimet varmistaakseen vammaisten henkilöiden suojelun ja turvallisuuden vaaratilanteissa.

4. TALOUSARVIOVAIKUTUKSET

Tämän asetuksen mukaiset ohjeelliset määrärahat ovat 10 675 000 000 euroa (käypä hinta).

5. LISÄTIEDOT

- **Toteuttamissuunnitelmat, seuranta, arviointi ja raportointijärjestelyt**

Tämän tarkistetun asetusehdotuksen mukaiseen politiikan kehittämisprosessiin sisältyy riskinarviointia ja ennakointia koskevan asetuksen II luvun perusteella useita keskeisiä elementtejä ja raportteja, jotka on mukautettu raportointijaksoihin ja järjestetty syklisen, tehokkaan katastrofiriskien hallintatavan varmistamiseksi.

Prosessi alkaa kansallisella tasolla, jolla jäsenvaltiot vastaavat riskinarviointien kehittämisestä ja asettamisesta julkisesti saataville kansallisella tai sitä alemmalla. Nämä riskinarvioinnit tukevat katastrofeihin liittyvän riskinhallintasuunnittelun, mukaan lukien turvallisuusriskit ja hybridiuhkat, kehittämistä, jossa otetaan huomioon myös rajatylittävä yhteistyö ja rajatylittäviä vaikutuksia aiheuttavat riskit. Tällaisten arviointien ja suunnitelmien olisi oltava yhdenmukaisia ja koordinoituja muiden asiaankuuluvien kansallisten prosessien kanssa. Lisäksi tietoon perustuvien riskinarviointien ennakkoedellytyksenä jäsenvaltioiden odotetaan parantavan katastrofien aiheuttamia menetyksiä koskevien tietojen keruuta.

Jäsenvaltiot toimittavat komissiolle vähintään viiden vuoden välein yhteenvedot riskinarvioinneistaan, toimintavalmiuksistaan ja toimistaan, joilla tuetaan unionin katastrofivalmiutta ja -palautuvuutta koskevia tavoitteita. Komissio kehittää edelleen näiden yhteenvetojen toimittamista koskevia suuntaviivoja ja varmistaa, että prosessi on standardoitu ja tehokas.

Unionin tasolla pyydettyjen ja muiden saatavilla olevien tietojen toimittaminen antaa komissiolle mahdollisuuden kartoittaa riskinhallintavalmiuksia unionin, kansallisella ja sitä alemmalla parhaiden käytäntöjen jakamisen ja niihin liittyvien valmiuksien kehittämisen helpottamiseksi. Vakiintuneen riskinarviointimenettelyn avulla komissio tarkastelee säännöllisesti unionin laajuisia katastrofiskenaarioita katastrofien ehkäisyä sekä niihin varautumista ja reagointia varten. Skenaarioita hyödynnetään unionin katastrofivalmiutta ja -palautuvuutta koskevien tavoitteiden kehittämiseksi sovituissa suunnitteluolettamissa, jotka koskevat katastrofiriskien hallintavalmiuksia. Näiden sovittujen indikaattoreiden avulla komissio laatii säännöllisesti raportteja luonnon ja ihmisen aiheuttamista vaaratilanteista unionissa, riskinhallintatoimien ja katastrofivalmiutta ja -palautuvuutta koskevien tavoitteiden edistymisestä sekä unionin tasolla tarvittavista avustusvalmiuksista, joilla tuetaan kansallisia toimia muuttuvan riski- ja uhkaympäristön hallitsemiseksi. Raportoinnin olisi oltava johdonmukaista, ja sitä olisi koordinoitava muiden asiaankuuluvien EU:n tason prosessien kanssa.

Jaksottamisella varmistetaan, että kansallisen tason riskinarvioinnit ja suunnittelu syötetään unionin tason arviointi- ja tavoitteidenasettamisprosessiin, joka puolestaan tarjoaa tietoa kansallisten toimien toteuttamista ja valmiuksien kehittämistä varten. Lisäksi säännöllisillä tarkistus- ja päivitysmekanismeilla varmistetaan, että toimintapolitiikat ovat edelleen vaikuttavia ja merkityksellisiä.

Komissio voi pyytää jäsenvaltioilta lisätietoja tietyistä ennaltaehkäisy- ja varautumistoimista. Komissio voi myös ehdottaa asiantuntijoiden lähettämistä tai antaa suosituksia ennaltaehkäisyn ja varautumisen parantamiseksi.

- **Ehdotukseen sisältyvien säännösten yksityiskohtaiset selitykset**

Ehdotetun asetuksen tärkein uutuus on monialaisen varautumistason perustaminen sekä terveysuhkiin varautumisen ja reagoinnin rahoitus.

Uudella varautumistasolla pyritään korjaamaan nykyisen oikeudellisen kehyksen määrällisiä ja laadullisia puutteita. Se perustuu covid-19-pandemiasta, viimeaikaisesta m-

rokkoepidemiasta ja unionin pelastuspalvelumekanismin viimeaikaisista toimista saatuihin kokemuksiin, jotka koskevat erityisesti monimutkaisia rajatylittäviä kriisejä ja Venäjän hyökkäyssotaan Ukrainaa vastaan liittyviin tarpeisiin vastaamista. Se heijastaa Euroopan kehittyvää riski- ja uhkaympäristöä koskevaa tutkimusta ja ennakointia korostaen riskien yhä systeemisempää luonnetta ja kerrannaisvaikutusten kasvavaa vaikutusta eri aloilla. Lisäksi siinä otetaan huomioon tulevaisuuteen suuntautuvia jäsenvaltioiden pohdintoja tarpeesta turvata nykyisten pelastuspalvelujärjestelmien jatkuva toiminta Euroopassa yhä monimutkaisemmissa uhka- ja kriisiolosuhteissa.

Määrällisten puutteiden osalta tämän uuden tason avulla olisi voitava puuttua monialaisiin, laajavaikutteisiin kriiseihin aiempaa kokonaisvaltaisemmalla, yhdennetymmällä lähestymistavalla koordinoimalla varautumis- ja reagointijärjestelyjä tehokkaammin kaikilla asianomaisilla aloilla. Ehdotuksessa huomioidaan laadulliset puutteet mahdollistamalla sellaisten riskien ja uhkien hallinta, joihin ei ole vielä olemassa välineitä. Näin voidaan vähentää kriisinhallintarakenteiden hajanaisuutta EU:ssa, yksinkertaistaa menettelyjä ja käyttää resursseja tehokkaammin erityisesti hybridiuhkiin ja monialaisiin kriittistä infrastruktuuria koskeviin häiriöihin liittyvien uusien turvallisuusriskien torjunnassa.

Asetusehdotuksen terveysuhkiin varautumista ja reagointia koskevassa osassa parannetaan uusien ja välittömien terveysuhkien seurannan, havaitsemisen ja ymmärtämisen rahoitusta ja yhdistetään nämä tiedot lääketieteellisiin vastatoimiin. Näin parannetaan tiiviissä yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa tuotantokapasiteetin saatavuutta kriisien aikana ja tuetaan lääketieteellisten vastatoimien hankintaa, varastointia ja käyttöönottoa osana varautumis- ja reagointitoimia. Lisäksi tuetaan EU:n jäsenvaltioiden osaamisen kehittämistä ja valmiuksia ehkäistä rajatylittäviä vakavia terveysuhkia sekä varautua ja vastata niihin.

Hätäavun koordinointikeskuksella ja EU:n keskitetyn kriisitilanteiden koordinointikeskuksen tarjoamilla uusilla valmiuksilla on keskeinen rooli toiminnassa. Pääasiallisella toiminta-alueella pyritään – toimivallan ja vastuun mukaisesti – keskittymään kriisien parempaan ymmärtämiseen, mikä mahdollistaa kriisejä tehokkaammin ennakoivat varautumis- ja reagointijärjestelyt, monialaisen koordinoinnin ilman, että alakohtaista asiantuntemusta otetaan haltuun tai monistetaan, sekä paremman seurannan pitäen samalla jäsenvaltiot ja päätöksentekijät ajan tasalla.

Kyseisen politiikan alan tukivalmiuden ja EU:n kriisinhallintavalmiuksien laajentamiseen liittyvien kansallisten ajattelutapojen vuoksi tämän uuden varautumistason mukaisten reagointijärjestelyjen operatiivinen käyttö olisi yhdistettävä käynnistysmekanismiin, jonka neuvosto aktivoisi ja joka liittyisi olemassa oleviin menettelyihin, kuten IPCR-järjestelyjen aktivointiin tai yhteisvastuulausekkeeseen (SEUT-sopimuksen 222 artiklan nojalla).

Päätöksessä N:o 1313/2013 ja EU4Health-ohjelmassa vahvistettuja yhteisrahoitusosuuksia ja toimintasääntöjä yksinkertaistetaan saatujen kokemusten perusteella, jotta täytäntöönpano olisi tehokkaampaa ja joustavampaa nopeasti leviävissä kriiseissä. Asetusehdotuksella pyritään näin ollen selventämään sääntöjä, jotka koskevat monien reagointitoimien toteuttamista. Näitä toimia ovat muun muassa logistiikkakeskusten ja lääkinnällisen evakuoinnin keskusten perustaminen, itse lääkinnällinen evakuointi, toimintavalmiuksien ennakointi ja pelastusyksiköt. Asetusehdotuksessa sisällytetään myös yksityisen sektorin lahjoitukset selvemmin osaksi unionin pelastuspalvelumekanismia, joka perustettiin onnistuneesti Ukrainan tarpeisiin vastaamiseksi.

Lisäksi asetusehdotuksella määritellään paremmin unionin pelastuspalvelumekanismin tuki jäsenvaltioille niiden kansallisen varautumissyklin osalta. Tähän sisältyy erityissääntöjä, joilla

kannustetaan toteuttamaan kansallisten varautumisjärjestelmien vertaisarviointeja ja vapaaehtoisia arviointeja. Unionin pelastuspalvelun osaamisverkoston roolia valmiuksien kehittämisen kulmakivenä vahvistetaan edelleen foorumiksi, jolla jaetaan asiantuntemusta, saatuja kokemuksia ja innovatiivisia katastrofiriskien hallintakäytäntöjä sekä sovelletaan väestön varautumista ja keskeisten sidosryhmien (sotilas- ja yksityissektorin) kanssa tehtävää yhteistyötä koskevia sääntöjä myös koulutuksissa ja harjoituksissa.

Asetusehdotuksella pyritään luomaan joustavampi, yhtenäisempi talousarviorakenne, joka perustuisi ehdotuksen laajempaan tavoitteeseen ja varautumistasoon. Ehdotuksen mahdollistamat suurempi joustavuus ja tehokkaampi reagointi laajavaikutteisiin kriiseihin ja uusiin uhkiin on yhdistettävä vastaaviin ennaltaehkäisy- ja varautumistoimiin, kuten ennakointiin ja valmiuksien kehittämiseen.

2025/0223 (COD)

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS

unionin pelastuspalvelumekanismista ja unionin tuesta terveysuhkiin varautumista ja reagointia varten sekä päätöksen N:o 1313/2013/EU (unionin pelastuspalvelumekanismi) kumoamisesta

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 168 artiklan 5 kohdan 196 artiklan ja 322 artiklan 1 kohdan a alakohdan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen, kun esitys lainsäätämisjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

ottavat huomioon tilintarkastustuomioistuimen lausunnon,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon[13],

ottavat huomioon alueiden komitean lausunnon[14],

noudattavat tavallista lainsäätämisjärjestystä,

sekä katsovat seuraavaa:

(1) Koska luonnon ja ihmisen aiheuttamat katastrofit ovat yleistyneet merkittävästi ja muuttuneet vakavammiksi viime vuosina, unionin tason yhteistyötä pelastuspalvelun alalla on vahvistettava, jotta voidaan luoda häiriönsietokykyinen unioni, jolla on valmiudet ennakoida ja hallita kyseisiä riskejä ja uhkia riippumatta niiden alkuperästä ja varmistaa siten unionin kansalaisten riittävä suojelu. Unionin pelastuspalvelumekanismin, jäljempänä ’unionin mekanismi’, olisi täytettävä tämä tehtävä vahvistamalla jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä ja koordinointia, jotta voidaan parantaa yleistä kykyä ennaltaehkäistä katastrofeja ja kriisejä sekä varautua ja reagoida niihin.

(2) Tässä asetuksessa vahvistetaan unionin mekanismin ohjeelliset rahoituspuitteet sekä terveysuhkiin varautumisen ja reagoinnin rahoitus. Tässä asetuksessa käyvät hinnat lasketaan käyttämällä kiinteää kahden prosentin deflaattoria. Tähän asetukseen sovelletaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU, Euratom) 2024/2509[15], jäljempänä ’varainhoitoasetus’. Siinä vahvistetaan säännöt, jotka koskevat unionin yleisen talousarvion laatimista ja toteuttamista, kuten avustuksia, palkintoja, muita

[13] EUVL L, […], […], s. […].

[14] EUVL L, […], […], s. […].

[15] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU, Euratom) 2024/2509, annettu 23 päivänä syyskuuta 2024, unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä (EUVL L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj).

kuin rahallisia lahjoituksia, hankintoja, välillistä täytäntöönpanoa, rahoitusapua, rahoitusvälineitä ja talousarviotakuita koskevat säännöt.

(3) Vaikka ennaltaehkäisy- ja varautumistoimenpiteet ovat olennaisia, koska niillä lisätään luonnonkatastrofeihin ja ihmisen aiheuttamiin katastrofeihin liittyvää unionin valmiutta ja palautumiskykyä, katastrofien esiintymistä, ajankohtaa tai vakavuutta ei voida ennustaa. Riittävien toimien varmistamiseksi tarvittavat taloudelliset resurssit voivat vaihdella huomattavasti vuodesta toiseen, ja niiden olisi oltava saatavilla välittömästi. Ennakoitavuuden talousarvioperiaatteen sovittaminen yhteen sen kanssa, että uusiin tarpeisiin on reagoitava nopeasti, edellyttää näin ollen työohjelmien rahoituksen täytäntöönpanon mukauttamista. Tämän vuoksi olisi aiheellista sallia käyttämättä jääneiden määrärahojen siirtäminen varainhoitovuodelta toiselle rajoittaen siirrot seuraavaan vuoteen ja yksinomaan avustustoimiin asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 12 artiklan 4 kohdan nojalla sallitun määrärahojen siirron lisäksi.

(4) Viimeaikaiset kokemukset nopeasti muuttuvassa taloudellisessa, sosiaalisessa ja geopoliittisessa ympäristössä ovat osoittaneet, että joustavampi monivuotinen rahoituskehys ja unionin meno-ohjelmat ovat tarpeen. Tämän vuoksi rahoituksessa olisi otettava asianmukaisesti huomioon muuttuvat poliittiset tarpeet ja unionin painopisteet, jotka on yksilöity asiaa koskevissa komission julkaisemissa asiakirjoissa, neuvoston päätelmissä ja Euroopan parlamentin päätöslauselmissa, pitäen samalla kiinni riittävästä ennakoitavuudesta talousarvion toteuttamista varten.

(5) Asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) N:o 883/2013, neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 2988/95[16], neuvoston asetuksen (Euratom, EY) N:o 2185/96[17] ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/1939 mukaan unionin taloudellisia etuja on suojattava oikeasuhteisin toimenpitein, joita ovat sääntöjenvastaisuuksien ja petosten ehkäiseminen, havaitseminen, korjaaminen ja tutkiminen sekä hukattujen, aiheettomasti maksettujen tai virheellisesti käytettyjen varojen takaisinperintä ja soveltuvin osin hallinnollisten seuraamusten määrääminen. Erityisesti asetuksen (EU, Euratom) N:o 883/2013 ja asetuksen (Euratom, EY) N:o 2185/96 nojalla Euroopan petostentorjuntavirasto (OLAF) voi tehdä tutkimuksia, joihin sisältyy myös paikan päällä suoritettavia todentamisia ja tarkastuksia, selvittääkseen, onko kyse petoksesta, lahjonnasta tai muusta laittomasta toiminnasta, joka vahingoittaa unionin taloudellisia etuja. Asetuksen (EU) 2017/1939[18] nojalla Euroopan syyttäjänvirasto (EPPO) voi tutkia petoksia ja muuta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2017/1371[19] mukaista laitonta toimintaa, joka vahingoittaa unionin taloudellisia etuja, sekä nostaa niistä syytteen. Asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 mukaan unionin rahoitusta saavien henkilöiden ja yhteisöjen on toimittava täydessä yhteistyössä unionin taloudellisten etujen suojaamiseksi, myönnettävä komissiolle, OLAFille, EPPOlle ja tilintarkastustuomioistuimelle tarvittavat oikeudet ja pääsyvaltuudet sekä varmistettava, että unionin varojen hallinnointiin osallistuvat kolmannet osapuolet myöntävät vastaavat oikeudet.

(6) Unionin mekanismin avulla varmistettava suojelu kattaa ihmisten, ympäristön ja omaisuuden – johon kuuluvat muun muassa asuminen, kriittinen infrastruktuuri, kuten

[16] EYVL L 312, 23.12.1995, s. 1–4.
[17] EYVL L 292, 15.11.1996, s. 2–5.
[18] EUVL L 283, 31.10.2017, s. 1–71.
[19] EUVL L 198, 28.7.2017, s. 29–41.

energia- ja liikenneinfrastruktuuri tai avaruusinfrastruktuuri, ja kulttuuriperintö – suojelun kaikenlaisten luonnon ja ihmisen aiheuttamien katastrofien yhteydessä. Luonnon ja ihmisen aiheuttamien katastrofien olisi ymmärrettävä viittaavan kaikkien luonnon ja ihmisen aiheuttamien riskien seurauksiin. Tähän olisi sisällytettävä terroriteot, teknologian ja säteilyonnettomuuksien aiheuttamat katastrofit, ympäristökatastrofit, ilmastonmuutos, meren ja sisävesien pilaantuminen, vedensaannin häiriöt ja vesiresilienssi, hydrogeologinen epävakaus, terveyttä uhkaavat hätätilanteet ja muut unionissa tai sen ulkopuolella sattuvat määrittelemättömät hybridikatastrofit tai -uhkat. Nämä katastrofit edellyttävät monialaista koordinointia tilanteissa, joissa sovelletaan myös muita unionin kriisinhallintamekanismeja.

(7) Unionin mekanismilla olisi edistettävä jäsenvaltioiden välistä solidaarisuutta käytännön yhteistyön ja koordinoinnin kautta ilman, että tällä olisi vaikutusta jäsenvaltioiden ensisijaiseen velvollisuuteen suojella katastrofeilta oman alueensa ihmisiä, ympäristöä ja omaisuutta, kulttuuriperintö mukaan lukien, ja tarjota katastrofinhallintajärjestelmilleen riittävät resurssit, jotta voitaisiin ehkäistä kaikki luonteeltaan ja laajuudeltaan sellaiset katastrofit, jotka voidaan kohtuudella ennakoida sattuviksi, joihin voidaan varautua ja joista voidaan selviytyä asianmukaisesti ja johdonmukaisella tavalla.

(8) Edistääkseen kansainvälisten toimiensa johdonmukaisuutta pelastuspalvelun alalla unionin olisi tunnustettava hallitustenvälisten järjestöjen keskeinen rooli vahvistamalla poliittista vuoropuhelua sekä tietojen ja parhaiden käytäntöjen jakamista, sillä katastrofien ja kriisien laajuus kasvaa maailmanlaajuisesti ja niiden aiheuttamat riskit ja uhkat jakautuvat eri puolille unionia.

(9) Jotta voidaan edistää yhdennettyä, kattavaa katastrofiriskien hallintatapaa, unionin toimintaan olisi sisällytettävä kaikki Sendain kehyksen mukaiset toiminnan painopisteet. Vaikka rakenteellisia häiriönsietokykyä ja varautumista koskevia toimenpiteitä käsitellään horisontaalisesti ja asiaankuuluvissa unionin ohjelmissa, unionin mekanismissa olisi käsiteltävä niitä katastrofinhallinnan eri vaiheissa, kuten ennaltaehkäisyssä, varautumisessa ja reagoinnissa, koordinoidulla suunnittelulla ja toimilla, joilla ennakoidaan ja lievennetään riskejä, parannetaan varautumista ja mahdollistetaan tehokas reagointi. Sen sijaan elpymistä ja jälleenrakentamista olisi käsiteltävä muissa unionin välineissä. Unionin olisi lisättävä katastrofien ehkäisyn merkitystä ajamalla ehkäisevien toimenpiteiden sisällyttämistä hallinto- ja alakohtaisiin toimintapolitiikkoihin riskien vähentämiseksi, väestön, infrastruktuurin ja keskeisten palvelujen häiriönsietokyvyn vahvistamiseksi ja katastrofien vaikutusten minimoimiseksi sekä pyrittävä kehittämään edelleen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2021/836[20] vahvistettuja unionin katastrofivalmiutta ja -palautuvuutta koskevia tavoitteita. Unionin yhteiset avustustoimet sekä jäsenvaltioiden yksilöllisten valmiuksien tukeminen valmiuksien kehittämistä koskevilla toimenpiteillä ovat olennaisen tärkeitä, jotta voidaan varmistaa, että unionissa on saatavilla riittävät taidot, resurssit ja tieto riskien hallitsemiseksi, haavoittuvuuksien vähentämiseksi ja tulevien riskien ja uhkien sietokyvyn parantamiseksi.

[20] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/836, annettu 20 päivänä toukokuuta 2021, unionin pelastuspalvelumekanismista annetun päätöksen N:o 1313/2013/EU muuttamisesta (EUVL L 185, 26.5.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/836/oj).

(10) Jotta saadaan kattava, ajantasainen kuva ja käsitys riskiympäristöstä kansallisella ja asianmukaisella sitä alemmalla, jäsenvaltioiden olisi säännöllisesti toteutettava ja julkaistava riskinarviointeja, joista niiden olisi raportoitava komissiolle vähintään viiden vuoden välein tai silloin, kun riskiympäristö muuttuu merkittävästi siten, että arviointeja on tarpeen päivittää. Komissio hyödyntää näitä riskinarviointeja tai niiden yhteenvetoja sekä laatii ja kehittää niiden pohjalta unionin tason katastrofiskenaarioita, suunnitelmia, riskien ja uhkien arviointeja ja riskinhallintatoimenpiteitä koskevia raportteja tarpeen mukaan, jotta saadaan kattava käsitys unioniin vaikuttavista riskeistä ja valmiuksista puuttua niihin. Arviointien ja suunnitelmien olisi oltava johdonmukaisia ja koordinoituja muiden asiaankuuluvien kansallisten ja unionin prosessien kanssa.

(11) Vaikka jäsenvaltiot ovat vastuussa omasta terveyspolitiikastaan, niiden olisi varauduttava rajatylittäviin vakaviin terveysuhkiin ja suojauduttava niiltä eurooppalaisten yhteisvastuun, yhteistyön ja koordinoinnin periaatteiden mukaisesti. Unionin valmiuksien vahvistamiseksi tällä asetuksella olisi tuettava erityisesti valtioiden rajatylittävistä vakavista terveysuhkista 23 päivänä marraskuuta 2022 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2022/2371 sekä toimenpidekehyksestä kriisin kannalta olennaisten lääketieteellisten vastatoimien saatavuuden varmistamiseksi kansanterveysuhkan ilmetessä unionin tasolla annetun neuvoston asetuksen (EU) 2022/2372 mukaisia toimia. Tällä asetuksella olisi myös varmistettava synergia Euroopan tautienehkäisy- ja -valvontakeskuksen ja Euroopan lääkeviraston kriisitoimien sekä asiaankuuluvien kansallisten ja kansainvälisten järjestöjen kanssa.

(12) Unionin lääketieteellisten vastatoimien toimintaympäristö osoittaa edelleen, että unioni on riippuvainen kolmansista maista pyrittäessä varmistamaan terveyskriisien ja erityisesti pandemioiden aikana tarvittavien raaka-aineiden, vaikuttavien farmaseuttisten aineiden, lääkkeiden, lääkinnällisten laitteiden ja henkilönsuojainten saanti unionissa. Sen vuoksi asetuksella olisi tuettava toimia, joilla edistetään kriisin kannalta merkityksellisten tuotteiden hankintaa, hallinnointia, varastointia ja käyttöönottoa unionissa, jotta voidaan vahvistaa unionin strategista riippumattomuutta ja varmistaa paremmin lääketieteellisten vastatoimien toimitusvarmuus.

(13) Asetuksessa (EU, Euratom) 2022/2371 tarkoitetun unionin tasoisen kansanterveysuhkan aikana kriisin kannalta olennaisten lääketieteellisten vastatoimien kysyntä voi olla suurempaa kuin tarjonta. Tällaisessa tilanteessa lääketieteellisten vastatoimien lisätuotanto ja -valmistus ovat olennaisen tärkeitä. Näin ollen olisikin tuettava toimia, joilla varataan kapasiteettia kriisin kannalta merkityksellisten lääketieteellisten vastatoimien valmistusta varten, muun muassa tarvittavia raaka-aineita sekä lisätarvikkeita ja -komponentteja.

(14) Toisin kuin tyypillinen hankintatoiminta mahdollisten terveyskriisitilanteiden kärjistymisen estämiseen liittyvä hankintatoiminta vaatii tietynlaista joustavuutta ja reagointikykyä. Näin ollen mahdollisen vakavan terveyskriisin välttämiseksi asetuksessa olisi sallittava uusien hankintaviranomaisten ottaminen mukaan ilman, että asetuksessa (EU, Euratom) 2024/2509 asetettu kynnysarvo ylittyy.

(15) Valmiuksien kehittämisohjelmat sekä tutkimuksen ja innovoinnin hyödyntäminen ja jakaminen ovat olennainen osa pelastuspalvelualan yhteistyötä. Jotta voidaan vahvistaa yhteisiä valmiuksia ennaltaehkäistä katastrofeja ja varautua ja reagoida niihin, tukea tietojen jakamista pelastuspalveluyhteisön sisällä ja tutkimuksen soveltamista katastrofiriskien hallinnan kaikissa vaiheissa sekä tehostaa

pelastuspalvelu- ja katastrofiriskien hallinnan toimijoiden, kansalaisjärjestöjen ja tutkimusyhteisön välistä yhteistyötä ja tietojen jakamista, on tarpeen ylläpitää ja vahvistaa edelleen komission täytäntöönpanopäätöksellä (EU) 2021/1956[21] perustettua unionin pelastuspalvelun osaamisverkostoa, jäljempänä ’osaamisverkosto’. Osaamisverkoston olisi pohjauduttava nykyisten rakenteiden – joihin kuuluvat muun muassa pelastuspalvelutoimijat, osaamiskeskukset, yliopistot, tutkijat ja muut hätätilanteiden hallinnan asiantuntijat, nuoret ammattilaiset ja kokeneet vapaaehtoistyöntekijät – ja kaikkien katastrofiriskien hallintaan osallistuvien toimijoiden työhön sekä tehtävä yhteistyötä näiden kanssa. Osaamisverkostoa olisi vahvistettava myös varautumisunionistrategian[22] mukaisesti sisällyttämällä siihen väestön varautumiseen ja julkisen ja yksityisen sektorin väliseen yhteistyöhön liittyviä toimia. Osaamisverkoston olisi voitava helpottaa tietojen jakamista ja yhteistyötä kansainvälisten järjestöjen ja alue- ja paikallisviranomaisten kanssa jäsenvaltioiden institutionaalisen ja oikeudellisen kehyksen mukaisesti varmistaen, että niiden rooli, tarpeet ja valmiudet on otettu asianmukaisesti huomioon.

(16) Jotta voidaan vahvistaa unionin kykyä ehkäistä terveyskriisejä, varautua ja reagoida niihin ja hallita niitä, tämän asetuksen olisi tuettava toimia, jotka toteutetaan asiaankuuluvilla unionin kriisinhallintavälineillä perustettujen lisämekanismien ja -rakenteiden puitteissa huomioiden etenkin eurooppalaisen toimitusketjun. Tukeen olisi sisällytettävä terveyskriisiä koskevien toimintavalmiuksien kehittäminen, kuten valmiussuunnitelmien laadinta ja varautuminen, ottaen huomioon ilmaston terveysvaikutukset, muun muassa rokotuksiin ja immunisaatioon liittyvät ennaltaehkäisevät toimenpiteet, tehostetut seurantaohjelmat sekä koordinoinnin ja yhteistyön parantaminen.

(17) Olisi myös otettava käyttöön säännöksiä, joilla varmistetaan puitteet unionin katastrofivalmiutta ja -palautuvuutta koskevien tavoitteiden jatkuvalle kehittämiselle. Tavoitteiden on perustuttava nykyisiin ja tulevaisuuteen suuntautuviin skenaarioihin, joissa otetaan huomioon muun muassa ilmastonmuutoksen vaikutukset katastrofiriskiin, tiedot aiemmista tapahtumista ja monialainen vaikutusanalyysi. Erityistä huomiota on kiinnitettävä haavoittuvassa asemassa oleviin ryhmiin ja yhteisöihin, jotka elävät rannikkoalueilla, saarilla tai muilla ilmastonmuutoksen vaikutuksille, kuten merenpinnan kohoamiselle ja tulville, erityisen alttiilla alueilla.

(18) Luonnon ja ihmisen aiheuttamien katastrofien yleistymisen ja kasvavan vakavuuden vuoksi on olennaisen tärkeää parantaa yhteiskunnan ylisukupolvista häiriönsietokykyä – se on kollektiivinen vastuu. Tämä edellyttää nuoriso- ja kansalaisjärjestöjen, tiedotusvälineiden, koulutus- ja kulttuurilaitosten, tiedelaitosten ja tiedeyhteisön, viranomaisten, työmarkkinaosapuolten, yksityisen sektorin, paikallisten verkostojen ja yhteisöjen sekä rivikansalaisten yhteisten resurssien valjastamista ennakoimaan, ehkäisemään ja hallitsemaan katastrofeja ja kriisejä sekä palautumaan niistä. Kaikkia väestönosia – myös naisia ja haavoittuvassa asemassa olevia ryhmiä, lapsia, ikääntyneitä henkilöitä, pakolaisia, rodulliseen tai etniseen vähemmistöön kuuluvia henkilöitä, kuten romaneita, vammaisia henkilöitä sekä matkailijoita ja henkilöitä, jotka oleskelevat tilapäisesti jonkin jäsenvaltion alueella ja voivat altistua rajatylittäville riskeille – koskeva tehokas varautuminen vahvistaa yhteiskunnan

[21] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/836, annettu 20 päivänä toukokuuta 2021, unionin pelastuspalvelumekanismista annetun päätöksen N:o 1313/2013/EU muuttamisesta (EUVL L 185, 26.5.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/836/oj).

[22] JOIN(2025) 130 final.

häiriönsietokykyä varmistamalla, että kaikilla on heidän kyvyistään riippumatta tarvittavat tiedot, taidot ja resurssit suojella itseään mahdollisilta riskeiltä ja uhkilta ja myös tukea muita niiden suhteen.

(19) Kuten varautumisunionistrategiassa todetaan, sisäänrakennetun varautumisen periaatteeseen sisältyy ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä, riskinarviointia, mukautuvaa suunnittelua, sidosryhmien osallistumista sekä turvallisuusnäkökohtien sisällyttämistä unionin lainsäädäntöön, politiikkoihin ja ohjelmiin, myös eurooppalaisen ohjausjakson puitteissa koordinoituun talous- ja sosiaalipolitiikkaan. Tämä lähestymistapa luo ennakoivan kehyksen, jonka avulla kaikki asiaankuuluvat sidosryhmät, kuten organisaatiot, yhteisöt ja viranomaiset, voivat ennakoida, ehkäistä ja hallita kriisejä sekä toipua niistä – kriisien alkuperästä riippumatta. Sisäänrakennetun varautumisen periaatteella vahvistetaan valmiuksia ehkäistä ja hallita häiriöitä sekä suojella elämää, omaisuutta, ympäristöä ja kriittistä infrastruktuuria, mikä onnistuu edistämällä julkisen ja yksityisen sektorin ja tiedeyhteisön välistä yhteistyötä sekä ottamalla käyttöön tutkimustuloksia ja innovaatioita.

(20) Katastrofiriskien ehkäisyyn ja varautumiseen liittyvät näkökohdat olisi järjestelmällisesti sisällytettävä asiaankuuluviin politiikkoihin, ohjelmiin ja hallintoprosesseihin. Unionin mekanismin olisi sen vuoksi noudatettava varautumisunionistrategiassa vahvistettua sisäänrakennetun varautumisen periaatetta muun muassa edistämällä riskitiedon ja operatiivisten kokemusten kehittämistä ja levittämistä riskitietoisen suunnittelun ja eri alojen varautumista parantavien päätösten tukemiseksi.

(21) Covid-19-pandemia osoitti terveyskriisien koskettavan monia eri aloja ja korosti, että on tärkeää sisällyttää terveysnäkökohtia kriisinhallintakehykseen, johon myös tämä asetus kuuluu. Yhdistämällä pelastuspalveluun ja pelastuspalvelun puitteissa tehtävään terveysuhkiin varautumiseen ja reagointiin liittyvät toimenpiteet varmistetaan kattava, koordinoitu katastrofien hallintatapa ja viime kädessä parannetaan häiriönsietokykyä ja suojellaan väestöä monilta mahdollisilta riskeiltä ja uhkilta. Terveysuhkilla – kuten pandemioilla, kemiallisilla, biologisilla, säteily- ja ydinuhkilla, mikrobilääkeresistenssillä sekä ilmastonmuutoksen aiheuttamilla terveysvaikutuksilla, jotka liittyvät vektorivälitteisten tautien leviämiseen Euroopassa – voi olla kauaskantoisia vaikutuksia myös terveysalan ulkopuolella, mikä voi vaikuttaa sosiaaliseen vakauteen, ympäristön tasapainoon tai kriittiseen infrastruktuuriin perustuvien olennaisten palvelujen tarjoamiseen. Suunniteltu monialainen lähestymistapa voi kuitenkin ehkäistä tai lieventää terveysuhkien vaikutuksia ennen kuin ne laajenevat kriiseiksi. Erityistä huomiota on kiinnitettävä laitoksissa asuviin, kuten vammaisiin tai pitkäaikaishoitoa tarvitseviin ikääntyneisiin henkilöihin, jotka ovat erityisen alttiita ja kärsivät terveysuhkista, kuten covid-19-kriisi osoitti.

(22) Vaikka jäsenvaltiot ovat vastuussa omasta terveyspolitiikastaan, niiden olisi suojeltava kansanterveyttä eurooppalaisten yhteisvastuun, yhteistyön ja koordinoinnin periaatteiden mukaisesti. Kyseisellä yhteistyöllä olisi parannettava rajatylittäviin vakaviin terveysuhkiin varautumista sekä niiden leviämisen ehkäisemistä ja valvontaa. Varautuminen on avainseikka parannettaessa kykyä selviytyä tulevista uhkista. Covid-19-pandemiasta saadut kokemukset ovat osoittaneet, että unionin tasolla tarvitaan lisää toimia, joilla tuetaan jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä ja koordinointia. Yhteistyöllä olisi parannettava varautumista ihmisten vakavien infektioiden ja tautien leviämiseen rajojen yli sekä leviämisen ehkäisemistä ja valvontaa, jotta voidaan torjua muita rajatylittäviä vakavia terveysuhkia sekä turvata ja parantaa kaikkien terveyttä ja hyvinvointia unionissa.

(23) Nopeasti kasvavien riskien ja epävarmuuden keskellä unioni pyrkii vahvistamaan häiriönsietokykyään eri aloilla, jotta se pystyy ennakoimaan ja sietämään erilaisia haasteita ja kriisejä sekä palautumaan niistä tehokkaasti. Tässä yhteydessä poliittinen sitoumus työskennellä Euroopan siviilipuolustusmekanismin hyväksi edellyttää vankkaa poliittista osallistumista asianmukaisiin joustaviin järjestelyihin, jotta monialaisiin, monimutkaisiin ja pitkäaikaisiin kriiseihin voidaan puuttua tehokkaasti ja vaikuttavasti. Näitä järjestelyjä olisi sovellettava monialaisiin kriiseihin ja myös – mutta ei pelkästään – tilanteisiin, joissa unionin poliittisen kriisitoiminnan integroidut järjestelyt tai yhteisvastuulauseke on aktivoitu tai jotka Maailman terveysjärjestö (WHO) on julistanut kansainväliseksi kansanterveysuhkiksi, sekä hätätilanteisiin, jotka kuuluvat muiden, alakohtaisia hätätilanteita käsittelevien unionin välineiden soveltamisalaan, kuten sisämarkkinoihin, konsuliviranomaisiin, turvallisuuteen, terveyteen ja ilmastoon liittyviin hätätilanteisiin, joissa unionin mekanismin valmiudet voivat tarjota tukea kriisien seurausten hallintaan.

(24) Unionissa olisi varauduttava laajamittaisiin, monialaisiin häiriötilanteisiin ja kriiseihin, jotka vaikuttavat yhteen tai useampaan jäsenvaltioon, mukaan lukien aseellisen hyökkäyksen mahdollisuus. Useimmissa kriisitilanteissa ensisijainen vastuu on yleensä kansallisilla pelastuspalveluviranomaisilla. Siviiliviranomaiset tarvitsevat kuitenkin yhä useammin sotilaallista tukea, esimerkiksi terveysuhkien, sään ääri-ilmiöiden ja hybridi- tai kyberhyökkäyksien aiheuttamissa kriisitilanteissa. Aseellisessa hyökkäyksessä sotilaalliset joukot tarvitsisivat siviiliapua valtion ja yhteiskunnan jatkuvan toiminnan varmistamiseksi. Siksi siviili- ja sotilasalan toimijoiden välistä vuorovaikutusta on parannettava heikentämättä niiden toimivaltaa ja tiiviissä yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa. Varautumisunionistrategian jatkotoimena komissio ja korkea edustaja kehittävät siviili- ja sotilasvarautumista koskevia järjestelyjä. Järjestelyissä selvennetään unionin toimielinten, elinten, virastojen ja jäsenvaltioiden roolit, vastuualueet ja prioriteetit hätätilanteisiin ja kriiseihin varautumisessa ja vastaamisessa.

(25) Katastrofiapuun voi kuulua tärkeänä osana ja viimeisenä keinona sotilaallisten voimavarojen käyttö siviilipelastuspalvelun johdolla. Silloin, kun sotilaallisten voimavarojen käyttö pelastuspalveluoperaatioiden tukena katsotaan tarkoituksenmukaiseksi, asevoimien kanssa tehtävässä yhteistyössä olisi noudatettava yksityiskohtaisia menettelytapoja, menettelyjä ja perusteita, jotka neuvosto tai sen toimivaltaiset elimet vahvistavat pelastuspalvelun kannalta merkittävien sotilaallisten voimavarojen saattamiseksi unionin mekanismin käytettäviksi asianmukaisten kansainvälisten ohjeiden mukaisesti.

(26) Kriisit ovat usein monialaisia, ne vaikuttavat yhteiskunnan eri puoliin ja edellyttävät eri sektoreilta koordinoitua ja integroitua reagointia. Olipa kyse luonnon aiheuttamista vaaroista tai turvallisuus- tai kansanterveydellisistä uhkista, kriiseillä on tapana ylittää perinteiset rajat ja vaikuttaa samanaikaisesti useisiin aloihin. Näin ollen olisi laadittava säännöt, joiden avulla unionin mekanismi voi tehokkaasti tukea monialaista kriisinhallintaa täydentäen muiden unionin välineiden mukaisia toimenpiteitä ja menettelyjä.

(27) Monialaisten kriisien monitahoinen luonne edellyttää aiempaa kattavampaa ja yhdenmukaisempaa kriisinhallintaa. Siksi unionin ja sen jäsenvaltioiden on tehtävä tiivistä, uutteraa yhteistyötä vastatakseen tehokkaasti kriisien synnyttämiin haasteisiin. Kansallisten pelastuspalveluviranomaisten olisi edelleen oltava unionin mekanismia ensisijaisesti tukevia toimivaltaisia viranomaisia. Samalla on tarpeen varmistaa monialaisen toiminnan koordinointi, seuranta ja tuki unionin tasolla kansallisten

toimien tukemiseksi. Tästä syystä olisi perustettava koordinointikeskus kriisitilanteita varten, jäljempänä ’keskus’. Keskus toimisi synergiassa hätäavun koordinointikeskuksen kanssa ja täydentäisi sen toimintaa hyödyntäen hätäavun koordinointikeskuksen olemassa olevia rakenteita ja asiantuntemusta. Hätäavun koordinointikeskus jatkaisi unionin mekanismia tukevaa tehtäväänsä ja toimisi toiminnan keskitettynä koordinointipisteenä jäsenvaltioiden viranomaisille, joita ovat muun muassa jäsenvaltioiden valtuuttamat yhteisöt, unionin toimielimet ja elimet sekä komission yksiköt. Näiden ponnistelujen maksimoimiseksi olisi otettava käyttöön säännöt, jotka mahdollistavat unionin tuen laajentamisen jäsenvaltioiden toimiin, jotta voidaan ottaa tarkasti huomioon kansalliset tarpeet ja niiden kiireellisyys. Jotta ulkoiset toimet kytkeytyisivät tehokkaammin sisäiseen kriisinhallintaan ja vältettäisiin päällekkäiset toimet, keskuksen olisi tehtävä yhteistyötä Euroopan ulkosuhdehallinnon ja erityisesti kriisinhallintakeskuksen kanssa korkean edustajan roolin ja toimivallan osalta.

(28) Jotta voidaan varmistaa yhdenmukaisuus asiaankuuluvien jo olemassa olevien rakenteiden kanssa, keskus toimisi tiiviisti myös komission sisäisen turvallisuusarkkitehtuurin kanssa esimerkiksi yhdennetyn turvallisuusoperaatiokeskuksen perustamiseksi tulevaisuudessa, kuten komission tiedonannossa *ProtectEU – eurooppalainen sisäisen turvallisuuden strategia*[23] on ilmoitettu. Keskuksen toimilla yhdenmukaistettaisiin tarvittaessa komission vakiotoimintamenetelmiä, viestintävälineitä ja turvallisuusmenettelyjä, millä varmistettaisiin mahdollisimman korkea yhteentoimivuusaste, helpotettaisiin tietojen jakamista ja tuettaisiin komission omaisuuden suojaamiseen liittyviä turvallisuusnäkökohtia.

(29) Tämän asetuksen jäsenvaltioille osoitettujen säännösten olisi katsottava koskevan myös assosioituneita maita. Vaikka tällä asetuksella voidaan täydentää unionin muiden riskinhallintavälineiden täytäntöönpanoa monialaisissa kriiseissä, unionin mekanismiin assosioituneiden maiden ei pitäisi olla mukana, elleivät ne kuulu tuetun välineen soveltamisalaan.

(30) Säännöissä olisi säädettävä, että avunpyyntöjä unionin mekanismin nojalla voivat esittää vahinkoa kärsinyt maa – riippumatta siitä, onko se jäsenvaltio vai kolmas maa – , sekä Yhdistyneet kansakunnat ja sen virastot tai erityisesti tätä tarkoitusta varten nimetty kansainvälinen järjestö. Avunpyynnöissä olisi voitava yksilöidä pelastuspalvelun tai avustuksen tyyppi, jota tarvitaan hätätilanteessa, myös silloin, kun pyyntö koskee kaksikäyttötuotteita.

(31) Jäsenvaltioiden olisi komission ja tarvittaessa kolmansissa maissa sijaitsevien unionin edustustojen tuella varmistettava, että ne toteuttavat kaikki aiheelliset toimenpiteet tarjoamansa avun toimittamiseksi oikea-aikaisesti, mukaan lukien tällaisen avun kuljetusta, saatavuutta ja käytettävyyttä koskevat valmistelut.

(32) Unionin mekanismin mukaisten avustusvalmiuksien väliaikaisen osoittamisen olisi oltava mahdollista tilanteissa, joissa katastrofiriski jäsenvaltiossa tai kolmannessa maassa kasvaa. Tähän olisi sisällyttävä resurssien ja valmiusryhmien väliaikainen käyttöönotto luonnon tai ihmisen aiheuttamien vaarojen ennakoinnissa.

(33) Operatiivisen valmiuden varmistamiseksi – erityisesti maastopaloriskialueilla kesäkaudella sekä muilla alueilla, joilla esiintyy toistuvasti kausiluonteisia riskejä –

[23] COM(2025) 148 final.

unionin mekanismin olisi mahdollistettava avustusvalmiuksien ennakoiva sijoittaminen jäsenvaltioihin riskien hallitsemiseksi. Tällä ennakoivalla toimenpiteellä olisi parannettava unionin valmiuksia torjua toistuvia katastrofeja ja lieventää niiden tuhoisia vaikutuksia elämään, asumiseen ja ympäristöön. Toimella olisi samalla helpotettava teknisten ja operatiivisten tietojen jakamista eri tilanteiden, muun muassa maastopalojen, yhteydessä, vahvistettava yhteentoimivuutta ja parannettava isäntävaltion tukea avustusvalmiuksille. Jos kyseisiä valmiuksia ja avustusryhmiä edellytettäisiin reagoimaan katastrofiin ennakoivan sijoittamisen aikana, olisi sovellettava reagointia koskevia sääntöjä erityisesti toimintakustannusten osalta.

(34) Lämpötilojen noustessa ja kuivien kausien pitkittyessä maastopalojen riski unionissa kasvaa: maastopaloja esiintyy useammin, ja ne ovat aiempaa rajumpia. Samalla kuitenkin erikoistuneiden avustusvalmiuksien, kuten metsäpalojen ilmasammutuksen amfibiovalmiuksien, rajallinen saatavuus on edelleen merkittävä huolenaihe ja unionin suurin operatiivinen haaste samanaikaisia maastopaloja torjuttaessa. Jotta varmistetaan sujuva siirtyminen Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksellä (EU) 2019/420[24] perustetun unionin tason valmiusreservin rescEU:n kokonaisvaltaiseen täytäntöönpanoon, on olennaisen tärkeää pidentää Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksessä (EU) 2023/2671[25] säädettyä siirtymäkautta vuoteen 2034, jotta unioni voi jatkaa kansallisten ilmasammutusvälineiden rahoitusta ja asettaa niitä saataville unionin mekanismin mukaisiin avustustoimiin samalla, kun rescEU:n pysyvää ilmasammutuskalustoa kootaan asteittain. rescEU:sta rahoitettavat uudet ilmasammutusvälineet ovat parhaillaan kehitteillä, ja niiden odotetaan tulevan asteittain saataville vuodesta 2028 alkaen.

(35) Unionin mekanismia voidaan käyttää pelastuspalvelun tarjoamiseksi konsuliviranomaisten unionin kansalaisille antaman avun tukena kolmansissa maissa sattuvien katastrofien yhteydessä, jos vahinkoa kärsinyt jäsenvaltio sitä pyytää. Asianomaisten jäsenvaltioiden olisi mahdollisuuksien mukaan pyrittävä koordinoimaan tällaisia pyyntöjä itsenäisesti ja muiden asiaankuuluvien toimijoiden kanssa unionin mekanismin optimaalisen käytön varmistamiseksi ja paikan päällä esiintyvien käytännön ongelmien välttämiseksi. Konsuliavun pelastuspalvelutukeen voi kuulua muun muassa kotiuttamista, avustettua poistumista ja evakuointia, sanotun kuitenkaan rajoittamatta muiden mahdollisten toimien soveltamista. Tällaista tukea voidaan pyytää, jos jäsenvaltiot eivät pysty varmistamaan unionin kansalaisten nopeaa, tehokasta evakuointia hyödyntämällä kaupallisia vaihtoehtoja hätätilanteen äkillisen luonteen tai poliittisen tai turvallisuustilanteen vuoksi, jolloin kaupallisia lentoja ei ehkä ole saatavilla tarpeeksi, ne voivat olla epäluotettavia tai niille ei välttämättä pääse. Lisäksi pyyntöjä voidaan esittää tilanteissa, jotka koskettavat useita jäsenvaltioita tai joissa kotouttaminen, avustettu poistuminen tai evakuointi on laajamittaista ja yhdistettyjen kuljetusten järjestäminen olisi tehokkaampi ja edullisempi ratkaisu. Vaikutusten kohteina olevien kansalaisten jäsenvaltio tai kaikille unionin kansalaisille annettavaa apua koordinoiva jäsenvaltio voi saada unionin pelastuspalvelumekanismista taloudellista tukea konsuliapuun. Tässä asetuksessa vahvistetun eurooppalaisen yhteisvastuun periaatteen edistämiseksi rahoitusavun olisi

[24] Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös (EU) 2019/420, annettu 13 päivänä maaliskuuta 2019, unionin pelastuspalvelumekanismista annetun päätöksen N:o 1313/2013/EU muuttamisesta (EUVL L 77I, 20.3.2019, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2019/420/oj).

[25] Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös (EU) 2023/2671, annettu 22 päivänä marraskuuta 2023, päätöksen N:o 1313/2013/EU muuttamisesta rescEU:n siirtymäkauden jatkamiseksi (EUVL L, 2023/2671, 28.11.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2023/2671/oj).

oltava asteittaista ottaen huomioon kuljetettavien unionin kansalaisten eri kansalaisuudet. Jäsenvaltio, joka tarjoaa edustusta vailla oleville unionin kansalaisille neuvoston direktiivin (EU) 2015/637[26] mukaisesti annettavan konsuliavun, voi pyytää joko matkustajia tai jäsenvaltioita, joiden kansalaiset kuuluvat toimen soveltamisalaan, osallistumaan toimeen liittyviin kustannuksiin markkinahintaan. Jos tällaista konsuliapua tarjoavat jäsenvaltiot saavat rahoitusapua unionin mekanismeista, mainitun direktiivin nojalla haetut korvaukset olisi otettava huomioon unionin mekanismin rahoitusosuutta määritettäessä. Lisäksi konsuliavun tueksi tarjottavaan pelastuspalveluapuun voidaan käyttää rescEU:n kuljetus- ja logistiikkavalmiuksia.

(36) Luettavuuden ja oikeusvarmuuden parantamiseksi Euroopan pelastuspalvelureserviin sidottujen avustusvalmiuksien mukauttamiskustannusten rahoitusta olisi yksinkertaistettava. Lisäksi olisi varmistettava suurempi rahoitus toimintakustannuksiin, joita aiheutuu komission täytäntöönpanopäätöksen (EU) 2025/704[27] mukaisesti rekisteröityjen pelastuspalvelureservin valmiuksien käyttöönotosta unionin mekanismin puitteissa toteutettavissa avustustoimissa.

(37) rescEU on toistuvasti osoittanut lisäarvonsa unionin koordinoiduissa avustustoimissa. Jotta rescEU-järjestelmä olisi yhdenmukainen strategian kanssa – edellyttäen, että sillä on käytettävissä tarvittavat taloudelliset resurssit –, komission olisi vahvistettava rescEU:ta edelleen rahoittamalla nykyisten valmiuksien ylläpitoa sekä tarvittaessa laajentamalla niitä ja luomalla uusia valmiuksia. rescEU-valmiuksien kehittämisessä olisi käytettävä kaikenlaisia tapoja, kuten hankintaa, urakointia, vuokrausta tai liisausta. Tämä pätee myös lääketieteellisiin vastatoimiin. Tässä yhteydessä ja unionin oikeuden ja kansainvälisten velvoitteiden mukaisesti olisi edistettävä unionissa kehitettyjen tai tuotettujen ratkaisujen käyttöä unionin strategisen riippumattomuuden ja kriittisten toimitusketjujen häiriönsietokyvyn vahvistamiseksi. Poikkeusolosuhteissa, kuten silloin, kun tarvittavia lääketieteellisiä vastatoimia ei ole määritelty rescEU:ssa, esimerkiksi vaikuttavien farmaseuttisten aineiden tai tutkimuslääkkeiden varastoja voitaisiin kehittää unionin mekanismin ulkopuolella. Covid-19-pandemian, Venäjän Ukrainaa vastaan käymän hyökkäyssodan ja toistuvien maastopalojen yhteydessä saadut kokemukset osoittavat, että rescEU-valmiuksien hallintaa ja nopeaa lähettämistä koskevia sääntöjä on virtaviivaistettava edelleen nopean reagoinnin varmistamiseksi.

(38) rescEU-valmiuksia voidaan käyttää unionin ulkopuolella, jos luonnon tai ihmisen aiheuttama uhka leviää laajalle kansainvälisesti. Tällaista lähettämistä olisi harkittava silloin, kun on unionin edun mukaista reagoida hätätilanteeseen tai kun kriisi voi vaikuttaa unioniin. Tämä koskee myös tilanteita, joissa kriisi uhkaa unionin kansalaisia ja edellyttää kiireellisiä toimia ja kun kriisistä on ilmoitettu unionin muiden välineiden tai kansainvälisten avustusmekanismien mukaisesti.

(39) Yhteistyötä yksityisen sektorin kanssa olisi edelleen vahvistettava kanavoimalla katastrofiavustustoimiin tehtyjä lahjoituksia jäsenvaltioiden hallussa oleviin rescEU-

---

[26] Neuvoston direktiivi (EU) 2015/637 yhteensovittamis- ja yhteistyötoimenpiteistä edustusta vailla oleville unionin kansalaisille kolmansissa maissa annettavan konsuliviranomaisten suojelun helpottamiseksi ja päätöksen 95/553/EY kumoamisesta (EUVL L 106, 24.4.2015, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2015/637/oj).

[27] Komission täytäntöönpanopäätös (EU) 2025/704 unionin pelastuspalvelumekanismista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen N:o 1313/2013/EU täytäntöönpanosäännöistä sekä komission täytäntöönpanopäätösten 2014/762/EU ja (EU) 2019/1310 kumoamisesta (EUVL L, 2025/704, 15.4.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2025/704/oj).

valmiuksiin. Lahjoitukset olisi kanavoitava rescEU-valmiuksia hallussaan pitävien jäsenvaltioiden kautta edellyttäen, että ennen mahdollista lähettämistä niille suoritetaan laadunvarmistus. Lisäksi olisi vahvistettava säännöt, jotka mahdollistavat logistiikkakeskusten perustamisen, jotta voitaisiin yhdistellä apua tai yksityiseltä sektorilta mahdollisesti saatuja rescEU-valmiuksia säilyttäviä varastoja.

(40) Unionin olisi helpotettava sille merkityksellisten rajatylittävien havainto-, ennakkovaroitus- ja hälytysjärjestelmien jatkuvaa kehittämistä ja tehostettava niiden integrointia sekä autettava jäsenvaltioita reagoimaan katastrofeihin nopeammin ja varoittamaan unionin kansalaisia ajoissa. Näiden järjestelmien olisi hyödynnettävä sekä olemassa olevia että uusia tietolähteitä ja infrastruktuureja sekä edistettävä samalla aktiivisesti innovatiivisten teknologioiden käyttöönottoa. Koska jäsenvaltioilla on ensisijainen vastuu väestönsä varoittamisesta, on olennaisen tärkeää vahvistaa niiden valmiuksia. Näin voidaan varmistaa tehokas varoittaminen ja varautuminen katastrofitilanteissa.

(41) Parantaakseen monialaisiin, rajatylittäviin ja unionin laajuisiin katastrofeihin varautumista unionin olisi mekanisminsa ja nykyisten välineidensä avulla tuettava jäsenvaltioita julkisten varoitusjärjestelmien kehittämisessä ja käyttöönotossa. Unionin mekanismin olisi tarvittaessa hyödynnettävä unionin avaruustietoliikennejärjestelmien, kuten Galileon, EGNOSin, Copernicuksen, maanhavainnointipalvelun, IRIS^2:n ja GOVSATCOMin, tarjoamia palveluja sekä avaruustilannetietoisuuspalveluja. Copernicuksen hätätilanteiden hallintapalvelujen varhaisvaroituskomponentin, johon kuuluvat eurooppalainen tulvatietojärjestelmä, EU:n metsäpalotietojärjestelmä ja eurooppalainen kuivuuden seurantajärjestelmä, olisi osaltaan lyhennettävä katastrofeihin reagoimiseen kuluvaa aikaa. Nämä resurssit ovat merkittäviä unionin tason välineitä, joilla voidaan varautua tehokkaasti katastrofeihin ja kriiseihin ja vastata niihin sekä unionin rajojen sisällä että ulkopuolella.

(42) Unionin mekanismin olisi koottava yhteen ja yhdistettävä analyyttisia ja tieteellisiä valmiuksia, joita tarvitaan tukemaan toimintavalmiuksia unionin koordinoimassa avustustoiminnassa tieteellis-teknisen neuvontapalvelun puitteissa. Neuvontapalvelun olisi toimittava hätäavun koordinointikeskuksen, kriisitilanteita varten perustetun koordinointikeskuksen ja jäsenvaltioiden tukipilarina. Sen olisi tarjottava asiantuntija-analyyseja sekä tieteellisiä ja teknisiä neuvoja, jotka parantavat toimintavalmiutta, analysointia ja tilannetietoisuutta. Aloitteessa olisi omaksuttava palvelukeskeinen, kaikki vaarat huomioon ottava ja monialainen lähestymistapa katastrofien ja kriisien ennakoimiseksi sekä niihin varautumiseksi ja vastaamiseksi täydentäen komission tiede- ja tutkimuspalvelun (yhteisen tutkimuskeskuksen) tutkimus- ja kehitystyötä.

(43) Viime vuosina unionin mekanismia on käytetty toistuvasti lääkinnällisten evakuointien järjestämiseen katastrofista kärsivistä kolmansista maista, joiden terveydenhuoltojärjestelmät ovat ylikuormittuneet – erityisesti Venäjän Ukrainaa vastaan käymän hyökkäyssodan ja Gazan humanitaarisen kriisin seurauksena sekä Pohjois-Makedoniassa sattuneen yökerhopalon jälkeen –, potilaiden turvallisen siirron ja hoidon varmistamiseksi jäsenvaltioissa ja muissa unionin mekanismiin assosioituneissa maissa, jotka ovat vapaaehtoisesti antaneet tukea. Näin ollen unionin olisi tuettava laajamittaisissa operaatioissa useita toimia, joiden avulla potilaat voidaan siirtää avunantoa koskevan pyynnön esittäneestä maasta hoitavaan jäsenvaltioon. Tällaisia toimia voivat olla esimerkiksi arviointiryhmän lähettäminen ja lyhytaikainen pääsy paikalliseen lääkintälaitokseen tai lääkinnälliseen evakuointiin erikoistuneeseen keskukseen. Sen vuoksi yhteisissä säännöissä olisi täsmennettävä, mitkä toiminnot

katsotaan osaksi lääkinnällistä evakuointia, sekä edellytykset ja menettelyt lääkinnällisen evakuoinnin keskusten perustamista ja toimintaa varten.

(44) Koska on tärkeää edistää kansainvälistä yhteistyötä pelastuspalvelun alalla – ja rajoittamatta niiden sääntöjen soveltamista, jotka koskevat kolmansien maiden assosiointia unionin mekanismiin –, komission on olennaisen tärkeää ryhtyä koordinoituihin toimiin sellaisten kolmansien maiden kanssa, joilla on samanlaiset tavoitteet katastrofiriskien hallinnan ja pelastuspalvelun osalta. Näin komissio voisi yhdenmukaistaa politiikan painopisteensä ja koordinoida toimia strategisiksi kumppanimaiksi nimettyjen kolmansien maiden kansallisten viranomaisten kanssa.

(45) Jotta voidaan varmistaa asetuksen yhdenmukainen täytäntöönpano asiaa koskevilla täytäntöönpanosäädöksillä, komissiolle olisi siirrettävä täytäntöönpanovalta. Tätä valtaa olisi käytettävä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 182/2011[28] mukaisesti.

(46) Asiaa koskevien täytäntöönpanosäädösten antamiseen olisi käytettävä tarkastelumenettelyä, sillä kyseisillä säädöksillä pannaan täytäntöön yleisluonteisia säädöksiä.

(47) Merentakaisiin maihin ja merentakaisille alueille sijoittautuneet henkilöt ja yhteisöt voivat neuvoston päätöksen (EU) 2021/1764[29] 85 artiklan 1 kohdan nojalla saada rahoitusta asetuksen sääntöjen ja tavoitteiden sekä sellaisten mahdollisten järjestelyjen mukaisesti, joita sovelletaan siihen jäsenvaltioon, johon kyseinen merentakainen maa tai alue on sidoksissa.

(48) Unionin mekanismin toteutuksessa noudatetaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) [XXX]*, [suorituskykysäädös], jossa vahvistetaan menojen seurantaa ja määrärahoihin sovellettavaa tuloskehystä koskevat säännöt, mukaan lukien säännöt, joilla varmistetaan asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 33 artiklan 2 kohdan d alakohdassa tarkoitetun ”ei merkittävää haittaa” -periaatteen ja f alakohdassa tarkoitetun sukupuolten tasa-arvon periaatteen yhdenmukainen soveltaminen, unionin ohjelmien ja toimien tuloksellisuuden seurantaa ja raportointia koskevat säännöt, unionin rahoitusportaalin perustamista koskevat säännöt, ohjelmien arviointia koskevat säännöt sekä muut kaikkiin unionin ohjelmiin sovellettavat horisontaaliset säännökset, kuten tiedotusta, viestintää ja näkyvyyttä koskevat säännökset.

(49) Jos unionin mekanismin mukaisesti annettu apu myötävaikuttaa unionin erityisesti monimutkaisissa hätätilanteissa toteuttamaan humanitaariseen avustustoimintaan, tämän asetuksen nojalla rahoitustukea saavien toimien olisi oltava yhdenmukaisia humanitaaristen periaatteiden ja humanitaarista apua koskevassa eurooppalaisessa konsensuksessa tarkoitettujen pelastuspalvelujen ja sotilaallisten voimavarojen käyttöä koskevien periaatteiden kanssa. Toimissa olisi otettava huomioon myös muut unionin rahoittamat humanitaariset avustustoimet ja varmistettava niiden yhdenmukaisuus vahvistettujen suuntaviivojen ja tavoitteiden kanssa. Unionin mekanismilla olisi

---

28 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 182/2011, annettu 16 päivänä helmikuuta 2011, yleisistä säännöistä ja periaatteista, joiden mukaisesti jäsenvaltiot valvovat komission täytäntöönpanovallan käyttöä (EUVL L 55, 28.2.2011, s. 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj).

29 Neuvoston päätös (EU) 2021/1764, annettu 5 päivänä lokakuuta 2021, merentakaisten maiden ja alueiden assosiaatiosta Euroopan unioniin, mukaan lukien suhteet Euroopan unionin sekä Grönlannin ja Tanskan kuningaskunnan välillä (päätös merentakaisten alueiden, Grönlanti mukaan luettuna, assosiaatiosta) (EUVL L 355, 7.10.2021, s. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2021/1764/oj).

korvattava Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksellä N:o 1313/2013/EU[30] perustettu unionin pelastuspalvelumekanismi.

(50) Sen vuoksi päätös N:o 1313/2013/EU olisi kumottava,

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN ASETUKSEN:

I OSASTO
YLEISET SÄÄNNÖKSET

1 luku
Kohde, soveltamisala ja määritelmät

1 artikla

Kohde

1. Tässä asetuksessa säädetään unionin pelastuspalvelumekanismista, jäljempänä ’unionin mekanismi’, ja vahvistetaan unionin tuki terveysuhkiin varautumiselle ja reagoinnille. Siinä vahvistetaan tavoitteet, talousarvio kaudeksi 2028–2034, unionin rahoituksen muodot ja rahoitusta koskevat säännöt.

2. Tässä asetuksessa säädetään erityisesti:

   a) unionin mekanismin toimintaa koskevista säännöistä, mukaan lukien ennaltaehkäisyä, varautumista ja reagointia koskevat erityistoimenpiteet;

   b) hätäavun koordinointikeskuksen toimintaa unionin mekanismin koordinointielimenä koskevista säännöistä;

   c) kriisitilanteita varten tarkoitetun koordinointikeskuksen, jäljempänä ’keskus’, perustamista yleiseksi rakenteeksi, joka tukee tilannetietoisuutta ja operatiivista monialaista varautumista ja koordinointia, koskevista säännöistä;

   d) terveysuhkiin varautumisen ja reagoinnin tukitoimenpiteistä.

2 artikla

Soveltamisala

1. Tällä asetuksella pyritään varmistamaan ihmisten, ympäristön ja omaisuuden, myös kulttuuriperinnön, suojelu kaikenlaisilta luonnonkatastrofeilta ja ihmisen aiheuttamilta katastrofeilta, joihin kuuluvat myös rajatylittävät vakavat terveysuhkat.

2. Tällä asetuksella mahdollistetaan monialainen koordinointi tilanteissa, joissa sovelletaan unionin muita kriisin- tai riskinhallintamekanismeja. Asetuksen säännökset eivät rajoita korkean edustajan toimivaltaa kriisien ulkoisen ulottuvuuden

[30] Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös N:o 1313/2013/EU, annettu 17 päivänä joulukuuta 2013, unionin pelastuspalvelumekanismista (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 924, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2013/1313/oj).

osalta, yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan mukaiset operaatiot mukaan luettuina.

3. Tämä asetus ei vaikuta unionin voimassa olevien säädösten tai voimassa olevien kansainvälisten sopimusten mukaisiin velvoitteisiin eikä komission toimivaltaan, joka koskee komission henkilöstön, omaisuuden ja tietojen turvallisuutta. Sitä sovelletaan rajoittamatta unionin muiden säädösten, joissa vahvistetaan kriiseihin reagoimista tai riskinhallintaa koskevat säännöt, kuten terveysuhkiin varautumista ja reagointia koskevat säännöt, soveltamista ja niitä täydentäen.

4. Tämän asetuksen II osastossa vahvistetaan säännöt, jotka koskevat:

   a) ennaltaehkäisy- ja varautumistoimia jäsenvaltioissa;

   b) kolmansissa maissa toteutettavia toimia, jotka liittyvät sellaisten asiantuntijoiden ja Euroopan unionin pelastuspalveluryhmien, jäljempänä ’EU:n pelastuspalveluryhmät’, kokoamiseen ja lähettämiseen, jotka antavat ennaltaehkäisy- ja varautumistoimia koskevaa neuvontaa, koulutuksen koordinointiin sekä tietojen ja kokemusten jakamiseen osaamisverkoston puitteissa;

   c) toimia, joilla autetaan reagoimaan välittömään katastrofiin tai katastrofin välittömiin haitallisiin seurauksiin jäsenvaltioissa tai kolmansissa maissa 28 artiklan mukaisesti esitetyn avunpyynnön johdosta.

5. Tämän asetuksen III osastossa vahvistetaan säännöt, jotka koskevat unionin terveysuhkiin varautumiseen ja reagointiin liittyvää tukea, erityisesti asetuksen (EU) 2022/2371 ja asetuksen (EU) 2022/2372 täytäntöönpanoa varten.

6. Tämän asetuksen III osastossa tarkoitetut varastot perustetaan 21 artiklan mukaisesti, lukuun ottamatta lääketieteellisiä vastatoimia, joita ei ole määritelty rescEU:n resurssiksi.

7. Sovellettaessa tämän asetuksen mukaisia ennaltaehkäisy-, varautumis- ja reagointitoimenpiteitä otetaan huomioon unionin eristyneiden, syrjäisimpien ja muiden alueiden tai saarten erityistarpeet katastrofien ennaltaehkäisyssä sekä niihin varautumisessa ja reagoinnissa.

8. Tämän asetuksen mukaisissa avustustoimissa otetaan huomioon merentakaisten maiden ja alueiden erityistarpeet reagoinnin osalta.

3 artikla

Määritelmät

Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

1) ’katastrofilla’ sen aiheuttajasta riippumatta tilannetta, jolla on tai voi olla vakavia vaikutuksia ihmisiin, kansanterveyteen, ympäristöön, kriittiseen infrastruktuuriin tai omaisuuteen, kulttuuriperintö mukaan luettuna;

2) ’kriisillä’ mitä tahansa meneillään olevaa tai uhkaavaa katastrofia, jolla on vaikutuksia tai joka voi vaikuttaa samanaikaisesti useisiin aloihin, sanotun kuitenkaan rajoittamatta asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 2 artiklan 22 alakohdassa tarkoitettua kriisiä, jota sovelletaan hankintamenettelyissä;

3) ’alalla’ tiettyä linkittynyttä yhteiskunnallista, valtiollista ja taloudellista toimintaa, erityisesti terveys-, ympäristö-, liikenne-, energia- ja turvallisuusalaa ja muita katastrofeille alttiita toiminta-aloja;

4) ’avulla’ pelastuspalvelukäyttöön tarkoitettuja asiantuntijoita, yksikköjä, muita avustusvalmiuksia tai teknisen avun tukiryhmiä, heidän kalustoaan ja luontoissuorituksina annettavaa apua, mukaan lukien katastrofin välittömien seurausten lieventämisessä tarvittavat hyödykkeet sekä tätä varten tarjotut unionin toimielinten, virastojen ja elinten valmiudet ja muut valmiudet;

5) ’varautumisella’ henkilöiden sekä tarvikkeiden, rakenteiden, järjestelmien, yhteisöjen ja järjestöjen ennalta toteutettujen toimien avulla saatua valmiutta ja kykyä varmistaa nopeat ja tehokkaat avustustoimet;

6) ’ennaltaehkäisyllä’ toimia, joilla on tarkoitus vähentää riskejä tai rajoittaa katastrofeista ihmisille, kansanterveydelle, ympäristölle ja omaisuudelle, kulttuuriperintö mukaan lukien, aiheutuvia mahdollisia haitallisia seurauksia;

7) ’unionin katastrofivalmiutta ja -palautuvuutta koskevilla tavoitteilla’ tavoitteita, jotka komissio asettaa yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa pelastuspalvelun alalla ennaltaehkäisy- ja varautumistoimien tukemiseksi ja joiden tarkoituksena on parantaa unionin ja sen jäsenvaltioiden valmiuksia kestää sellaisen katastrofin vaikutukset, joka aiheuttaa tai voi aiheuttaa rajatylittäviä vaikutuksia;

8) ’yhteisellä hätäviestintä- ja tietojärjestelmällä’ (CECIS) komission kehittämää ja ylläpitämää verkkopohjaista alustaa, joka helpottaa reaaliaikaista tietojenvaihtoa jäsenvaltioiden ja hätäavun koordinointikeskuksen välillä;

9) ’ennakkovaroituksella’ oikea-aikaista ja tehokasta tiedottamista, jonka ansiosta voidaan toteuttaa toimia riskien ja katastrofien haitallisten vaikutusten välttämiseksi tai vähentämiseksi sekä edistää varautumista tehokkaisiin avustustoimiin;

10) ’yksiköllä’ etukäteen määriteltyä jäsenvaltioiden voimavarojen omavaraista, itsenäistä ja tehtävä- ja tarvelähtöistä järjestelyä tai jäsenvaltioiden liikkuvaa operatiivista ryhmää, jolla on tarvittava henkilöstö ja materiaali, jotka voidaan kuvata sen toimintakykynä tai niiden tehtävien perusteella, joita se pystyy suorittamaan, ja jota varten on määritelty tekniset vähimmäisvaatimukset;

11) ’teknisen avun tukiryhmällä’ yhden tai useamman jäsenvaltion logistisiin ja tukitehtäviin osoittamia henkilöresursseja ja aineellisia resursseja;

12) ’avustusryhmällä’ erikoistunutta ryhmää, joka koostuu koulutetusta henkilöstöstä, jolla on resurssit vastata nopeasti ja tehokkaasti katastrofien seurauksiin ja jota ei ole ennalta sidottu Euroopan pelastuspalvelureserviin tai perustettu osana rescEU:ta;

13) ’Euroopan unionin pelastuspalveluryhmällä’ asiantuntijoista ja tarvittaessa teknisen avun tukiryhmästä muodostettua ryhmää, jonka hätäavun koordinointikeskus valitsee ja lähettää – jo esitettyyn avunpyyntöön liittyvän – ennaltaehkäisyä tai varautumista koskevan asiantuntija- tai hätäapupyynnön johdosta pyyntöön liittyvien ehtojen mukaisesti;

14) ’kaksikäytöllä’ sekä siviili- että sotilaskäyttöön tarkoitettuja resursseja ja valmiuksia;

15) ’riskinarvioinnilla’ kattavaa monialaista prosessia, jossa riskit tunnistetaan, analysoidaan ja arvioidaan kansallisella tai asianmukaisella sitä alemmalla;

16) ’riskinhallintakyvyllä’ jäsenvaltion tai sen alueiden kykyä vähentää tai lievittää riskinarvioinneissaan tunnistamiaan riskejä (katastrofin vaikutuksia ja todennäköisyyttä) kyseisessä jäsenvaltiossa hyväksyttävissä oleville tasoille sekä mukautua niihin. Riskinhallintakykyä arvioidaan teknisenä, rahoitukseen liittyvänä ja hallinnollisena kykynä toteuttaa asianmukaisesti riskinarviointeja, riskinhallintasuunnittelua ennaltaehkäisyä ja varautumista varten sekä riskien ennaltaehkäisyä ja niihin varautumista koskevia toimenpiteitä;

17) ’isäntävaltion tuella’ apua vastaanottavan tai lähettävän maan tai komission varautumis- ja avustusvaiheessa toteuttamia toimia ennakoitavien esteiden poistamiseksi unionin mekanismin välityksellä tarjottavalta kansainväliseltä avulta. Tähän sisältyy jäsenvaltioiden antama tuki, jolla helpotetaan avun kuljettamista niiden alueiden kautta;

18) ’logistiikkatuella’ olennaisia laitteita tai palveluja, joita tarvitaan avustusvalmiuksissa tehtävien suorittamiseksi, mukaan lukien logistiikkakeskusten perustaminen;

19) ’lääkinnällisellä evakuoinnilla’ koordinoituja toimia, jotka mahdollistavat sairaanhoitoa tarvitsevien henkilöiden järjestelmällisen kuljetuksen katastrofialueilta asianmukaisiin lääkintälaitoksiin joko jäsenvaltiossa tai unionin kansalaisten tapauksessa myös kolmansissa maissa;

20) ’lääkinnällisen evakuoinnin keskuksella’ unionin mekanismin mukaisesti perustettua kauttakulkukeskusta, joka väliaikaisesti vastaanottaa evakuoituja potilaita ja heidän mukanaan olevia henkilöitä, luokittelee potilaita, vakauttaa potilaiden tilan, tarjoaa jatkuvaa (ympärivuorokautista) hoitoa ja järjestää tarvittaessa potilaiden kuljetuksen hätäavun koordinointikeskuksen koordinoimana jäsenvaltiossa sijaitsevaan terveydenhuoltolaitokseen. Lääkinnällisen evakuoinnin keskus koostuu fyysisestä toimipaikasta, sen lääkintä- ja logistiikkahenkilöstöstä sekä laitteista ja tukipalveluista, jotka ovat tarpeen potilaiden turvallisen siirron varmistamiseksi pyynnön esittäneestä valtiosta lääketieteellistä hoitoa tarjoavaan maahan;

21) ’toimintakustannuksilla’ kaikkia kustannuksia, jotka aiheutuvat valmiuksien toiminnasta tai asiantuntijan tai EU:n pelastuspalveluryhmän lähettämisestä operaation aikana. Niihin voivat kuulua henkilöstöön, kansainvälisiin ja paikallisiin kuljetuksiin, logistiikkaan, turvallisuuteen, kulutushyödykkeisiin, tarvikkeisiin ja ylläpitoon liittyvät kustannukset sekä muut kustannukset, jotka ovat välttämättömiä valmiuksien tuloksellisen käytön varmistamiseksi;

22) ’kuljetuskustannuksilla’ kustannuksia, jotka liittyvät kuljetus- ja logististen voimavarojen liikkeisiin apua pyytäneen jäsenvaltion, kolmannen maan tai järjestön ilmoittamaan paikkaan, mukaan lukien kaikkien palvelujen kustannukset, maksut, logistiikka- ja käsittelykustannukset ja muut reagointiin liittyvät kuljetuskustannukset, polttoaine- ja mahdolliset majoituskustannukset sekä muut välilliset kustannukset, kuten verot ja tullit sekä kauttakulkukustannukset;

23) ’assosioituneella maalla’ kolmatta maata, joka on allekirjoittanut unionin kanssa sopimuksen tämän asetuksen mukaisiin toimiin osallistumisesta samoin

edellytyksin kuin jäsenvaltiot. Jäsenvaltioihin tehtävien viittausten katsotaan sisältävän assosioituneet maat, jollei toisin mainita;

24) ’lääketieteellisillä vastatoimilla’ asetuksen (EU) 2022/2371 3 artiklan 10 alakohdassa tarkoitettuja lääketieteellisiä vastatoimia;

25) ’rajatylittävillä vakavilla terveysuhkilla’ asetuksen (EU) 2022/2371 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja uhkia sekä säteily- ja ydinuhkia.

2 luku
Tavoitteet ja rahoitussäännökset

4 artikla

Tavoitteet

1. Tämän asetuksen yleisenä tavoitteena on vahvistaa unionin ja jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä kaikenlaisten luonnonkatastrofien ja ihmisen aiheuttamien katastrofien ehkäisemiseksi sekä niihin varautumiseksi ja reagoimiseksi, jotta voidaan hallita unionin sisällä tai ulkopuolella mahdollisesti esiintyviä rajatylittäviä vakavia terveysuhkia ja tilanteita, joissa ne vaikuttavat useisiin aloihin samanaikaisesti.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettuun yleiseen tavoitteeseen pyritään seuraavien erityistavoitteiden avulla:

   a) vahvistamalla katastrofiriskien ja -uhkien, kuten ilmastonmuutokseen ja kansanterveyteen liittyvien riskien ja uhkien, ymmärtämistä ja ennakointia sekä toimimalla ennakoivasti niiden mahdollisten vaikutusten ehkäisemiseksi tai lieventämiseksi, ennaltaehkäisemällä katastrofeja ja varautumalla niihin sekä tehostamalla pelastuspalvelun, terveydenhuollon ja muiden asiaankuuluvien viranomaisten välistä yhteistyötä;

   b) helpottamalla erityisesti osaamisverkoston välityksellä valmiuksien kehittämistä unionin ja jäsenvaltioiden tasolla, etenkin edistämällä ja lisäämällä tutkimustulosten ja innovaatioiden hyödyntämistä ja käyttöä katastrofi- ja kriisitilanteissa, tarjoamalla ja toteuttamalla valmiuksien kehittämisohjelmia, kuten koulutusta, harjoituksia ja vertaisarviointeja, lähettämällä asiantuntijoita ja EU:n pelastuspalveluryhmiä, jotka tarjoavat ennaltaehkäisy- ja varautumistoimiin liittyvää neuvontaa ja muuta asiantuntemusta, sekä tarjoamalla teknistä ja taloudellista apua strategioiden, suunnitelmien ja investointien tukemiseksi ja ennaltaehkäisyn, varautumisen ja häiriönsietokyvyn parantamiseksi;

   c) parantamalla jäsenvaltioiden ja unionin varautumista katastrofeihin kaikilla yhteiskunnan tasoilla, erityisesti i) hätäavun koordinointikeskuksen ja keskuksen tuella sekä niiden – jäsenvaltioiden viranomaisten koordinointia ja tilannetietoisuuden varmistamista varten ylläpitämillä – viestintä- ja tiedotusrakenteilla ja EU:n nykyisillä kriisinhallintarakenteilla, ii) tukemalla tehokkaiden ennakkovaroitusjärjestelmien kehittämistä ja ylläpitämistä välittömän katastrofin uhkan havaitsemiseksi ja siitä tiedottamiseksi, jotta katastrofien vaikutuksia voidaan ehkäistä tai lieventää ajoissa, iii) kehittämällä ja ylläpitämällä avustusvalmiuksia, vahvistamalla niiden yhteentoimivuutta ja harkitsemalla niiden kaksikäyttömahdollisuutta

kriisitilanteissa, iv) edistämällä katastrofiriskien ehkäisemistä ja niihin varautumista koskevien näkökohtien sisällyttämistä politiikkoihin ja rahoituskehyksiin kansallisella ja unionin tasolla, jotta voidaan vahvistaa pitkän aikavälin häiriönsietokykyä, sekä v) helpottamalla kaikkien toimijoiden ja sidosryhmien, myös kaikkien hallintotasojen, siviili- ja sotilasviranomaisten, kansalaisyhteiskunnan ja yksityissektorin, valmiutta ja yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen tarjoamista väestön yleisen valmiustason ja yhteiskunnan häiriönsietokyvyn vahvistamiseksi;

d) helpottamalla nopeaa ja tehokasta reagointia sekä unionissa, myös 9 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuissa maissa, että unionin ulkopuolella 28 artiklan mukaisen avunpyynnön johdosta;

e) tukemalla jäsenvaltioiden ja unionin varautumista ja reagointia monialaisiin kriiseihin, erityisesti laajentamalla apua kriisien intensiteetin ja vaikutusten hillitsemiseksi sekä tarvittaessa tukemalla avustustoimia, jotka on käynnistetty unionin muiden kriisitoiminta- tai riskinhallintavälineiden puitteissa, myös keskuksen kautta, sekä asiaankuuluvien siviili- ja sotilasalan toimijoiden välistä yhteistyötä ja koordinointia, erityisesti tukemalla kattavia siviili- ja sotilasalan varautumisjärjestelyjä;

f) tehostamalla jäsenvaltioiden ja unionin toimia terveysuhkiin varautumisessa ja reagoinnissa:

   i) vahvistamalla valmiuksia ehkäistä rajatylittäviä vakavia terveysuhkia sekä varautua ja reagoida niihin nopeasti, erityisesti tukemalla terveysturvaa koskevia politiikkoja ja ratkaisuja sekä parantamalla tiedonkeruu-, ennakkovaroitus- ja seurantajärjestelmiä;

   ii) parantamalla lääketieteellisten vastatoimien tarjontaa tukemalla niiden saatavuutta ja saavutettavuutta erityisesti reservikapasiteetin, hankintojen, varastoinnin ja käyttöönoton kautta; ja

   iii) toteuttamalla koordinoituja toimia ja tukemalla valmiuksien kehittämistä.

5 artikla

EU:n siviili- ja sotilasvarautuminen ja -yhteistyö

Komissio toimii yhteistyössä korkean edustajan kanssa:

a) edistääkseen sellaisten toimenpiteiden kehittämistä, joilla parannetaan siviili- ja sotilasvarautumista ja avustustoimien koordinointia unionissa jäsenvaltioita kuullen;

b) kehittääkseen järjestelyjä, joilla selkeytetään rooleja ja vastuita ja vahvistetaan katastrofeihin ja kriiseihin varautumisen ja reagoinnin prioriteetit unionissa, sekä unionin laajuisia skenaarioita, jotka muodostavat perustan unionin tason koulutukselle ja harjoituksille, parhaille käytännöille, vakiotoimintamenetelmät mukaan lukien, ja mekanismeille, joiden avulla voidaan tehdä yhteistyötä ja viestiä tehokkaasti kriisitilanteissa.

6 artikla

Talousarvio

1. Asetuksen täytäntöönpanoon varatut ohjeelliset rahoituspuitteet kaudeksi 2028–2034 ovat 10 675 000 000 euroa käypinä hintoina.

2. Useamman kuin yhden varainhoitovuoden aikana toteutettavia toimia koskevat talousarviositoumukset voidaan jakaa usealle eri varainhoitovuodelle vuotuisiksi eriksi.

3. Unionin talousarvioon voidaan tarvittavien kulujen kattamiseksi sisällyttää määrärahoja myös vuoden 2034 jälkeen, jotta voidaan hallinnoida toimia, joita ei ole saatu päätökseen vuoden 2034 loppuun mennessä.

4. Tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja rahoituspuitteita ja 7 artiklassa tarkoitettuja lisävaroja voidaan käyttää myös asetuksen täytäntöönpanoa koskevaan tekniseen ja hallinnolliseen apuun, kuten valmistelu-, seuranta-, valvonta-, tarkastus- ja arviointitoimiin, organisaation tietotekniikkajärjestelmiin ja -alustoihin, tiedotus- ja viestintätoimiin, mukaan lukien unionin poliittisia painopisteitä koskeva ulkoinen tiedotustoiminta, sekä kaikkiin muihin tekniseen ja hallinnolliseen apuun tai henkilöstöön liittyviin menoihin, joita komissiolle aiheutuu tämän asetuksen mukaisesta hallinnoinnista.

5. Sen lisäksi, mitä asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 12 artiklan 4 kohdassa säädetään, maksusitoumus- ja maksumäärärahat, joita ei ole käytetty sen varainhoitovuoden loppuun mennessä, jonka vuotuiseen talousarvioon ne on otettu, siirretään ilman eri toimenpiteitä seuraavaksi varainhoitovuodeksi, ja ne voidaan sitoa ja maksaa enintään seuraavan varainhoitovuoden 31 päivään joulukuuta asti. Varainhoitovuodelta toiselle siirrettyjä määrärahoja voidaan käyttää ainoastaan avustustoimiin. Varainhoitovuodelta toiselle siirretyt määrärahat käytetään seuraavana varainhoitovuonna ensimmäisinä.

7 artikla

Lisävarat

1. Jäsenvaltiot, Euroopan unionin toimielimet, elimet ja virastot, kolmannet maat, kansainväliset järjestöt, kansainväliset rahoituslaitokset tai muut kolmannet osapuolet voivat suorittaa lisärahoitusosuuksia tai osoittaa ylimääräisiä muita kuin rahallisia panoksia tämän asetuksen puitteissa. Lisärahoitusosuudet ovat asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 21 artiklan 2 kohdan a, d tai e alakohdassa tai 21 artiklan 5 kohdassa tarkoitettuja ulkoisia käyttötarkoitukseensa sidottuja tuloja.

2. Jäsenvaltioille yhteistyöhön perustuvan hallinnoinnin puitteissa myönnettyjä varoja voidaan niiden pyynnöstä asettaa asetuksen nojalla käyttöön. Komissio käyttää kyseisiä varoja asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 62 artiklan 1 kohdan a tai c alakohdan mukaisesti suoraan tai välillisesti. Niillä täydennetään tämän asetuksen 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua määrää. Kyseisiä varoja on käytettävä asianomaisen jäsenvaltion hyväksi. Jos komissio ei ole tehnyt asetuksen nojalla tällä tavoin asetettujen lisämäärien osalta oikeudellista sitoumusta suoran tai välillisen hallinnoinnin puitteissa, vastaavat sitomattomat määrät voidaan asianomaisen jäsenvaltion pyynnöstä siirtää takaisin yhteen tai useampaan rahoituslähteenä olevaan ohjelmaan tai niiden seuraajaan.

8 artikla

Vaihtoehtoinen, yhdistetty ja kumulatiivinen rahoitus

1. Asetus pannaan täytäntöön synergiassa muiden unionin ohjelmien kanssa. Toimi, joka on saanut unionin rahoitusta jostakin toisesta ohjelmasta, voi saada rahoitusta myös tämän asetuksen nojalla. Tällöin kustakin unionin ohjelmasta myönnettyyn rahoitusosuuteen sovelletaan asianomaisen ohjelman sääntöjä tai vaihtoehtoisesti voidaan soveltaa samoja minkä tahansa rahoitukseen osallistuvan unionin ohjelman sääntöjä kaikkiin rahoitusosuuksiin, jolloin voidaan tehdä vain yksi oikeudellinen sitoumus. Jos unionin rahoitusosuudet myönnetään tukikelpoisten kustannusten perusteella, unionin talousarviosta myönnettävä kumulatiivinen tuki ei saa ylittää toimen tukikelpoisia kokonaiskustannuksia, ja se voidaan laskea määräsuhteen mukaisesti tukiehtoja koskevissa asiakirjoissa vahvistetulla tavalla.

2. Tämän asetuksen mukaiset ratkaisu- ja myöntämismenettelyt voidaan toteuttaa suoraan tai välillisesti hallinnoiden yhdessä jäsenvaltioiden, unionin toimielinten, elinten ja virastojen, kolmansien maiden, kansainvälisten järjestöjen, kansainvälisten rahoituslaitosten tai muiden kolmansien osapuolten, jäljempänä ’yhteiseen ratkaisumenettelyyn tai myöntämismenettelyyn osallistuvat kumppanit’, kanssa edellyttäen, että samalla varmistetaan unionin taloudellisten etujen suojaaminen. Tällaisiin menettelyihin sovelletaan samoja sääntöjä, ja niiden pohjalta tehdään samanlaiset oikeudelliset sitoumukset. Tätä varten yhteiseen ratkaisumenettelyyn tai myöntämismenettelyyn osallistuvat kumppanit voivat asettaa varoja unionin ohjelman käyttöön tämän asetuksen 7 artiklan mukaisesti tai kumppaneille voidaan tarvittaessa antaa tehtäväksi ratkaisumenettelyn tai myöntämismenettelyn toteuttaminen asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 62 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisesti. Yhteisiin ratkaisumenettelyihin tai myöntämismenettelyihin osallistuvien kumppanien edustajat voivat olla myös asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 153 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun arviointikomitean jäseniä.

9 artikla

Assosioituneet kolmannet maat

1. Tämä asetuksen mukainen assosioituminen voidaan avata seuraavien kolmansien maiden täydelle tai osittaiselle assosioitumiselle 4 artiklassa vahvistettujen tavoitteiden sekä asiaa koskevien kansainvälisten sopimusten tai kyseisten sopimusten puitteissa tehtyjen, seuraaviin sovellettavien päätösten mukaisesti:

   a) Euroopan vapaakauppaliiton jäsenet, jotka ovat Euroopan talousalueen jäseniä, sekä Euroopan pienvaltiot;

   b) unioniin liittyvät maat, ehdokasmaat ja mahdolliset ehdokasmaat;

   c) Euroopan naapuruuspolitiikan piiriin kuuluvat maat;

   d) muut kolmannet maat.

2. Tämän asetuksen mukaista osallistumista koskevissa assosiaatiosopimuksissa:

   a) varmistetaan oikeudenmukainen tasapaino tämän asetuksen mukaisesti assosioituneen kolmannen maan maksamien rahoitusosuuksien ja saamien hyötyjen välillä;

b) vahvistetaan tässä asetuksessa esitetyt osallistumisehdot, kuten yleisiä hallintokustannuksia koskevien, operatiivisesta rahoitusosuudesta ja osallistumismaksusta koostuvien rahoitusosuuksien laskentatapa;

c) ei siirretä tämän asetuksen mukaista päätösvaltaa;

d) taataan unionin oikeus varmistaa varainhoidon moitteettomuus ja suojata taloudellisia etujaan;

e) varmistetaan tarvittaessa unionin turvallisuuteen ja yleiseen järjestykseen liittyvien etujen suojaaminen.

Edellä olevaa d alakohtaa sovellettaessa kolmannen maan on myönnettävä asetuksissa (EU, Euratom) 2024/2509 ja (EU, Euratom) N:o 883/2013 edellytetyt tarvittavat oikeudet ja pääsyvaltuudet ja varmistettava, että täytäntöönpanopäätökset, joissa määrätään Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 299 artiklan nojalla maksuvelvollisuudesta, sekä Euroopan unionin tuomioistuimen tuomiot ja määräykset ovat täytäntöönpanokelpoisia.

10 artikla

Unionin rahoituksen toteutus ja muodot

1. Tämän asetuksen täytäntöönpanossa käytetään asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 mukaisesti joko suoraa hallinnointia tai välillistä hallinnointia kyseisen asetuksen 62 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettujen yhteisöjen kanssa.

2. Unionin rahoitusta voidaan myöntää missä tahansa muodossa asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 mukaisesti, erityisesti avustuksina, palkintoina, hankintoina ja muina kuin rahallisina lahjoituksina.

3. Komissio voi myöntää suoria avustuksia jäsenvaltioille ilman 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen erityistavoitteiden mukaisia ehdotuspyyntöjä asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 mukaisesti.

4. Tämän asetuksen 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen tavoitteiden mukaisia avustuksia voidaan käyttää yhdistettyinä rahoitukseen Euroopan investointipankilta, unionissa tai assosioituneissa maissa toimivilta pankeilta tai muilta kehitysrahoituslaitoksilta tai julkisilta rahoituslaitoksilta sekä yhdistettyinä rahoitukseen yksityisen sektorin rahoituslaitoksilta ja julkisen tai yksityisen sektorin sijoittajilta, mukaan lukien julkisen sektorin kumppanuudet sekä julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuudet.

5. Jos unionin rahoitusta myönnetään avustuksina, käytetään kustannuksiin perustumatonta rahoitusta tai tarvittaessa yksinkertaistettuja kustannusvaihtoehtoja asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 mukaisesti. Rahoitusta voidaan myöntää korvaamalla todelliset tukikelpoiset kustannukset ainoastaan siinä tapauksessa, että toimen tavoitteita ei voida saavuttaa muulla tavoin.

6. Sovellettaessa asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 153 artiklan 3 kohtaa arviointikomitea voi koostua riippumattomista ulkopuolisista asiantuntijoista joko osittain tai kokonaan.

11 artikla

Tukikelpoisuus

1. Jotta voidaan tukea 4 artiklan 2 kohdassa vahvistettujen tavoitteiden saavuttamista, vahvistetaan tukikelpoisuusperusteet asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 mukaisesti ja sovelletaan niitä kaikkiin tämän asetuksen puitteissa toteutettaviin ratkaisu- ja myöntämismenettelyihin.

2. Suoraan ja välillisesti hallinnoitavissa ratkaisu- ja myöntämismenettelyissä unionin rahoitusta voidaan myöntää yhdelle tai useammalle seuraavista oikeussubjekteista:

   a) johonkin jäsenvaltioon sijoittautuneet yhteisöt;

   b) johonkin assosioituneeseen kolmanteen maahan sijoittautuneet yhteisöt;

   c) kansainväliset järjestöt;

   d) muut yhteisöt, jotka ovat sijoittautuneet assosioitumattomiin kolmansiin maihin, jos tällaisten yhteisöjen rahoitus on olennaista toimen toteuttamisen kannalta ja edistää 4 artiklan 2 kohdassa vahvistettujen tavoitteiden saavuttamista.

3. Sen lisäksi, mitä asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 168 artiklan 2 ja 3 kohdassa säädetään, tämän asetuksen 9 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut assosioituneet kolmannet maat voivat tarvittaessa osallistua asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 168 artiklan 2 ja 3 kohdassa säädettyihin hankintamekanismeihin ja hyötyä niistä. Muut kuin assosioituneet kolmannet maat voivat osallistua asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 168 artiklan 2 ja 3 kohdassa säädettyihin hankintamenettelyihin, jos se on tarpeen 4 artiklassa tarkoitettujen tavoitteiden saavuttamiseksi ja jos kaikki osallistujamaat hyväksyvät sen.

4. Ratkaisu- ja myöntämismenettelyjä, jotka vaikuttavat turvallisuuteen tai yleiseen järjestykseen erityisesti siltä osin kuin on kyse unionin tai sen jäsenvaltioiden strategisista omaisuuseristä ja intresseistä, rajoitetaan asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 136 artiklan mukaisesti.

5. Avustuksia koskevissa ratkaisu- tai myöntämismenettelyissä ei voida myöntää rahoitusta toimille tai niiden osille, jotka on jo kokonaan rahoitettu muista julkisista tai yksityisistä lähteistä, lukuun ottamatta 8 artiklassa tarkoitettujen synergiatoimien yhteydessä myönnettyjä unionin rahoitusosuuksia.

6. Asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 110 artiklassa tarkoitetussa työohjelmassa tai ratkaisu- ja myöntämismenettelyyn liittyvissä asiakirjoissa voidaan täsmentää tässä asetuksessa vahvistettuja tukikelpoisuusperusteita tai vahvistaa lisää tukikelpoisuusperusteita tietyille toimille.

12 artikla

Työohjelma

Asetus pannaan täytäntöön asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 110 artiklassa tarkoitetuilla työohjelmilla.

II OSASTO
PELASTUSPALVELU

1 luku
Riskinarviointi ja riskinhallintasuunnittelu

13 artikla

Unionin katastrofivalmiutta ja -palautuvuutta koskevat tavoitteet

Komissio kehittää edelleen yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa unionin pelastuspalvelualan katastrofivalmiutta ja -palautuvuutta koskevia tavoitteita ja antaa suosituksia niiden määrittämiseksi yhteiseksi lähtökohdaksi ennaltaehkäisy- ja varautumistoimien tukemiselle. Kyseisten tavoitteiden on perustuttava nykyisiin ja tulevaisuuteen suuntautuviin skenaarioihin, kuten Copernicuksen avaruustietoihin, joissa otetaan huomioon muun muassa ilmastonmuutoksen vaikutukset katastrofiriskiin, tiedot aiemmista tapahtumista ja monialainen vaikutusanalyysi kiinnittäen erityistä huomiota haavoittuvassa asemassa oleviin ryhmiin. Laatiessaan katastrofivalmiutta ja -palautuvuutta koskevia unionin tavoitteita komissio ottaa huomioon jäsenvaltioita koettelevat toistuvat katastrofit ja ehdottaa, että jäsenvaltiot toteuttavat erityisiä toimenpiteitä, myös unionin rahoituksella toteutettavia toimenpiteitä, tällaisia katastrofeja koskevan valmiuden ja palautuvuuden vahvistamiseksi.

14 artikla

Kansallinen riskinarviointi ja riskinhallintasuunnittelu

Edistääkseen tehokasta, johdonmukaista lähestymistapaa katastrofien ennaltaehkäisyyn ja niihin varautumiseen unionin mekanismin puitteissa jäsenvaltioiden on:

a) kehitettävä edelleen riskinarviointeja kansallisella tai asianmukaisella sitä alemmalla sekä varmistettava koordinointi ja yhdenmukaisuus muiden asiaankuuluvien riskinarviointiprosessien kanssa ja arviointien ei-arkaluonteisten tulosten julkinen saatavuus väestön riskitietoisuuden ja varautumisen tukemiseksi;

b) kehitettävä edelleen katastrofeihin liittyvän riskinhallintakyvyn arviointia kansallisella tai asianmukaisella sitä alemmalla;

c) kehitettävä ja parannettava edelleen katastrofeihin liittyvää riskinhallintasuunnitteluaan kansallisella tai asianmukaisella paikallisella tasolla – myös rajatylittävän yhteistyön ja sellaisten riskien osalta, joilla on mahdollisesti rajatylittäviä vaikutuksia – ottaen huomioon unionin katastrofivalmiutta ja -palautuvuutta koskevat tavoitteet sekä varmistettava koordinointi ja yhdenmukaisuus muiden asiaankuuluvien riskinarviointiprosessien kanssa;

d) parannettava katastrofeista johtuvia vahinkoja koskevien tietojen keräämistä kansallisella tai asianmukaisella sitä alemmalla, myös hyödyntämällä avaruustietoja paremmin, kansainvälisten sitoumusten mukaisesti.

15 artikla

Kansallisten riskinhallintatietojen jakaminen

Jotta voidaan lisätä yhteisymmärrystä katastrofiriskeistä ja -uhkista unionin tasolla, tunnistaa yhteiset tarpeet katastrofiriskien hallintavalmiuksien kehittämisessä, tukea unionin katastrofivalmiutta ja -palautuvuutta koskevien tavoitteiden täytäntöönpanoa ja helpottaa hyvien käytäntöjen jakamista, jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle 16 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen suuntaviivojen mukainen yhteenveto viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2028 ja sen jälkeen vähintään viiden vuoden välein, sanotun kuitenkaan rajoittamatta kansallisten sääntöjen ja menettelyjen soveltamista:

a) riskinarvioinnit kansallisella tai asianmukaisella sitä alemmalla, mukaan lukien sellaisten riskien tai katastrofien arviointi, joilla voi olla rajatylittäviä vaikutuksia;

b) katastrofeihin liittyvien riskinhallintavalmiuksien ja avustusvalmiuksien arviointi kansallisella tai asianmukaisella sitä alemmalla;

c) toimet, joilla tuetaan unionin katastrofivalmiutta ja -palautuvuutta koskevien tavoitteiden täytäntöönpanoa;

d) katastrofiriskien hallintaan liittyvät investointitarpeet, jotka edellyttävät asiaankuuluvien unionin välineiden mukaista tukea tai voisivat hyötyä siitä.

16 artikla

Riskinarviointia ja riskinhallinnan suunnittelua koskevat unionin tason toimet

1. Jotta voidaan lisätä yhteisymmärrystä unionin kohtaamista katastrofiriskeistä ja tiedottaa koordinoidusta varautumisesta, 16 artiklassa tarkoitettujen yhteenvetojen pohjalta ja ottaen huomioon muut saatavilla olevat monialaiset tiedot riskien tunnistamisesta, avaruustiedot mukaan lukien, myös unionin tasolla, sekä osaamisverkoston työ, komissio:

   a) laatii vähintään viiden vuoden välein kertomuksen, jossa esitetään monialainen yleiskatsaus unionin kohtaamista luonnon ja ihmisen aiheuttamista katastrofiriskeistä sekä edistymisestä 14 artiklan ja 13 artiklassa tarkoitettujen unionin katastrofivalmiutta ja -palautuvuutta koskevien tavoitteiden täytäntöönpanossa;

   b) laatii ja arvioi säännöllisesti unionin tason katastrofiskenaarioita katastrofien ennaltaehkäisyä sekä niihin varautumista ja reagointia varten;

   c) laatii vähintään viiden vuoden välein kertomuksen unionin avustusvalmiuksista ja tarvittavista valmiuksista sekä 15 artiklan b kohdassa tarkoitetuissa kansallisen tai asianmukaisen sitä alemman tason avustusvalmiuksissa vielä olevista puutteista ottaen samalla huomioon asiaankuuluvat valmiustavoitteet ja suorituskykytavoitteet; kertomuksessa on esitettävä myös katsaus avustusvalmiuksiin liittyvästä talousarvio- ja kustannuskehityksestä sekä arvio kyseisten valmiuksien jatkokehittämisen tarpeesta.

2. Komissio laatii ja päivittää jäsenvaltioiden kanssa ohjeet 15 artiklassa tarkoitetun yhteenvedon toimittamisesta.

3. Komissio voi pyytää jäsenvaltioita toimittamaan lisätietoja tietyistä ennaltaehkäisy- ja varautumistoimenpiteistä, jotka liittyvät säännöllisesti sattuviin tai erityisen laajavaikutteisiin katastrofeihin johtaviin riskeihin, ja tarvittaessa:

a) ehdottaa asiantuntijoiden lähettämistä ennaltaehkäisy- ja varautumistoimenpiteisiin liittyvien neuvojen antamiseksi; tai

b) antaa suosituksia asianomaisen jäsenvaltion ennaltaehkäisy- ja varautumistason parantamiseksi; komissio ja kyseinen jäsenvaltio ilmoittavat toisilleen kaikista tällaisten suositusten perusteella toteutetuista toimenpiteistä.

2 luku
Valmiuksien kehittäminen ja varautuminen

17 artikla

Valmiuksien kehittämisvälineet

Komissio tukee jäsenvaltioita niiden riskienhallintavalmiuksien kehittämisessä tarjoamalla niiden käyttöön erilaisia välineitä, kuten koulutus- ja harjoitusohjelmia, teknistä ja taloudellista apua, vertaisarviointeja, asiantuntijoita sekä EU:n pelastuspalveluryhmiä, jotka antavat ennaltaehkäisyyn ja varautumiseen liittyvää neuvontaa ja jakavat myös muulla tavoin asiantuntemusta, oppimista ja osaamista. Lisäksi komissio tukee tutkimustulosten ja innovaatioiden hyödyntämistä katastrofiriskien hallinnassa.

18 artikla

Unionin pelastuspalvelun osaamisverkosto

1. Osaamisverkosto kokoaa, käsittelee ja jakaa unionin mekanismin kannalta olennaista osaamista ja tietoa sekä tukee pelastuspalvelu- ja katastrofiriskinhallintatoimijoiden, myös kansalaisjärjestöjen, paikallis- ja alueviranomaisten, yksityisen sektorin ja tutkimusyhteisön, yhteistyöaloitteita useita riskejä kattavan lähestymistavan pohjalta.

2. Komissio ottaa osaamisverkoston avulla asianmukaisesti huomioon asiantuntemuksen, jota on jäsenvaltioissa, hallinnon kaikilla tasoilla, unionin tasolla, kansainvälisten järjestöjen ja yhteisöjen tasolla, kolmansien maiden tasolla ja paikalla toimivien järjestöjen tasolla.

3. Komissio ja jäsenvaltiot edistävät sukupuolten tasapuolista ja osallistavaa osallistumista osaamisverkoston perustamiseen ja toimintaan.

4. Komissio tukee osaamisverkoston avulla suunnittelu- ja päätöksentekoprosessien johdonmukaisuutta helpottamalla jatkuvaa osaamisen ja tietojen jakamista, johon osallistuvat unionin mekanismin kaikki toiminta-alat.

5. Komissio tukee osaamisverkoston avulla jäsenvaltioita väestön katastrofiriskitietoisuuden lisäämisessä.

6. Osaamisverkoston avulla komissio erityisesti:

   a) vahvistaa yhteisiä valmiuksia ennaltaehkäistä katastrofeja sekä varautuu ja reagoi niihin, tukee tietojen jakamista ja oppimista sekä edistää investointeja katastrofiriskien hallintaan, mihin sisältyy:

      i) rahoitusapuohjelmien perustaminen ja hallinnointi riskinhallinnan ja osaamisen jakamisen parantamiseksi sekä ennaltaehkäisyä ja varautumista koskevien investointien ja suunnitelmien kehittämisen edistämiseksi;

ii) koulutus- ja harjoitusohjelman perustaminen ja hallinnointi sekä pelastuspalvelun ja katastrofi- ja kriisinhallintahenkilöstölle tarkoitettu asiantuntijavaihto-ohjelma, joka kattaa ennaltaehkäisyn, varautumisen ja reagoinnin; ohjelmissa on keskityttävä ja kannustettava pelastuspalvelu- ja katastrofinhallinta-alan parhaiden käytäntöjen jakamiseen, ja ohjelmiin on kuuluttava yhteisiä kursseja; katastrofin- ja kriisinhallinnan asiantuntemuksen vaihtoon on kuuluttava myös ammattilaisten ja kokeneiden vapaaehtoisten vaihtoa; koulutus- ja harjoitus- ja asiantuntijavaihto-ohjelmien tavoitteena on tiivistää jäsenvaltioiden ja komission välistä yhteistyötä ja koordinointia pelastuspalvelun ja katastrofin- ja kriisinhallinnan alalla sekä parantaa 20 ja 21 artiklassa tarkoitettujen valmiuksien koordinointia, yhteensopivuutta ja keskinäistä täydentävyyttä ja artiklassa 33 tarkoitettujen asiantuntijoiden pätevyyttä;

iii) asiantuntemuksen tarjoamista ja vaihtoa koskevien ohjelmien perustaminen ja hallinnointi;

b) vahvistaa tutkimustulosten ja innovaatioiden levittämistä ja hyödyntämistä pelastuspalvelun ja katastrofiriskien hallinnan kaikissa vaiheissa sekä edistää vuorovaikutusta tutkimus- ja innovointitulosten, yksityisen sektorin ja jäsenvaltioiden viranomaisten välillä;

c) kerää unionin mekanismin puitteissa toteutetuista pelastuspalvelutoimista saatuja kokemuksia katastrofinhallinnan kaikissa vaiheissa ja hallinnoi sitä laajan perustan luomiseksi oppimisprosesseille ja osaamisen kehittämiselle, mihin kuuluvat:

i) kaikkien keskeisten unionin mekanismin puitteissa toteutettujen pelastuspalvelutoimien seuranta, analysointi ja arviointi;

ii) saatujen kokemusten hyödyntämisen edistäminen, jotta luodaan kokemuspohjainen perusta toimien kehittämiselle katastrofinhallinnan kaikissa vaiheissa; ja

iii) saatujen kokemusten keräämiseen ja analysointiin, niistä tiedottamiseen ja niiden hyödyntämiseen tarkoitettujen menetelmien ja välineiden kehittäminen;

toimintaan on sisällytettävä tarvittaessa unionin ulkopuolisista avustustoimista saatuja kokemuksia, jotka koskevat unionin mekanismin välityksellä annetun avun ja humanitaarisen avustustoiminnan yhteyksien ja yhteisvaikutusten hyödyntämistä;

d) ylläpidettävä osaamisverkostoa palvelevaa verkkoalustaa a, b ja c alakohdassa tarkoitettujen tehtävien täytäntöönpanon tukemiseksi ja helpottamiseksi.

7. Komissio ottaa 1 kohdassa säädettyjä tehtäviä suorittaessaan huomioon erityisesti samanlaisia katastrofiriskejä kohtaavien jäsenvaltioiden tarpeet ja edut sekä tarpeen tehostaa luonnon monimuotoisuuden ja kulttuuriperinnön suojelua.

8. Komissio tehostaa valmiuksien kehittämiseen ja tutkimustulosten ja innovaatioiden käyttöönottoon liittyvää yhteistyötä sekä edistää osaamisen ja kokemusten jakamista verkoston, kansainvälisten järjestöjen ja kolmansien maiden välillä, jotta voidaan edistää etenkin kansainvälisten sitoumusten noudattamista, erityisesti niiden sitoumusten, jotka on tehty katastrofiriskien vähentämistä koskevassa Sendain kehyksessä 2015–2030.

9. Osaamisverkosto edistää myös unionin rahoittamien innovatiivisten ratkaisujen operatiivista hyödyntämistä sekä tukee jäsenvaltioita uusimpien teknologioiden ja toimintatapojen määrittämisessä ja soveltamisessa muun muassa innovaatiohankintojen ja julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksien avulla.

10. Unionin pelastuspalvelun osaamisverkoston organisaatio vahvistetaan täytäntöönpanosäädöksessä, joka hyväksytään 35 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.

19 artikla

Yleiset varautumistoimet

1. Jäsenvaltioiden on vapaaehtoisesti kehitettävä avustusvalmiuksia 20 ja 21 artiklan mukaisesti.

2. Komissio tukee jäsenvaltioita väestön katastrofiriskitietoisuuden lisäämisessä.

3. Komissio voi jäsenvaltion pyynnöstä tukea ja koordinoida avustusvalmiuksien ja avustusryhmien varallaoloa esimerkiksi koulutusta, harjoituksia, tiedonvaihtoa sekä valmiuksien ja avustusryhmien yhteentoimivuuden parantamista varten.

4. Jäsenvaltiot voivat tarvittavat turvallisuusnäkökohdat huomioon ottaen antaa tietoja asianmukaisista sotilaallisista voimavaroista, joita voidaan käyttää osana unionin mekanismin välityksellä annettavaa apua ja joihin voi kuulua kuljetus- ja logistiikka- tai lääkintätukea.

5. Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle tarpeelliset tiedot asiantuntijoista, yksiköistä ja muista avustusvalmiuksista, joita ne tarjoavat avustustoimintaan unionin mekanismin välityksellä, ja saatettava nämä tiedot tarvittaessa ajan tasalle.

6. Jäsenvaltioiden on toteutettava asianmukaiset varautumistoimet, joilla helpotetaan isäntävaltion tukea.

7. Komissio myöntää tunnustuksen ja arvostuksen osoituksena mitaleja unionin mekanismiin liittyvästä pitkäaikaisesta sitoutumisesta ja poikkeuksellisesta toiminnasta. Mitalit myönnetään täytäntöönpanosäädösten mukaisesti, jotka hyväksytään 35 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.

8. Komissio voi koordinoida poliittisia prioriteetteja ja tarvittaessa operatiivisia toimia strategiseksi kumppanimaaksi nimetyn kolmannen maan kansallisten viranomaisten kanssa, jotka ovat yhdenmukaistaneet pelastuspalvelualan tavoitteensa tai joiden kanssa unioni on tehnyt turvallisuus- ja puolustussopimuksen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 9 artiklan soveltamista.

20 artikla

Euroopan pelastuspalvelureservi

1. Euroopan pelastuspalvelureservi koostuu jäsenvaltioiden vapaaehtoisesti sitomista avustusvalmiuksista, ja siihen kuuluu yksiköitä, muita avustusvalmiuksia, eri asiantuntijoita ja teknisen avun tukiryhmiä. Komissio vahvistaa täytäntöönpanosäädöksessä, joka hyväksytään 35 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen, säännöt jäsenvaltioiden asiantuntijoiden, yksiköiden ja muiden avustusvalmiuksien nimeämiseksi sekä yksiköiden toimintaa, yhteentoimivuutta ja käyttöönottoa koskevat operatiiviset vaatimukset.

2. Jäsenvaltioiden Euroopan pelastuspalvelureservin kautta antaman avun on täydennettävä apua pyytäneen jäsenvaltion olemassa olevia valmiuksia, sanotun kuitenkaan rajoittamatta sitä, että jäsenvaltioilla on ensisijainen vastuu niiden omalla alueella sattuvien katastrofien ennaltaehkäisystä ja niihin reagoimisesta.

3. Komissio määrittelee täytäntöönpanosäädöksillä Euroopan pelastuspalvelureserviin tarvittavien keskeisten avustusvalmiuksien lajit ja määrän, jäljempänä ’avustusvalmiustavoitteet’, tiedossa olevien riskien ja 16 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetun, mahdollisesti jo olemassa olevan skenaarion perusteella. Nämä täytäntöönpanosäädökset hyväksytään 35 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.

4. Komissio seuraa yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa edistymistä 3 kohdassa tarkoitetuissa täytäntöönpanosäädöksissä vahvistettujen avustusvalmiustavoitteiden saavuttamisessa ja määrittää mahdollisesti merkittävät puutteet Euroopan pelastuspalvelureservin avustusvalmiuksissa. Jos tällaisia puutteita havaitaan, komissio tutkii, onko tarvittavia valmiuksia jäsenvaltioiden saatavilla Euroopan pelastuspalvelureservin ulkopuolella. Komissio kannustaa jäsenvaltioita puuttumaan Euroopan pelastuspalvelureservin avustusvalmiuksissa oleviin merkittäviin puutteisiin 17 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitetun kertomuksen mukaisesti.

5. Komissio vahvistaa jäsenvaltioiden Euroopan pelastuspalvelureservin käyttöön asettamien avustusvalmiuksien hyväksyntä- ja rekisteröintiprosessin ja hallinnoi sitä sekä määrittelee avustusvalmiuksien laatu- ja yhteentoimivuusvaatimukset täytäntöönpanosäädöksessä, joka hyväksytään 35 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.

6. Jäsenvaltioiden on vapaaehtoisesti yksilöitävä, sidottava ja rekisteröitävä Euroopan pelastuspalvelureserville tarjoamansa avustusvalmiudet, mukaan lukien asiaankuuluvat sotilaalliset valmiudet, joita on mahdollista käyttää osana annettavaa apua. Kahden tai useamman jäsenvaltion tarjoamien monikansallisten yksikköjen rekisteröinnistä huolehtivat kaikki asianomaiset jäsenvaltiot yhdessä.

7. Jäsenvaltioiden Euroopan pelastuspalvelureservin käyttöön asettamat avustusvalmiudet ovat aina käytettävissä kansallisiin tarkoituksiin.

8. Jäsenvaltioiden Euroopan pelastuspalvelureservin käyttöön asettamat avustusvalmiudet ovat käytettävissä avustusoperaatioihin unionin mekanismin puitteissa hätäavun koordinointikeskuksen välityksellä esitetyn avunpyynnön johdosta. Lopullisen päätöksen avustusvalmiuksien käyttöönotosta tekevät ne jäsenvaltiot, jotka ovat rekisteröineet kyseiset avustusvalmiudet. Kun kansallinen hätätilanne, ylivoimainen este tai poikkeustapauksissa muut vakavat syyt estävät jäsenvaltiota antamasta näitä avustusvalmiuksia käyttöön tietyn katastrofin yhteydessä, asianomaisen jäsenvaltion on ilmoitettava asiasta komissiolle mahdollisimman pian tähän artiklaan viittaamalla.

9. Kun jäsenvaltioiden avustusvalmiudet otetaan käyttöön, ne pysyvät niiden omassa määräysvallassa ja valvonnassa ja ne voidaan komissiota kuullen ottaa pois käytöstä, jos kansallinen hätätilanne, ylivoimainen este tai poikkeustapauksissa muut vakavat syyt estävät jäsenvaltiota jatkamasta niitä tarjoamista. Komissio avustaa tarvittaessa eri avustusvalmiuksien koordinoinnissa hätäavun koordinointikeskuksen välityksellä 25 artiklan mukaisesti.

21 artikla

rescEU

1. rescEU antaa apua, jolla täydennetään kansallisella tasolla olemassa olevia ja jäsenvaltioiden Euroopan pelastuspalvelureserviin käyttöön antamia valmiuksia tai täytetään operatiiviset tarpeet, jotta 28 artiklan mukaisesti esitettyihin avunpyyntöihin voidaan vastata tehokkaasti ja nopeasti.

2. Komissio määrittelee täytäntöönpanosäädöksillä valmiudet, joista rescEU:n on muodostuttava, muun muassa 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen unionin riskinarviointien perusteella ja ottaen huomioon tiedossa olevat ja uudet riskit sekä yleiset valmiudet ja puutteet unionin tasolla. Nämä täytäntöönpanosäädökset hyväksytään 35 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.

3. rescEU-valmiudet on ostettava, vuokrattava, liisattava, hankittava muutoin tai lahjoitettava jäsenvaltioille.

4. Komissio voi vuokrata, liisata tai hankkia muutoin 35 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen hyväksytyillä täytäntöönpanosäädöksillä määriteltyjä rescEU:n valmiuksia siinä määrin kuin on tarpeen kuljetus- ja logistiikka-alan puutteiden korjaamiseksi.

5. Komissio voi asianmukaisesti perustelluissa kiireellisissä tapauksissa ostaa, vuokrata, liisata tai hankkia muutoin 35 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua kiireellistä menettelyä noudattaen hyväksytyillä täytäntöönpanosäädöksillä määritettyjä valmiuksia. Tällaisilla täytäntöönpanosäädöksillä:

   a) määritetään rescEU:n valmiuksiksi jo määriteltyjen tarvikkeiden ja mahdollisesti tarvittavien mahdollistavien tukipalvelujen tarvittava laji ja määrä; ja/tai

   b) määritellään lisätarvikkeet ja mahdollisesti tarvittavat mahdollistavat tukipalvelut rescEU:n valmiuksiksi ja määritetään näiden valmiuksien tarvittava laji ja määrä.

6. rescEU:n valmiudet ovat jäsenvaltioiden tai komission hallussa. Komissio ja jäsenvaltiot varmistavat tarvittaessa, että rescEU:n valmiudet jakautuvat maantieteellisesti asianmukaisella tavalla.

7. Komissio määrittää täytäntöönpanoasetuksilla ja jäsenvaltioita kuullen laatuvaatimukset rescEU:hun kuuluville avustusvalmiuksille. Laatuvaatimusten perustana ovat vakiintuneet kansainväliset standardit, mikäli sellaisia on jo olemassa. Nämä täytäntöönpanosäädökset hyväksytään 35 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.

8. rescEU:n valmiuksia, myös kaksikäyttövalmiuksia, voidaan käyttää kansallisiin tarkoituksiin ainoastaan silloin, kun niitä ei käytetä tai tarvita avustusoperaatioihin.

9. rescEU-valmiuksien käytössä, mukaan lukien käyttöönotto, kansallinen käyttö, lainaaminen tai lahjoittaminen ja rescEU:n strategisten varastojen hallinnointi, on noudatettava täytäntöönpanosäädöksiä, jotka hyväksytään 35 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun tarkastelumenettelyn mukaisesti.

10. rescEU-valmiudet ovat käytettävissä avustustoimiin hätäavun koordinointikeskuksen välityksellä esitetyn avunpyynnön perusteella 28 artiklan mukaisesti. Päätöksen niiden käyttöönotosta ja käytöstä poistamisesta sekä kaikki päätökset tilanteissa, joissa esitetään keskenään ristiriitaisia pyyntöjä, tekee komissio hätäavun

koordinointikeskuksen välityksellä tiiviissä yhteistyössä apu pyytäneen jäsenvaltion ja sen jäsenvaltion kanssa, jonka hallussa asianomainen valmius on.

11. Jos rescEU-valmiudet koostuvat laitteista tai kulutushyödykkeistä, komissio voi hätäavun koordinointikeskuksen välityksellä päättää joko lahjoittaa tai lainata tarjotun rescEU-valmiuden.

12. Avustusoperaatioiden johtamisesta vastaa se jäsenvaltio, jonka alueella rescEU:n valmiuksia otetaan käyttöön. Jos rescEU:n valmiuksia otetaan käyttöön unionin ulkopuolella, niitä hallussaan pitävät jäsenvaltiot ovat vastuussa sen varmistamisesta, että valmiudet integroidaan yleisiin avustustoimiin kokonaisuudessaan.

13. Jos rescEU:n valmiuksia otetaan käyttöön, komissio sopii hätäavun koordinointikeskuksen välityksellä apua pyytäneen jäsenvaltion kanssa niiden operatiivisesta käyttöönotosta. Apua pyytäneen jäsenvaltion on helpotettava omien valmiuksiensa ja rescEU:n toimien koordinointia operaatioin aikana.

14. Komissio avustaa tarvittaessa eri avustusvalmiuksien koordinoinnissa hätäavun koordinointikeskuksen välityksellä.

15. Jäsenvaltioille ilmoitetaan rescEU:n valmiuksien operatiivisesta tilasta CECIS-järjestelmän välityksellä.

16. Ellei jäsenvaltioiden operatiivisista tarpeista muuta johdu, rescEU-valmiuksia voidaan käyttää unionin ulkopuolella sattuneisiin katastrofeihin ja kriiseihin, joilla on suuri vaikutus unioniin tai jäsenvaltioihin tai joilla on kansainvälisiä vaikutuksia.

17. Jos rescEU:n valmiuksia otetaan käyttöön kolmansissa maissa, jäsenvaltiot voivat tietyissä tapauksissa kieltää oman henkilöstönsä käyttöönoton 35 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen hyväksyttyjen täytäntöönpanosäädösten mukaisesti.

22 artikla

rescEU:n siirtymäkausi

1. Unionin tuki voi vuoteen 2034 saakka kattaa 75 prosenttia niistä kustannuksista, jotka ovat tarpeen, jotta 21 artiklan 2 kohdan mukaisesti määriteltyjä valmiuksia vastaavien kansallisten valmiuksien nopea käyttöön saaminen voidaan varmistaa.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetut valmiudet on nimettävä rescEU:n valmiuksiksi siinä mainittuun päivämäärään saakka.

3. Poiketen siitä, mitä 21 artiklassa säädetään, päätöksen 1 kohdassa tarkoitettujen valmiuksien käyttöönotosta tekee se jäsenvaltio, joka on antanut ne rescEU:n valmiuksiksi. Kun kansallinen hätätilanne, ylivoimainen este tai poikkeustapauksissa muut vakavat syyt estävät jäsenvaltiota antamasta näitä valmiuksia käyttöön tietyn katastrofin yhteydessä, asianomaisen jäsenvaltion on ilmoitettava asiasta komissiolle mahdollisimman pian tähän artiklaan viittaamalla.

23 artikla

Ennakointi ja ennakkovaroitus

1. Komissio toteuttaa yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa seuraavat toimet ennakointi- ja ennakkovaroitusvalmiuksien parantamiseksi käyttäen perustana Copernicuksen,

Galileon ja tarvittaessa muiden avaruuspalvelujen tarjoamia unionin avaruusvalmiuksia:

a) parantaa edelleen unionin etua palvelevia rajatylittäviä havainto- ja ennakkovaroitusjärjestelmiä, jotta katastrofien välittömiä vaikutuksia voidaan lieventää;

b) integroi ja parantaa nykyisiä rajatylittäviä havaitsemis- ja ennakkovaroitusjärjestelmiä useita riskejä kattavan lähestymistavan pohjalta, jotta avustustoimet voitaisiin käynnistää mahdollisimman pienellä viipeellä;

c) pitää yllä tilannetietoisuutta ja -analyysia koskevia valmiuksia ja kehittää niitä edelleen;

d) seuraa katastrofeja sekä tarvittaessa arvioi ilmastonmuutoksen vaikutuksia ja antaa tieteelliseen tietoon perustuvaa neuvontaa;

e) muuntaa tieteelliset tiedot käyttökelpoisiksi operatiivisiksi tiedoiksi;

f) luo, pitää yllä ja edistää eurooppalaisia tieteellisiä kumppanuuksia, joiden avulla katetaan kaikki riskit, mikä puolestaan edistää yhteyksiä kansallisten ennakkovaroitus- ja hälytysjärjestelmien välillä sekä tällaisten järjestelmien yhteyksiä hätäavun koordinointikeskukseen ja asiaankuuluviin tietojärjestelmiin;

g) tukee jäsenvaltioiden ja toimeksiannon saaneiden kansainvälisten järjestöjen toimia tieteellisellä tiedolla, innovatiivisilla teknologioilla ja asiantuntemuksella ennakkovaroitusjärjestelmien kehittämiseksi, myös osaamisverkoston kautta.

2. Tieteellis-tekninen neuvontapalvelu kokoaa yhteen olemassa olevat aloitteet, ohjelmat, välineet ja palvelut – kuten Copernicus-palvelut – keskuksen, hätäavun koordinointikeskuksen ja jäsenvaltioiden toimintavalmiuden, analysoinnin ja tilannetietoisuuden tukemiseksi tieteellis-teknisellä asiantuntemuksella, jotta voidaan ennakoida katastrofeja ja kriisejä sekä varautua ja reagoida niihin palvelukeskeisiä, kaikki riskit kattavia ja monialaisia lähestymistapoja noudattaen.

3. Kun hätäpalveluja tarjoavat Galileo ja EGNOS, Copernicus, IRIS^2 ja GOVSATCOM tai avaruustilannetietoisuus, kukin jäsenvaltio voi halutessaan käyttää niitä.

24 artikla

Julkiset varoitusjärjestelmät

1. Komissio tekee yhteistyötä jäsenvaltioiden kanssa tukeakseen Galileon satelliittipohjaisen hätävaroituspalvelun sisällyttämistä kansallisiin yleisiin varoitusjärjestelmiin.

2. Komissio auttaa jäsenvaltioita lisäämään väestön varautumista ja tietoisuutta voimassa olevista varoituksista eri puolilla unionia.

3. Rajatylittävän katastrofin sattuessa keskus ja hätäavun koordinointikeskus voivat helpottaa asianomaisten maiden välistä tietojenvaihtoa Galileon satelliittipohjaista hätävaroituspalvelua käyttäen. Keskus ja hätäavun koordinointikeskus voivat jäsenvaltion pyynnöstä lähettää kyseisen jäsenvaltion puolesta yleisiä varoitusviestejä Galileon satelliittipohjaisen hätävaroituspalvelun välityksellä kyseisessä jäsenvaltiossa.

4. Komissio vahvistaa menettelyt Galileon satelliittipohjaisen hätävaroituspalvelun käyttämiseksi tällaista palvelua pyytävien kolmansien maiden avustamiseksi.

5. Edellä 3 kohdassa tarkoitetuissa yleisissä varoitusviesteissä voidaan ottaa huomioon unionin avaruustilannetietoisuuspalvelut, erityisesti avaruusesineiden valvonta- ja seurantapalvelut.

25 artikla

Hätäavun koordinointikeskus

1. Hätäavun koordinointikeskus parantaa yleistä tilannetietoisuutta tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvista riskeistä, huolehtii ympärivuorokautisesta toimintavalmiudesta ja palvelee jäsenvaltioita ja komissiota tämän asetuksen tavoitteiden saavuttamisessa.

2. Hätäavun koordinointikeskus tekee tiivistä yhteistyötä kansallisten pelastuspalveluviranomaisten ja asiaankuuluvien unionin toimielinten ja elinten kanssa.

3. Hätäavun koordinointikeskuksen tehtävänä on erityisesti koordinoida, seurata ja tukea reaaliaikaisesti toteutettavia avustustoimia unionin tasolla.

4. Hätäavun koordinointikeskus voi hyödyntää operatiivisia ja analyyttisia sekä seuranta-, tiedonhallinta- ja viestintävalmiuksia, ja sillä on oltava valmiudet vastaanottaa ja käsitellä EU:n turvallisuusluokiteltuja tietoja monenlaisiin katastrofeihin vastaamiseksi sekä unionissa että sen ulkopuolella.

5. Jäsenvaltioiden on nimettävä hätäavun koordinointikeskuksen toiminnan edellyttämät yhteyspisteet ja ilmoitettava ne komissiolle. Hätäavun koordinointikeskuksen yhteydenpito jäsenvaltioiden yhteyspisteiden kanssa määritellään täytäntöönpanosäädöksessä, joka hyväksytään 35 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.

26 artikla

Koordinointikeskus kriisitilanteita varten

1. Perustetaan koordinointikeskus kriisitilanteita varten, jäljempänä ’keskus’, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 25 artiklan soveltamista. Keskus hyödyntää hätäavun koordinointikeskuksen rakennetta ja valmiuksia, kuten tämän analyyttisia ja tieteellisiä valmiuksia, tilannetietoisuutta ja monialaisia kriisejä koskevia ympärivuorokautisia toimintavalmiuksia.

2. Keskus tekee tiivistä yhteistyötä EUH:n kriisinhallintakeskuksen kanssa monialaisten kriisien ulkoisessa ulottuvuudessa tehtäviensä ja toimivaltuuksiensa osalta.

3. Keskus ennakoi ja seuraa monialaisiin kriiseihin liittyviä riskejä, muun muassa laatimalla säännöllisiä operatiivisia selostuksia monialaisista ja kaikki vaarat kattavista riskeistä.

4. Keskus varmistaa koordinoinnin 5 kohdan mukaisesti nimettyjen asiaankuuluvien kansallisten viranomaisten, komission yksiköiden ja unionin toimielinten ja elinten kanssa sekä antaa tukea 29 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuissa tilanteissa.

5. Jäsenvaltioiden on nimettävä keskuksen toiminnan edellyttämät yhteyspisteet ja ilmoitettava ne komissiolle.

3 luku
Avustustoiminta

27 artikla

Katastrofeista ilmoittaminen

1. Jos unionissa sattuu tai uhkaa välittömästi sattua katastrofi, joka aiheuttaa tai voi aiheuttaa rajatylittäviä vaikutuksia, sen jäsenvaltion, jossa katastrofi on sattunut tai todennäköisesti sattuu, on viipymättä ilmoitettava siitä mahdollisesti vahinkoa kärsiville jäsenvaltioille ja komissiolle. Komissiolle ei tarvitse tehdä ilmoitusta, jos ilmoitusvelvollisuus on jo täytetty unionin muun lainsäädännön, Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen tai voimassa olevien kansainvälisten sopimusten nojalla.

2. Jos unionissa sattuu tai uhkaa välittömästi sattua katastrofi, joka todennäköisesti johtaa yhden tai useamman jäsenvaltion esittämään avunpyyntöön, sen jäsenvaltion, jossa katastrofi on sattunut tai todennäköisesti sattuu, on viipymättä ilmoitettava komissiolle, että on odotettavissa hätäavun koordinointikeskuksen kautta välitettävä avunpyyntö, jotta komissio voi tarvittaessa ilmoittaa asiasta muille jäsenvaltioille ja käynnistää toimivaltaisten yksikköjensä toiminnan.

3. Edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut ilmoitukset on soveltuvin osin tehtävä CECIS-järjestelmän kautta. Komissio määrittelee CECIS-järjestelmän osat sekä tietojenvaihdon järjestämisen CECIS-järjestelmän kautta täytäntöönpanosäädöksellä, joka hyväksytään 35 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.

4. Keskus varmistaa asianmukaiset puitteet komission – unionin muiden välineiden kautta – saamien kriisi-ilmoitusten vastaanottamiselle.

28 artikla

Avunpyyntö

1. Kun unionissa tai sen ulkopuolella sattuu tai uhkaa välittömästi sattua katastrofi, vahinkoa kärsinyt jäsenvaltio tai kolmas maa voi pyytää apua hätäavun koordinointikeskuksen välityksellä. Pyynnön on oltava mahdollisimman yksityiskohtainen. Siinä voidaan pyytää erityisesti yksikköjä, avustusryhmiä, avustustarvikkeita ja -välineitä, logistiikka- ja kuljetusresursseja ja muita voimavaroja. Komissio vahvistaa katastrofeja koskeviin avustustoimiin liittyvät toiminnalliset menettelyt täytäntöönpanosäädöksellä, joka hyväksytään 35 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.

2. Poikkeusolosuhteissa ja jos katastrofista kärsivä kolmas maa ei ole esittänyt avunpyyntöä, unionin mekanismin käyttöönottoa voi humanitaarisista syistä pyytää jäsenvaltio. Unionin mekanismin käyttöönotossa on noudatettava kansainvälisen oikeuden sovellettavia sääntöjä (mukaan lukien vahinkoa kärsineen maan (eksplisiittinen tai implisiittinen) suostumus). Yleiset avustustoimet sovitetaan yhteen Yhdistyneiden kansakuntien ja sen erityisjärjestöjen kanssa, ja niiden toteuttaminen edellyttää tarjousten ja avunannon hyväksyntää.

3. Jos vahinkoa kärsinyt maa on kolmas maa, Yhdistyneet kansakunnat ja sen erityisjärjestöt tai muu kansainvälinen järjestö voivat pyytää apua kyseisen maan

puolesta tämän suostumuksella. Komissio nimeää tällaiset kansainväliset järjestöt täytäntöönpanosäädöksellä, joka hyväksytään 35 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.

4. Avunpyyntö raukeaa viimeistään 90 päivän kuluttua sen esittämisestä, ellei hätäavun koordinointikeskukselle esitetä uusia seikkoja, joilla perustellaan avun jatkamisen tai lisäavun tarve.

5. Tieteellis-teknisen neuvontapalvelun on yhdistettävä avustustoimiin tarvittavat olemassa olevat analyyttiset ja tieteelliset valmiudet, mukaan lukien hätäavun koordinointikeskuksen tarjoamat valmiudet. Vahinkoa kärsinyt maa voi pyytää hätäavun koordinointikeskusta aktivoimaan tieteellis-teknisen neuvontapalvelun, mukaan lukien EU:n avaruusvalmiuksien tarjoamat palvelut, ja saada pääsyn avaruustietoihin.

6. Saatuaan avunpyynnön komissio hätäavun koordinointikeskuksen välityksellä tarvittaessa ja viipymättä:

   a) toimittaa pyynnön edelleen jäsenvaltioiden yhteyspisteille;

   b) kerää ja analysoi tilannetta koskevia tietoja, jotta voidaan muodostaa yhteinen käsitys tilanteesta ja sen johdosta toteutettavista avustustoimista, ja jakaa nämä tiedot suoraan jäsenvaltioille;

   c) edistää tarvittaessa avun koordinointia ja toimittamista paikan päällä olevan pelastuspalvelun asiantuntijaryhmän avulla sekä toteuttaa tarpeellisia tukevia ja täydentäviä avustustoimia;

   d) antaa neuvontaa siitä, millaista apua katastrofin seurausten lieventämiseksi tarvitaan;

   e) antaa vahinkoa kärsinyttä jäsenvaltiota tai kolmatta maata kuullen suosituksia unionin mekanismin välityksellä toimitettavasta avusta, kehottaa jäsenvaltioita antamaan käyttöön valmiuksia ja edistää tarvittavien avustustoimien koordinointia; kun apua pyytävä maa on jäsenvaltio, sen on toteutettava asianmukaiset toimet, joilla helpotetaan saapuvalle avulle annettavaa isäntävaltion tukea asiasta annetun suosituksen mukaisesti.

7. Kun kyseessä on kolmas maa, komissio:

   a) pitää yhteyttä vahinkoa kärsineeseen maahan teknisten yksityiskohtien selvittämiseksi, joita voivat olla avun täsmällinen tarve, tarjousten hyväksyntä ja käytännön järjestelyt avun paikallisessa vastaanottamisessa ja jakelussa;

   b) pitää yhteyttä Yhdistyneisiin kansakuntiin tai tukee sitä ja tekee yhteistyötä avustustoimien kokonaisuuteen osallistuvien muiden asiaankuuluvien toimijoiden kanssa, jotta voidaan maksimoida avun yhteisvaikutus, etsiä toisiaan täydentäviä toimintoja ja välttää päällekkäisyyksiä ja puutteita;

   c) pitää yhteyttä kaikkiin asiaankuuluviin toimijoihin erityisesti avustustoimen loppuvaiheessa, jotta tehtävien siirto sujuisi mahdollisimman helposti.

8. Jäsenvaltion, jolle esitetään avunpyyntö unionin mekanismin välityksellä, on viipymättä määritettävä, pystyykö se antamaan pyydettyä apua, ja kerrottava päätöksestään tarjota apua hätäavun koordinointikeskukselle CECIS-järjestelmän kautta ilmoittamalla tarjoamansa avun laajuus ja ehdot. Hätäavun koordinointikeskus tiedottaa asiasta jäsenvaltioille.

9. Tämän artiklan mukaiset unionin ulkopuoliset avustustoimet voidaan toteuttaa joko itsenäisinä avustustoimina tai osallistumalla kansainvälisen järjestön johtamaan avustustoimeen. Unionin koordinointi integroidaan täysin Yhdistyneiden kansakuntien ja sen erityisjärjestöjen suorittaman yleisen koordinoinnin kanssa tämän johtoasemaa kunnioittaen. Jos kyseessä on ihmisen aiheuttama katastrofi tai monitahoinen hätätilanne, komissio varmistaa, että avustustoimet ovat humanitaarista apua koskevan eurooppalaisen konsensuksen mukaisia ja että humanitaarisia periaatteita kunnioitetaan.

10. Komissio ja jäsenvaltiot määrittävät pelastuspalvelun antaman avun sekä unionin ja jäsenvaltioiden antaman humanitaarisen avun rahoitukseen liittyvän synergian ja edistävät sitä suunnitellessaan avustusoperaatioita unionin ulkopuolella ilmeneviin humanitaarisiin kriiseihin.

11. Unionin mekanismin välityksellä tapahtuva avustuksen koordinointi kolmansiin maihin ei vaikuta jäsenvaltioiden ja vahinkoa kärsineen maan kahdenvälisiin yhteyksiin tai avustustoimiin eikä yhteistyöhön jäsenvaltioiden ja Yhdistyneiden kansakuntien ja muiden asiaankuuluvien kansainvälisten järjestöjen välillä. Kahdenvälisiä yhteyksiä ja avustustoimia voidaan käyttää edistämään unionin mekanismin kautta tapahtuvaa koordinointia ja tietojen toimittamista hätäavun koordinointikeskukselle mahdollisista kahdenvälisistä yhteyksistä ja avun antamisesta vahinkoa kärsineelle maalle.

12. Muut unionin toimielimet, virastot ja elimet voivat tarjota apua ja koordinoida sitä osana tämän artiklan mukaisia toimia.

29 artikla

Tuen antaminen monialaisissa kriisitilanteissa

1. Keskuksen kautta voidaan antaa tukea monialaisissa kriisitilanteissa:

   a) kun avustustoiminta aloitetaan unionin muiden riskinhallintavälineiden mukaisesti;

   b) neuvoston täytäntöönpanopäätöksen (EU) 2018/1993[31] 2 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa;

   c) neuvoston päätöksen 2014/415/EU[32] 4 artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa;

   d) kun neuvosto pyytää tukea;

   e) asetuksessa (EU, Euratom) 2022/2371 tarkoitetun unionin tasoisen kansanterveysuhkan tapauksessa tai WHO:n julistaman kansainvälisen kansanterveysuhkan tapauksessa.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa unionin avustustoimille antama tuki voi kattaa enintään 100 prosenttia kustannuksista, jotka heijastavat kriisin laajuutta ja vaikutuksia.

---

31 Neuvoston täytäntöönpanopäätös (EU) 2018/1993, annettu 11 päivänä joulukuuta 2018, EU:n poliittisen kriisitoiminnan integroiduista järjestelyistä (EUVL L 320, 17.12.2018, s. 28, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2018/1993/oj).

32 2014/415/EU: Neuvoston päätös, annettu 24 päivänä kesäkuuta 2014, yhteisvastuulausekkeen täytäntöönpanojärjestelyistä unionissa (EUVL L 192, 1.7.2014, s. 53, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2014/415/oj).

3. Edellä 1 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa komissio voi hankkia tarvikkeita ja mahdollisesti tarvittavia mahdollistavia palveluja tai myöntää jäsenvaltioille avustuksia niiden hankintaan unionin mekanismin mukaisen avun täydentämiseksi.

4. Jos unionin mekanismi tukee avustustoimintaa tai keskus helpottaa unionin muiden riskinhallintavälineiden nojalla käynnistettyjen toimien toteuttamista, kyseisten välineiden soveltamisalaa on harkittava määritettäessä assosioituneiden maiden sisällyttämistä tämän luvun mukaisiin toimiin.

30 artikla

Konsuliapu

1. Poikkeusolosuhteissa unionin mekanismia voidaan käyttää pelastuspalvelun tarjoamiseksi konsuliviranomaisten unionin kansalaisille antaman avun tukena kolmansissa maissa sattuvien katastrofien yhteydessä, jos asianomainen jäsenvaltio sitä pyytää.

2. Konsuliapuun myönnettävän pelastuspalvelutuen on heijastettava jäsenvaltioiden yhteisvastuuta ja sisällettävä erityisesti palauttamis-, evakuointi- ja avustetun poistumisen toimia sekä muita avustustoimia.

3. Unionin tukea voidaan skaalata ottaen huomioon kyseisellä toimella autettavien unionin kansalaisten eri kansalaisuudet.

4. Jäsenvaltio, joka toteuttaa konsuliapua, voi pyytää joko matkustajia tai jäsenvaltioita, joiden kansalaisia toimen soveltamisalaan kuuluu, osallistumaan toimeen liittyviin kustannuksiin. Jos apua annetaan unionin kansalaiselle, jolla on sellaisen jäsenvaltion kansalaisuus, jolla ei ole edustusta kolmannessa maassa direktiivin (EU) 2015/637 6 artiklan mukaisesti, tilanteessa sovelletaan kyseisen direktiivin 14 ja 15 artiklaa.

4 luku
Unionin tuki avustustoiminnalle

31 artikla

Unionin tuki avustustoiminnalle

1. Komissio tukee 32 artiklassa tarkoitettua avustustoimintaa seuraavilla toimilla:

   a) tietojen antaminen ja jakaminen tarvikkeista sekä kuljetus- ja logistisista voimavaroista, joita jäsenvaltiot päättävät antaa käyttöön, tällaisten tarvikkeiden sekä kuljetus- ja logististen voimavarojen yhdistämisen helpottamiseksi;

   b) jäsenvaltioiden avustaminen sellaisten kuljetus- ja logististen voimavarojen ja kaluston yksilöimisessä, joita voidaan saada muista lähteistä, kaupalliset markkinat mukaan lukien, sekä jäsenvaltioiden mahdollisuuksien helpottaminen näiden voimavarojen käytön osalta;

   c) kuljetus- ja logististen voimavarojen, myös sotilaallisten voimavarojen, ja nopean toiminnan varmistamiseksi tarvittavien toimintakustannusten rahoittaminen, myös silloin, kun vahinkoa kärsinyt maa pyytää kuljetus- ja logistisia voimavaroja.

2. Tämän asetuksen 32 artiklassa tarkoitettuihin toimiin voidaan myöntää unionin tukea ainoastaan, jos seuraavat edellytykset täyttyvät:

a) avunpyyntö on tehty 28 artiklan mukaisesti;

b) tehokkaan avun varmistamiseksi tarvitaan lisää kuljetus- ja logistisia voimavaroja;

c) apu vastaa hätäavun koordinointikeskuksen yksilöimiä tarpeita, ja se toimitetaan teknisiä vaatimuksia, laatua, ajoitusta ja toimitustapoja koskevien hätäavun koordinointikeskuksen suositusten mukaisesti;

d) apua pyytävä maa on hyväksynyt avun suoraan tai Yhdistyneiden kansakuntien tai jonkin sen erityisjärjestön tai asiaankuuluvan kansainvälisen järjestön kautta unionin mekanismin puitteissa; ja

e) apu täydentää kolmansien maiden katastrofeissa unionin yleistä humanitaarista avustustoimintaa.

3. Jos jäsenvaltio pyytää komissiota hankkimaan kuljetuspalveluja, komissio pyytää kustannusten osittaista takaisinmaksamista liitteessä I säädettyjen rahoitusosuuksien mukaisesti.

32 artikla

Avustustoiminta

1. Edistääkseen tehokasta avustustoimintaa komissio avustaa apua tarjoavia jäsenvaltioita:

a) yksilöimällä laite-, kuljetus- ja logistisia voimavaroja ja -palveluja, tarjoamalla komission kautta pääsyn kaupallisille markkinoille tai muihin lähteisiin, kuten yksityisiltä tai muilta toimijoilta hankittuihin kuljetuspalveluihin, sekä parantamalla tällaisten voimavarojen saatavuutta;

b) tarjoamalla ja jakamalla laite-, kuljetus- ja logistisia voimavaroja ja -palveluja koskevia tietoja yhdistämällä niitä jäsenvaltioiden tietojen kanssa sekä helpottamalla yhdistämistä edistävien logistiikkakeskusten perustamista ja ylläpitoa;

c) tukemalla oma-aloitteisesti tarjotun avun, jota ei ole sidottu ennalta Euroopan pelastuspalvelureserviin, toimittamista;

d) helpottamalla sellaisten toimien toteuttamista, joilla mahdollistetaan lääkinnällisen evakuoinnin keskusten toiminta ja lääkinnällisen evakuoinnin toteuttaminen;

e) valmistelemalla asiantuntijoiden ja pelastuspalveluryhmien kokoamista ja lähettämistä;

f) valmistelemalla avustusryhmien kokoamista ja lähettämistä;

g) kehittämällä ja ylläpitämällä varalla olevaa kapasiteettia hyödyntämällä jäsenvaltioiden koulutettujen asiantuntijoiden verkostoa;

h) sijoittamalla avustusvalmiuksia väliaikaisesti ja ennakoivasti sekä koordinoimalla niitä lisääntyneen riskin tilanteissa jäsenvaltion tai kolmannen maan pyynnöstä ja oman arvionsa perusteella;

i) varaamalla jäsenvaltion pyynnöstä avustusvalmiuksia niinä ajanjaksoina ja niillä alueilla, joilla on lisääntynyt tai toistuva kausiluonteinen riski;

j) toimittamalla tarvittavaa apua ympäristöonnettomuuksissa, joihin sovelletaan saastuttaja maksaa -periaatetta ja seuraavia edellytyksiä:

i) vahinkoa kärsinyt tai apua tarjoava jäsenvaltio pyytää unionin rahoitustukea avun kuljetukseen asianmukaisesti perustellun tarvearvioinnin perusteella;

ii) vahinkoa kärsinyt tai apua tarjoava jäsenvaltio toteuttaa, tapauksen mukaan, kaikki tarvittavat toimenpiteet vaatiakseen ja saadakseen korvausta saastuttajalta kaikkien sovellettavien kansainvälisten, unionin tai kansallisten säännösten mukaisesti;

iii) saatuaan korvauksen saastuttajalta vahinkoa kärsinyt tai apua tarjoava jäsenvaltio, tapauksen mukaan, maksaa korvauksen välittömästi takaisin unionille;

k) toteuttamalla muita tarpeellisia – tukevia ja täydentäviä – avustustoimia avustustoimien koordinoinnin edistämiseksi mahdollisimman tehokkaalla tavalla.

2. Kun jäsenvaltioiden kuljetuksia tehdään yhdistämispisteestä lopulliseen määräpaikkaan, jäsenvaltion on otettava johtava asema ja pyydettävä koko operaatiolle unionin tukea, jota myönnetään joko avustuksena tai helpottamalla voimavarojen ja palvelujen saantia.

3. Edellä olevan 1 kohdan h ja i alakohtaan liittyvät kustannukset eivät ole tukikelpoisia, jos ne katetaan isäntämaan tuella.

4. Jos kyseessä on sellainen 1 kohdan j alakohdassa tarkoitettu ympäristökatastrofi, joka ei vaikuta jäsenvaltioon, j alakohdassa tarkoitetut toimet lankeavat apua tarjoavan jäsenvaltion toteutettaviksi.

5. Komissio voi täydentää jäsenvaltioiden tarjoamia kuljetus- ja logistisia voimavaroja tarjoamalla lisävoimavaroja, joita tarvitaan nopean avustustoiminnan varmistamiseksi.

6. Komissio voi helpottaa avustustoimintaa kehittämällä kartta-aineistoa voimavarojen nopeaa käyttöönottoa ja lähettämistä varten ottaen erityisesti huomioon raja-alueiden erityispiirteet useita maita koskevien, rajatylittävien riskien varalta.

7. Komissio vahvistaa asiantuntijoiden ja pelastuspalveluryhmien lähettämistä koskevat säännöt täytäntöönpanosäädöksellä, joka hyväksytään 35 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.

8. Jos jäsenvaltio pyytää komissiota hankkimaan kuljetuspalveluja, komission on pyydettävä kustannusten osittaista takaisinmaksamista liitteessä I säädettyjen rahoitusosuuksien mukaisesti.

33 artikla

Asiantuntijoiden ja pelastuspalveluryhmän lähettäminen

1. Komissio voi jäsenvaltion, kolmannen maan, Yhdistyneiden kansakuntien tai sen erityisjärjestöjen tai 28 artiklan 3 kohdan mukaisesti nimetyn asiaankuuluvan kansainvälisen järjestön pyynnöstä valita, nimittää ja tarjota tukea sellaisten yksittäisten asiantuntijoiden tai Euroopan pelastuspalveluryhmien lähettämiseen,

jotka koostuvat jäsenvaltioiden nimeämistä asiantuntijoista, jotka antavat ennaltaehkäisy- tai varautumistoimiin liittyvää neuvonta tai tukevat tilannetta ja tarpeita koskevan yleisen arvioinnin tekemistä, helpottavat avun koordinointia tai antavat teknistä neuvontaa.

2. Asiantuntijoiden tai Euroopan pelastuspalveluryhmien lähettämisen tukena voidaan käyttää unionin mekanismia ja keskuksen voimavaroja tapauksissa, joissa unionin mekanismi tarjoaa tukea 29 artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa. Komission ja muiden unionin toimielinten ja virastojen, myös asetuksen (EY) N:o 851/2004[33] 11 artiklan a alakohdan mukaisesti perustetun EU:n terveysalan erityistyöryhmän, asiantuntijat ja unionin elimet voidaan integroida ryhmään Euroopan pelastuspalveluryhmän tukemiseksi ja yhteydenpidon helpottamiseksi keskuksen kanssa. Myös YK:n erityisjärjestöjen tai muiden kansainvälisten järjestöjen asiantuntijoita voidaan sisällyttää ryhmään yhteistyön tehostamiseksi ja yhteisten arviointien helpottamiseksi.

3. Kun operatiivinen tehokkuus sitä edellyttää, komissio voi tiiviissä yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa helpottaa ylimääräisten asiantuntijoiden osallistumista lähettämällä heitä ja teknistä ja tieteellistä tukea sekä turvautua entuudestaan saatavilla olevaan tieteelliseen erityisasiantuntemukseen ja hätälääkintä- ja alakohtaiseen asiantuntemukseen.

4. Asiantuntijoiden valinta- ja nimitysmenettely on seuraava:

   a) jäsenvaltiot nimeävät omalla vastuullaan asiantuntijoita, jotka voidaan asettaa käytettäviksi Euroopan pelastuspalveluryhmien jäseniksi;

   b) komissio valitsee asiantuntijat ja näiden ryhmien johtajat heidän pätevyytensä ja kokemuksensa perusteella, kuten heidän unionin mekanismia koskevan koulutustasonsa sekä heidän unionin mekanismin puitteissa toteutetuista aiemmista tehtävistä ja muusta kansainvälisestä avustustoimista saamansa kokemuksen perusteella; valinta perustuu myös muihin arviointiperusteisiin, kuten kielitaitoon, jotta voidaan varmistaa, että ryhmällä kokonaisuutena on kussakin tilanteessa tarvittavat taidot;

   c) komissio valitsee operaatioiden asiantuntijat ja ryhmien johtajat heidät nimenneiden jäsenvaltioiden suostumuksella;

   d) komissio ilmoittaa jäsenvaltioille 3 kohdan mukaisesti annettavasta asiantuntijoiden tarjoamasta lisätuesta.

5. Jos asiantuntijoita tai pelastuspalveluryhmiä lähetetään paikan päälle, niiden on edistettävä jäsenvaltioiden avustusvalmiuksien välistä koordinointia ja pidettävä yhteyttä apua pyytävän valtion toimivaltaisiin viranomaisiin. Hätäavun koordinointikeskus pitää tiivistä yhteyttä asiantuntijaryhmiin sekä antaa niille ohjausta ja logistista tukea.

6. Komissio tukee hätäavun koordinointikeskuksen kautta tämän artiklan nojalla valittuja, nimitettyjä tai lähetettyjä asiantuntijoita ja Euroopan pelastuspalveluryhmiä turvallisuussuunnitelman laatimisessa jakamalla niille oman turvallisuusarviointinsa ja turvallisuusohjeistuksensa osana operaatioon liittyvää tiedotusta. Komissio tukee

[33] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 851/2004, annettu 21 päivänä huhtikuuta 2004, tautien ehkäisyn ja valvonnan eurooppalaisen keskuksen perustamisesta (EUVL L 142, 30.4.2004, s. 1–11).

asiantuntijoita ja Euroopan pelastuspalveluryhmiä sellaisten lieventävien lisätoimenpiteiden ja muiden tarvittavien toimenpiteiden valmistelussa, jotka on toteutettava ennen lähettämistä tai sen aikana.

III OSASTO
TERVEYSUHKIIN VARAUTUMINEN JA REAGOINTI

34 artikla

Terveysuhkiin varautuminen ja reagointi

Komissio tukee jäsenvaltioita niiden valmiuksien vahvistamisessa rajatylittävien vakavien terveysuhkien ehkäisemiseksi sekä niihin varautumiseksi ja reagoimiseksi erityisesti:

a) tukemalla tiedonkeruuta, tietojenvaihtoa sekä ennakkovaroitus- ja valvontajärjestelmien käyttöä;

b) parantamalla lääketieteellisten vastatoimien saatavuutta ja käytettävyyttä muun muassa hankintojen, kapasiteettivarausten sekä niiden varastoinnin ja lähettämisen avulla;

c) kehittämällä valmiuksia;

d) toteuttamalla valmiuksien kehittämiseen, toteuttamiseen ja seurantaan tähtääviä tukitoimia muun muassa kansallisten viranomaisten ja sidosryhmien välisen yhteistyön avulla sekä kehittämällä ja ottamalla käyttöön tarvittavia välineitä ja infrastruktuureja, kuten tietotekniikkainfrastruktuureja.

IV OSASTO
LOPPUSÄÄNNÖKSET

35 artikla

Komiteamenettely

1. Komissiota avustaa komitea. Tämä komitea on asetuksessa (EU) N:o 182/2011 tarkoitettu komitea.

2. Kun viitataan tähän kohtaan, sovelletaan asetuksen (EU) N:o 182/2011 5 artiklaa.

3. Kun komitean lausunto on määrä hankkia kirjallista menettelyä noudattaen, tämä menettely päätetään tuloksettomana, jos komitean puheenjohtaja lausunnon antamiselle asetetussa määräajassa niin päättää tai komitean jäsenten yksinkertainen enemmistö sitä pyytää.

4. Unionin tekemien kansainvälisten sopimusten mukaisesti kolmansien maiden ja kansainvälisten järjestöjen edustajia voidaan kutsua komitean kokouksiin tarkkailijoina sen työjärjestyksessä vahvistetuin edellytyksin ja unionin tai sen jäsenvaltioiden turvallisuus ja yleinen järjestys huomioon ottaen. Kolmansien maiden

tai kansainvälisten järjestöjen edustajat eivät saa osallistua keskusteluihin, joissa käsitellään kolmansien maiden yhteisöjen tai kansainvälisten järjestöjen tukikelpoisuuteen liittyviä kysymyksiä.

36 artikla

Kumoaminen

Kumotaan päätös N:o 1313/2013/EU 1 päivästä tammikuuta 2028.

37 artikla

Siirtymäsäännökset

1. Toimia voidaan tämän asetuksen estämättä jatkaa tai muuttaa niiden päättämiseen saakka noudattaen päätöstä (EU) N:o 1313/2013 ja asetusta (EU) N:o 2021/522, joita sovelletaan kyseisiin toimiin niiden päättämiseen asti.
2. Tämän asetuksen mukaiset rahoituspuitteet voivat kattaa myös teknisen ja hallinnollisen avun menoja, jotka ovat tarpeen, jotta voidaan varmistaa siirtyminen unionin mekanismin ja päätöksen (EU) N:o 1313/2013 tai asetuksen (EU) N:o 2021/522 nojalla hyväksyttyjen toimenpiteiden välillä.

38 artikla

Voimaantulo ja soveltaminen

Tämä asetus tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Sitä sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2028.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä

Euroopan parlamentin puolesta	*Neuvoston puolesta*
Puhemies	*Puheenjohtaja*

SÄÄDÖSEHDOTUKSEEN LIITTYVÄ RAHOITUSTA JA DIGITAALISIA VAIKUTUKSIA KOSKEVA SELVITYS

1. PERUSTIEDOT EHDOTUKSESTA/ALOITTEESTA 3
1.1. Ehdotuksen/aloitteen nimi 3
1.2. Toimintalohko(t) 3
1.3. Tavoite (Tavoitteet) 3
1.3.1. Yleistavoite (Yleistavoitteet) 3
1.3.2. Erityistavoite (Erityistavoitteet) 3
1.3.3. Odotettavissa olevat tulokset ja vaikutukset 3
1.3.4. Tulosindikaattorit 3
1.4. Ehdotus/aloite liittyy 4
1.5. Ehdotuksen/aloitteen perustelut 4
1.5.1. Tarpeet, joihin ehdotuksella/aloitteella vastataan lyhyellä tai pitkällä aikavälillä sekä aloitteen yksityiskohtainen toteutusaikataulu 4
1.5.2. EU:n osallistumisesta saatava lisäarvo (joka voi olla seurausta eri tekijöistä, kuten koordinoinnin paranemisesta, oikeusvarmuudesta tai toiminnan vaikuttavuuden tai täydentävyyden paranemisesta). EU:n osallistumisesta saatavalla lisäarvolla tarkoitetaan tässä kohdassa arvoa, jonka EU:n osallistuminen tuottaa sen arvon lisäksi, joka olisi saatu aikaan pelkillä jäsenvaltioiden toimilla. 4
1.5.3. Vastaavista toimista saadut kokemukset 4
1.5.4. Yhteensopivuus monivuotisen rahoituskehyksen kanssa ja mahdolliset synergiaedut suhteessa muihin kyseeseen tuleviin välineisiin 5
1.5.5. Arvio käytettävissä olevista rahoitusvaihtoehdoista, mukaan lukien mahdollisuudet määrärahojen uudelleenkohdentamiseen 5
1.6. Ehdotetun toimen/aloitteen ja sen rahoitusvaikutusten kesto 6
1.7. Suunniteltu talousarvion toteuttamistapa / Suunnitellut talousarvion toteuttamistavat 6
2. HALLINNOINTI 8
2.1. Seuranta- ja raportointisäännöt 8
2.2. Hallinnointi- ja valvontajärjestelmä(t) 8
2.2.1. Perustelut ehdotetu(i)lle talousarvion toteuttamistavalle(/-tavoille), rahoituksen toteutusmekanismille(/-mekanismeille), maksujärjestelyille sekä valvontastrategialle 8
2.2.2. Tiedot todetuista riskeistä ja niiden vähentämiseksi käyttöön otetuista sisäisistä valvontajärjestelmistä 8
2.2.3. Valvonnan kustannustehokkuutta (valvontakustannusten suhde hallinnoitujen varojen arvoon) koskevat arviot ja perustelut sekä arviot maksujen suoritusajankohdan ja toimen päättämisajankohdan odotetuista virheriskitasoista 8
2.3. Toimenpiteet petosten ja sääntöjenvastaisuuksien ehkäisemiseksi 9
3. EHDOTUKSEN/ALOITTEEN ARVIOIDUT RAHOITUSVAIKUTUKSET 10

3.1. Kyseeseen tulevat monivuotisen rahoituskehyksen otsakkeet ja menopuolen budjettikohdat 10
3.2. Arvioidut vaikutukset määrärahoihin 12
3.2.1. Yhteenveto arvioiduista vaikutuksista toimintamäärärahoihin 12
3.2.1.1. Hyväksytystä talousarviosta peräisin olevat määrärahat 12
3.2.1.2. Ulkoisista käyttötarkoitukseensa sidotuista tuloista peräisin olevat määrärahat 17
3.2.2. Arvioidut toimintamäärärahoista rahoitetut tuotokset 22
3.2.3. Yhteenveto arvioiduista vaikutuksista hallintomäärärahoihin 24
3.2.3.1. Hyväksytystä talousarviosta peräisin olevat määrärahat 24
3.2.3.2. Ulkoisista käyttötarkoitukseensa sidotuista tuloista peräisin olevat määrärahat 24
3.2.3.3. Määrärahat yhteensä 24
3.2.4. Henkilöresurssien arvioitu tarve 25
3.2.4.1. Hyväksytystä talousarviosta katettavat 25
3.2.4.2. Ulkoisilla käyttötarkoitukseensa sidotuilla tuloilla katettavat 26
3.2.4.3. Henkilöresurssien kokonaistarve 26
3.2.5. Yhteenveto arvioiduista vaikutuksista digitaaliteknologiaan liittyviin investointeihin 28
3.2.6. Yhteensopivuus nykyisen monivuotisen rahoituskehyksen kanssa 28
3.2.7. Ulkopuolisten tahojen rahoitusosuudet 28
3.3. Arvioidut vaikutukset tuloihin 29
4. DIGITAALISET ULOTTUVUUDET 29
4.1. Vaatimukset, joilla on merkitystä digitalisaation kannalta 30
4.2. Data 30
4.3. Digitaaliset ratkaisut 31
4.4. Yhteentoimivuusarviointi 31
4.5. Toimenpiteet digitaalisen täytäntöönpanon tukemiseksi 32

1. PERUSTIEDOT EHDOTUKSESTA/ALOITTEESTA

1.1. Ehdotuksen/aloitteen nimi

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus unionin pelastuspalvelumekanismista ja unionin tuesta terveysuhkiin varautumista ja reagointia varten sekä päätöksen N:o 1313/2013/EU (unionin pelastuspalvelumekanismi) kumoamisesta

1.2. Toimintalohko(t)

Pelastuspalvelu ja terveysuhkiin varautuminen ja reagointi

1.3. Tavoite (Tavoitteet)

1.3.1. Yleistavoite (Yleistavoitteet)

Asetuksen tavoitteena on parantaa unionin ja jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä, jolla ehkäistään kaikenlaisia luonnon tai ihmisen aiheuttamia katastrofeja sekä varaudutaan ja reagoidaan niihin, tapahtuipa ne sitten unionin alueella tai sen ulkopuolella, mukaan lukien varautuminen ja reagointi terveysuhkiin sekä tilanteet, joissa vaikutukset tuntuvat samanaikaisesti useilla aloilla. Asetuksella myönnetään myös rahoitusta varautumiseen ja reagointiin terveysalalla.

1.3.2. Erityistavoite (Erityistavoitteet)

Asetus kattaa ihmisten, ympäristön ja omaisuuden, myös kulttuuriperinnön, suojelun kaikenlaisilta luonnon tai ihmisen aiheuttamilta katastrofeilta, mukaan lukien rajatylittävät vakavat terveysuhat. Se mahdollistaa koordinoinnin tilanteissa, joissa käytetään muitakin unionin kriisinhallintamekanismeja.

1.3.3. Odotettavissa olevat tulokset ja vaikutukset

Selvitys siitä, miten ehdotuksella/aloitteella on tarkoitus vaikuttaa edunsaajien/kohderyhmän tilanteeseen.

Tämän ehdotuksen johdosta unionin odotetaan pystyvän toimimaan paremmin katastrofinhallinnan eri vaiheissa eli ennaltaehkäisyssä, varautumisessa ja reagoinnissa koordinoidun suunnittelun ja toiminnan ansiosta. Koordinoinnin avulla ennakoidaan ja lievennetään riskejä, parannetaan varautumista ja mahdollistetaan tuloksellinen reagointi, myös terveysuhkiin.

Ehdotuksen odotetaan vähentävän riskejä, parantavan väestön, infrastruktuurin ja keskeisten palvelujen häiriönsietokykyä ja osaltaan minimoivan katastrofien vaikutuksia, myös rajatylittäviä vakavia terveysuhkia.

Ehdotuksen odotetaan myös parantavan kollektiivisia avustustoimia unionin tasolla, tukevan valmiuksien kehittämistoimia kansallisella tasolla ja siten kehittävän osaamista, resursseja ja tietämystä, joita tarvitaan riskien hallinnassa, haavoittuvuuksien vähentämisessä ja tulevien uhkien häiriönsietokyvyn parantamisessa.

1.3.4. Tulosindikaattorit

Selvitys siitä, millaisin indikaattorein ehdotuksen/aloitteen etenemistä ja tuloksia seurataan.

Asetusta arvioidaan ja sen täytäntöönpanoa seurataan tuloksellisuusasetuksessa säädetyn mukaisesti. Arviointi tehdään komission paremman sääntelyn suuntaviivojen mukaisesti, ja se perustuu asetuksen tavoitteiden kannalta olennaisiin indikaattoreihin.

Tuloksellisuusasetuksessa määritellään tarkemmin horisontaaliset periaatteet, jotka on huomioitava kaikissa talousarvio-ohjelmissa, myös pelastuspalvelumekanismissa, varainhoitoasetuksen ja muiden asiaankuuluvien täytäntöönpanosäännösten mukaisesti.

Operatiivisen datan saatavuuden varmistamiseksi on tarkoitus laatia datasuunnitelma. Sitä koskeva työ on jo alkanut: Vuoden 2025 alussa pääosasto ECHO otti pelastuspalvelumekanismin arvioinnin johdosta käyttöön pelastuspalvelualan datavaraston, johon kootaan operatiivista dataa esimerkiksi avustusvalmiuksien käyttöönotosta ja varastojen sijainnista.

1.4. Ehdotus/aloite liittyy

☐ uuteen toimeen

☐ uuteen toimeen, joka perustuu pilottihankkeeseen tai valmistelutoimeen[34]

☐ käynnissä olevan toimen jatkamiseen

☒ yhden tai useamman toimen sulauttamiseen tai uudelleen suuntaamiseen johonkin toiseen/uuteen toimeen

1.5. Ehdotuksen/aloitteen perustelut

1.5.1. Tarpeet, joihin ehdotuksella/aloitteella vastataan lyhyellä tai pitkällä aikavälillä sekä aloitteen yksityiskohtainen toteutusaikataulu

Heikentyvä riski- ja uhkaympäristö on haastanut eurooppalaista pelastuspalvelua vakavalla tavalla. Sen taustalla vaikuttaa turvallisuuteen, kansanterveyteen, ilmastonmuutokseen ja ympäristöön liittyvien haasteiden herkästi vaihteleva yhdistelmä. Ehdotus sisältää toimenpiteitä, joiden avulla unioni ja sen jäsenvaltiot voivat sopeutua monenlaisiin vaaroihin ja uhkiin. Tämä on tarpeen, koska pelastuspalvelumekanismin aktivointikertojen määrä on viime vuosina noussut voimakkaasti, mikä on selvä osoitus siitä, että kansalliset järjestelmät, joilla on tarkoitus reagoida katastrofeihin ja kriiseihin, ovat jatkossakin kovilla. Siksi unionin tason koordinointimekanismilla on oltavat riittävät resurssit, jotta voidaan toimia tehokkaammin ja tuloksellisemmin. Varautumisunionistrategian mukaisesti on tarpeen varmistaa monialaisten operaatioiden koordinointi, seuranta ja tuki unionin tasolla, jotta kansallisia toimia voidaan tukea asianmukaisesti. Tämän vuoksi olisi perustettava EU:n koordinointikeskus kriisitilanteita varten. Se perustuisi hätäavun koordinointikeskuksen rakenteisiin ja asiantuntemukseen ja jatkaisi sen toimintaa tukemalla pelastuspalvelumekanismia ja toimimalla toiminnan koordinoinnin yhteyspisteenä jäsenvaltioiden viranomaisille, myös jäsenvaltioiden valtuuttamille toimijoille, sekä komission yksiköille. Terveysuhkiin varautumista ja reagointia koskevien toimenpiteiden sisällyttäminen ehdotukseen luo lisätason EU:n kansalaisten suojeluun, mikä viime kädessä vahvistaa selviytymiskykyä ja suojaa väestöä monenlaisilta terveysuhilta.

[34] Sellaisina kuin nämä on määritelty varainhoitoasetuksen 58 artiklan 2 kohdan a ja b alakohdassa.

1.5.2. EU:n osallistumisesta saatava lisäarvo (joka voi olla seurausta eri tekijöistä, kuten koordinoinnin paranemisesta, oikeusvarmuudesta tai toiminnan vaikuttavuuden tai täydentävyyden paranemisesta). EU:n osallistumisesta saatavalla lisäarvolla tarkoitetaan tässä kohdassa arvoa, jonka EU:n osallistuminen tuottaa sen arvon lisäksi, joka olisi saatu aikaan pelkillä jäsenvaltioiden toimilla.

Kriiseistä on tulossa yhä moniulotteisempia ja rajatylittäviä. Siksi valmiuksissa olevat aukot on paikattava EU:n tasolla joko EU:n omilla valmiuksilla tai jäsenvaltioiden koordinoiduilla toimilla. Tämä parantaisi unionin tasolla ja jäsenvaltioissa käytettävien kriisitoiminnan mekanismien koordinointia ja varmistaisi, että EU:n apu tavoittaa kaikki sitä tarvitsevat EU:n kansalaiset. Samalla varmistettaisiin myönteinen vaikutus eurooppalaisiin yhteiskuntiin ja talouksiin pidemmällä aikavälillä. Kriittiset valmiudet, joita tarjoavat esimerkiksi Galileo- ja Copernicus-ohjelmat, ovat kestäviä ainoastaan kollektiivisessa toiminnassa. Jäsenvaltiot eivät yksin pysty rakentamaan niiden kaltaisia strategisia infrastruktuureja.

Unionin toimia tarvitaan myös kriisitoiminnan valmiuksien parantamiseksi strategisen ennakoinnin, yhdennetyn riskinhallinnan, rajatylittävän hätäapuvalmiuden parantamisen, monialaisen integroinnin ja osaamisvajeiden paikkaamisen avulla.

1.5.3. Vastaavista toimista saadut kokemukset

Monialaisten kriisien, kuten covid-19-pandemian ja Venäjän Ukrainaa vastaan käymän hyökkäyssodan, monitahoisuus edellyttää kokonaisvaltaista ja yhdennettyä lähestymistapaa kriiseihin, mikä on todettu unionin pelastuspalvelumekanismin arvioinnissa (jossa hyödynnettiin ”mekanismista saadut kokemukset”-ohjelmaa) ja Niinistön raportissa ja edelleen analysoitu vaikutustenarvioinnissa. Tämä edellyttää tiivistä ja tehokasta yhteistyötä unionin ja sen jäsenvaltioiden välillä, jotta tällaisten kriisien aiheuttamista haasteista voidaan selvitä. Tuolloin tilanteesta selvittiin koheesiopolitiikan alaan kuuluvalla REACT EU -paketilla. Nykyisessä geopoliittisessa tilanteessa on vahvistettava Euroopan siviili- ja sotilaspuolen varautumista ja valmiutta ottamalla oppia aiemmin menestyksellä toteutetuista koordinointitoimista.

1.5.4. Yhteensopivuus monivuotisen rahoituskehyksen kanssa ja mahdolliset synergiaedut suhteessa muihin kyseeseen tuleviin välineisiin

Unionin pelastuspalvelumekanismin toimet perustuvat synergiaetuihin muiden EU:n välineiden kanssa. Varautumista tuetaan kansallista ja alueellista kumppanuutta koskevien suunnitelmien uudistuksilla ja investoinneilla. Suunnitelmiin sisältyy kohdentamaton temaattinen varanto kriiseihin reagoimista varten. Rajatylittävien infrastruktuurien häiriönsietokykyä tuetaan jatkossakin Verkkojen Eurooppa -välineellä, kansallista ja alueellista kumppanuutta koskevien suunnitelmien uudistuksilla ja investoinneilla, Interreg-ohjelmalla sekä Globaali Eurooppa -välineen mukaisilla strategisilla yhteyksillä. Euroopan kilpailukykyrahasto parantaa EU:n varautumista ja strategista riippumattomuutta avainaloilla ja -teknologiassa (esim. terveysalan innovoinnit ja valmistus). Kriiseihin varautumista ja reagointia kolmansissa maissa tuetaan jatkossakin humanitaarisella avulla ja muilla välineillä (esim. makrotaloudellinen apu). Varautumisunioninstrategian täytäntöönpanon avulla varmistetaan johdonmukaisuus unionin uuden pelastuspalvelumekanismin ja muista rahastoista rahoitettavan varautumiseen liittyvän työn välillä. Pelastuspalvelumekanismi nojaa myös EU4Health-ohjelmaan ja muihin aloitteisiin,

joilla parannetaan kansanterveyskriiseihin varautumista ja reagoimista. Näin varmistetaan unionin varautuminen ja reagointi terveysuhkiin.

1.5.5. Arvio käytettävissä olevista rahoitusvaihtoehdoista, mukaan lukien mahdollisuudet määrärahojen uudelleenkohdentamiseen

1.6. Ehdotetun toimen/aloitteen ja sen rahoitusvaikutusten kesto

☒ **kesto on rajattu**

– ☒ Toiminta alkaa 1.1.2018 ja päättyy 31.12.2034.

– ☐ Maksusitoumusmäärärahoihin kohdistuvat rahoitusvaikutukset koskevat vuosia VVVV–VVVV ja maksumäärärahoihin kohdistuvat rahoitusvaikutukset vuosia VVVV–VVVV.

☐ **kestoa ei ole rajattu**

– Käynnistysvaihe alkaa vuonna VVVV ja päättyy vuonna VVVV,

– minkä jälkeen toteutus täydessä laajuudessa.

1.7. Suunniteltu talousarvion toteuttamistapa / Suunnitellut talousarvion toteuttamistavat

☒ **Suora hallinnointi**, jonka komissio toteuttaa käyttämällä

– ☐ yksiköitään, myös unionin edustustoissa olevaa henkilöstöään

– ☐ toimeenpanovirastoja

☐ **Hallinnointi yhteistyössä** jäsenvaltioiden kanssa

☒ **Välillinen hallinnointi**, jossa täytäntöönpanotehtäviä on siirretty

– ☐ kolmansille maille tai niiden nimeämille elimille

– ☒ kansainvälisille järjestöille ja niiden erityisjärjestöille (tarkennettava)

– ☐ Euroopan investointipankille ja Euroopan investointirahastolle

– ☐ varainhoitoasetuksen 70 ja 71 artiklassa tarkoitetuille elimille

– ☐ julkisoikeudellisille yhteisöille

– ☐ sellaisille julkisen palvelun tehtäviä hoitaville yksityisoikeudellisille elimille, joille annetaan riittävät rahoitustakuut

– ☐ sellaisille jäsenvaltion yksityisoikeuden mukaisille elimille, joille on annettu tehtäväksi julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuden täytäntöönpano ja joille annetaan riittävät rahoitustakuut

– ☐ sellaisille elimille tai henkilöille, joille on annettu tehtäväksi toteuttaa Euroopan unionista tehdyn sopimuksen V osaston mukaisia yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan erityistoimia ja jotka nimetään asiaa koskevassa perussäädöksessä

– ☐ jäsenvaltioon sijoittautuneille jäsenvaltion yksityisoikeuden tai unionin oikeuden mukaisille elimille, joille voidaan alakohtaisten sääntöjen mukaisesti antaa tehtäväksi unionin varojen tai talousarviotakuiden hoitaminen, siltä osin kuin tällaiset elimet ovat julkisoikeudellisten elinten tai julkisen palvelun tehtäviä hoitavien yksityisoikeudellisten elinten määräysvallassa ja niillä on asianomaisten määräysvaltaa käyttävien elinten yhteisvastuullisten vakuuksien muodossa antamat riittävät rahoitustakuut tai vastaavat rahoitustakuut, jotka voidaan kunkin toimen osalta rajoittaa unionin tuen enimmäismäärään.

Huomautukset:

Periaatteessa tämän asetuksen nojalla käyttöön asetettaviin määrärahoihin sovelletaan suoraa hallinnointia.

Välillisen hallinnoinnin mahdollistaminen suoran hallinnoinnin ohella tarjoaa lisävälineen määrärahojen käytön optimointiin. Koska pelastuspalvelutoiminnalla joudutaan usein vastaamaan ennakoimattomiin tilanteisiin (ihmisen ja luonnon aiheuttamat katastrofit), on tärkeää varmistaa monivuotisen rahoituskehyksen osallistavuus (osallistuvien toimijoiden suhteen) ja joustavuus.

2. HALLINNOINTI

2.1. Seuranta- ja raportointisäännöt

Näiden päätösten nojalla rahoitusapua saavia toimia ja toimenpiteitä arvioidaan ja seurataan tuloksellisuusasetuksessa säädetyn mukaisesti.

2.2. Hallinnointi- ja valvontajärjestelmä(t)

2.2.1. Perustelut ehdotetu(i)lle talousarvion toteuttamistavalle(/-tavoille), rahoituksen toteutusmekanismille(/-mekanismeille), maksujärjestelyille sekä valvontastrategialle

Unionin mekanismin mukaiseen ennaltaehkäisyyn ja varautumiseen myönnettävä rahoitusapu käytetään pelastuspalvelukomitean hyväksymän monivuotisen työohjelman mukaisesti. Komissio tiedottaa komitealle säännöllisesti työohjelman täytäntöönpanosta. Terveysuhkiin varautumista ja reagoimista koskevissa asioissa komitea kokoontuu eri kokoonpanoissa.

Asetus pannaan täytäntöön sen 32 artiklassa esitettyjen ehtojen mukaisesti, ja maksujärjestelyt perustuvat aiempiin kokemuksiin.

Unionin mekanismin täytäntöönpanosta saatujen kokemusten perusteella ja mekanismin tavoitteiden tosiasiallisen toteutumisen varmistamiseksi komissio aikoo toteuttaa toimet suorassa ja välillisessä hallinnoinnissa ja ottaa siinä huomioon taloudellisuuden ja tehokkuuden periaatteet sekä ”paras vastine rahoille”-periaatteen kaikilta osin.

2.2.2. Tiedot todetuista riskeistä ja niiden vähentämiseksi käyttöön otetuista sisäisistä valvontajärjestelmistä

Euroopan komission sisäisen valvonnan järjestelmää sovelletaan sen varmistamiseksi, että unionin mekanismin puitteissa saatavilla olevia varoja käytetään moitteettomasti ja asiaankuuluvaa lainsäädäntöä noudattaen.

Nykyinen järjestelmä toimii seuraavasti:

1. Johtavan yksikön (EU:n pelastuspalveluasioiden ja humanitaarisen avun operaatioiden pääosasto ECHO) sisäinen valvontaryhmä keskittyy hallinnollisten menettelyjen ja pelastuspalvelualalla voimassa olevan lainsäädännön noudattamiseen ja seuraa ECHOn valvontastrategian täytäntöönpanoa. Tässä yhteydessä sovelletaan myös komission sisäisen valvonnan kehystä.

2. ECHOn vuotuinen tarkastussuunnitelma pitää sisällään säännölliset tarkastukset, joita ulkopuoliset tarkastajat tekevät pelastuspalvelun määrärahoista myönnetyistä avustuksista ja tehdyistä sopimuksista.

3. Ulkopuolisten arvioijien tekemä toiminnan kokonaisarviointi.

Euroopan petostentorjuntavirasto OLAF ja EU:n tilintarkastustuomioistuin voivat tarkastaa toteutettuja toimia.

Valvonnan ja seurannan osalta sovelletaan humanitaarisen avun välineen toteutuksesta saatua runsasta kokemusta, kun unionin mekanismia toteutetaan välillisessä hallinnossa; muutoksia tehdään tarvittaessa.

Vastaava järjestelmä otetaan käyttöön terveysuhkiin varautumisen ja reagoinnin osalta terveyshätätilanteiden valmiusviranomaisen (pääosasto HERA) ohjauksessa.

2.2.3. Valvonnan kustannustehokkuutta (valvontakustannusten suhde hallinnoitujen varojen arvoon) koskevat arviot ja perustelut sekä arviot maksujen suoritusajankohdan ja toimen päättämisajankohdan odotetuista virheriskitasoista

Pääosasto ECHOn valvontastrategian arvioidut kustannukset ovat 0,32 prosenttia välillisesti hallinnoiduista määrärahoista ja 0,35 prosenttia suoraan hallinnoiduista määrärahoista vuoden 2024 talousarviossa. Tämän indikaattorin tärkeimmät osatekijät ovat

– ECHOn rahoitus- ja operatiivisten yksikköjen henkilöstökustannukset yhteensä kerrottuna laadunvarmistus-, valvonta- ja seurantatoimiin käytetyn ajan arvioidulla osuudella;

– tarkastuksiin ja varmennuksiin käytettävät kokonaisresurssit ECHOn ulkoisen tarkastuksen sektorilla.

Kun otetaan huomioon tällaisen valvonnan alhaiset kustannukset ja siitä saatavat mitattavissa olevat (oikaisut ja takaisinperinnät) ja ei-mitattavissa olevat (pelotevaikutus ja laatutae) hyödyt, komissio pystyy päättelemään, että valvonnan mitattavissa olevat ja ei-mitattavissa olevat hyödyt ovat huomattavasti suuremmat kuin siitä aiheutuvat kustannukset.

Mitä tulee unionin rahoitusta välillisessä hallinnoinnissa toteuttaviin valtuutettuihin yhteisöihin, komissio maksaa enintään 7 prosenttia niiden suorista tukikelpoisista kustannuksista unionin rahoituksen valvonnan ja hallinnoinnin varmistamiseksi.

Tämän vahvistaa monivuotinen jäännösvirhetaso, jonka komissio on ilmoittanut olevan ECHOn osalta 0,53 prosenttia vuonna 2024.

2.3. Toimenpiteet petosten ja sääntöjenvastaisuuksien ehkäisemiseksi

Komission ja asiaankuuluvien yksikköjen petostentorjuntastrategioilla varmistetaan, että komission lähestymistapa petosriskien hallintaan on suunnattu petoksille alttiiden alojen tunnistamiseen ja tarkoituksenmukaisiin torjuntatoimiin.

3. EHDOTUKSEN/ALOITTEEN ARVIOIDUT RAHOITUSVAIKUTUKSET

3.1. Kyseeseen tulevat monivuotisen rahoituskehyksen otsakkeet ja menopuolen budjettikohdat

- Uudet perustettaviksi esitetyt budjettikohdat

Monivuotisen rahoituskehyksen otsakkeiden ja budjettikohtien mukaisessa järjestyksessä.

Monivuotisen rahoituskehyksen otsake	Budjettikohta	Menolaji	Rahoitusosuudet			
	Numero	JM/EI-JM	EFTA-mailta	ehdokasmailta ja mahdollisilta ehdokasmailta	muilta kolmansilta mailta	muut käyttötarkoitukseensa sidotut tulot
	06 01 03 – Tukimenot EU:n pelastuspalvelumekanismia ja terveysalan valmiutta varten	EI-JM	KYLLÄ	KYLLÄ	KYLLÄ	EI
	06 04 01 EU:n pelastuspalvelu – rescEU ja terveysalan valmiustaso	JM	KYLLÄ	KYLLÄ	KYLLÄ	EI

3.2. Arvioidut vaikutukset määrärahoihin

3.2.1. Yhteenveto arvioiduista vaikutuksista toimintamäärärahoihin

– ☐ Ehdotus/aloite ei edellytä toimintamäärärahoja.

– ☒ Ehdotus/aloite edellyttää toimintamäärärahoja seuraavasti:

3.2.1.1. Hyväksytystä talousarviosta peräisin olevat määrärahat

milj. euroa (kolmen desimaalin tarkkuudella)

Monivuotisen rahoituskehyksen otsake		Numero	2							
			Vuosi	Vuosi	Vuosi	Vuosi	Vuosi	Vuosi	Vuosi	**MRK YHTEENSÄ**
			2028	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	**2033**	**2034**	**2028–2034**
Toimintamäärärahat										
06 04 01 EU:n pelastuspalvelu – rescEU ja terveysalan valmiustaso	Sitoumukset	(1a)	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	**xx**
	Maksut	(2a)	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	**xx**
Tiettyjen ohjelmien määrärahoista katettavat hallintomäärärahat[35]										
06 01 03 – Tukimenot EU:n pelastuspalvelumekanismia ja terveysalan valmiutta varten	Sitoumukset = maksut	(3)	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	**xx**
Määrärahat YHTEENSÄ	Sitoumukset	= 1a + 1b + 3	1,316	1,437	1,477	1,535	1,569	1,644	1,697	**10,675**
	Maksut	= 2a + 2b + 3	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	**p.m.**

Monivuotisen rahoituskehyksen otsake	**4**	”Hallintomenot”[36]

35 Tekninen ja/tai hallinnollinen apu sekä EU:n ohjelmien ja/tai toimien toteuttamiseen liittyvät tukimenot (entiset BA-budjettikohdat), epäsuora ja suora tutkimustoiminta.

36 Tarvittavat määrärahat olisi määritettävä käyttämällä vuosittaisia keskimääräisiä kustannuksia, jotka ovat saatavilla asianmukaisella BUDGpedia-verkkosivulla.

EU:n pelastuspalvelumekanismi		Vuosi **2028**	Vuosi **2029**	Vuosi **2030**	Vuosi **2031**	Vuosi **2032**	Vuosi **2033**	Vuosi **2034**	**MRK YHTEENSÄ 2028–2034**
• Henkilöresurssit		xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx
• Muut hallintomenot		xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx
PELASTUSPALVELUMEKANISMI YHTEENSÄ	Määrärahat	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx

Monivuotisen rahoituskehyksen OTSAKKEESEEN 4 kuuluvat määrärahat YHTEENSÄ	(Sitoumukset yhteensä = maksut yhteensä)	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx

milj. euroa (kolmen desimaalin tarkkuudella)

		Vuosi **2028**	Vuosi **2029**	Vuosi **2030**	Vuosi **2031**	Vuosi **2032**	Vuosi **2033**	Vuosi **2034**	**MRK YHTEENSÄ 2028–2034**
Monivuotisen rahoituskehyksen	Sitoumukset	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx
OTSAKKEISIIN 1–4 kuuluvat määrärahat YHTEENSÄ	Maksut	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx

3.2.1.2. Ulkoisista käyttötarkoitukseensa sidotuista tuloista peräisin olevat määrärahat

milj. euroa (kolmen desimaalin tarkkuudella)

Monivuotisen rahoituskehyksen otsake	Numero	2						
	Vuosi **2028**	Vuosi **2029**	Vuosi **2030**	Vuosi **2031**	Vuosi **2032**	Vuosi **2033**	Vuosi **2034**	**MRK YHTEENSÄ 2028–2034**
Toimintamäärärahat								

Pelastuspalvelumekanismi06 04 01	Sitoumukset	(1a)	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx
	Maksut	(2a)	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx
Tiettyjen ohjelmien määrärahoista katettavat hallintomäärärahat[37][38]										
Pelastuspalvelumekanismi 06 01 03 – Tukimenot EU:n pelastuspalvelumekanismia ja terveysalan valmiutta varten	Sitoumukset = maksut	(3)	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx
Monivuotisen rahoituskehyksen otsakkeeseen 2 kuuluvat pelastuspalvelumekanismin määrärahat YHTEENSÄ	Sitoumukset	= 1a + 1b + 3	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx
	Maksut	= 2a + 2b + 3	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx

			2028	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	**2033**	**2034**	
• Toimintamäärärahat (kaikki otsakkeet) YHTEENSÄ	Sitoumukset	(4)	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx
	Maksut	(5)	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx
• Tiettyjen ohjelmien määrärahoista katettavat hallintomäärärahat (kaikki otsakkeet) YHTEENSÄ		(6)	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx
Monivuotisen rahoituskehyksen **otsakkeisiin 1–3 kuuluvat määrärahat**	Sitoumukset	= 4 + 6	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx

37

38 Tekninen ja/tai hallinnollinen apu sekä EU:n ohjelmien ja/tai toimien toteuttamiseen liittyvät tukimenot (entiset BA-budjettikohdat), epäsuora ja suora tutkimustoiminta.

YHTEENSÄ (viitemäärä)										
	Maksut	= 5 + 6	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx

Monivuotisen rahoituskehyksen otsake	4	”Hallintomenot”

milj. euroa (kolmen desimaalin tarkkuudella)

EU:n pelastuspalvelumekanismi		Vuosi **2028**	Vuosi **2029**	Vuosi **2030**	Vuosi **2031**	Vuosi **2032**	Vuosi **2033**	Vuosi **2034**	**MRK YHTEENSÄ 2028–2034**
• Henkilöresurssit		xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx
• Muut hallintomenot		xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx
Pelastuspalvelumekanismi	Määrärahat	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx

Monivuotisen rahoituskehyksen OTSAKKEESEEN 4 kuuluvat määrärahat YHTEENSÄ	(Sitoumukset yhteensä = maksut yhteensä)	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

		Vuosi **2028**	Vuosi **2029**	Vuosi **2030**	Vuosi **2031**	Vuosi **2032**	Vuosi **2033**	Vuosi **2034**	**MRK YHTEENSÄ 2028–2034**
Monivuotisen rahoituskehyksen	Sitoumukset	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
OTSAKKEISIIN 1–4 kuuluvat määrärahat	Maksut	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

YHTEENSÄ										

3.2.2. Arvioidut toimintamäärärahoista rahoitetut tuotokset (ei täytetä erillisvirastojen osalta)

maksusitoumusmäärärahat, milj. euroa (kolmen desimaalin tarkkuudella)

Tavoitteet ja tuotokset			Vuosi **2028**		Vuosi **2029**		Vuosi **2030**		Vuosi **2031**		ja näitä seuraavat vuodet (ilmoitetaan kaikki vuodet, joille ehdotuksen/aloitteen vaikutukset ulottuvat, ks. kohta 1.6)						**YHTEENSÄ**	
	TUOTOKSET																	
⇩	Tyyppi[39]	Keskim. määr. kustannukset	Lkm	Kustannus	Lkm	Kustannus	Lkm	Kustannus	Lkm	Kustannus	Lkm	Kustannus	Lkm	Kustannus	Lkm	Kustannus	Luku määrä yhteensä	Kustannukset yhteensä
ERITYISTAVOITE 1 …[40]																		
– Tuotos																		
– Tuotos																		
– Tuotos																		
Välisumma, erityistavoite 1																		
ERITYISTAVOITE 2 ...																		
– Tuotos																		
Välisumma, erityistavoite 2																		
KAIKKI YHTEENSÄ																		

39 Tuotokset ovat tuloksena olevia tuotteita ja palveluita (esim. rahoitettujen opiskelijavaihtojen määrä tai rakennetut tiekilometrit).

40 Kuten kuvattu kohdassa 1.3.2 ”Erityistavoite (Erityistavoitteet)”.

3.2.3. Yhteenveto arvioiduista vaikutuksista hallintomäärärahoihin

– ☐ Ehdotus/aloite ei edellytä hallintomäärärahoja.

– ☒ Ehdotus/aloite edellyttää hallintomäärärahoja seuraavasti:

3.2.3.1. Hyväksytystä talousarviosta peräisin olevat määrärahat

HYVÄKSYTYT MÄÄRÄRAHAT	Vuosi	Vuosi	Vuosi	Vuosi	Vuosi	Vuosi	Vuosi	**YHTEENSÄ 2028–2034**
	2028	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	**2033**	**2034**	
OTSAKE 4								
Henkilöresurssit	48,829	48,829	48,829	48,829	48,829	48,829	48,829	**348,803**
Muut hallintomenot	Vahv. myöh.	Vahv. myöh.	Vahv. myöh.	Vahv. myöh.	Vahv. myöh.	Vahv. myöh.	Vahv. myöh.	Vahv. myöh.
OTSAKE 4, välisumma	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**
OTSAKKEESEEN 4 sisältymättömät								
Henkilöresurssit	3,030	3,030	3,030	3,030	3,030	3,030	3,030	**21,210**
Muut hallintomenot	Vahv. myöh.	Vahv. myöh.	Vahv. myöh.	Vahv. myöh.	Vahv. myöh.	Vahv. myöh.	Vahv. myöh.	Vahv. myöh.
OTSAKKEESEEN 4 sisältymättömät, välisumma	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**
YHTEENSÄ	**52,859**	**52,859**	**52,859**	**52,859**	**52,859**	**52,859**	**52,859**	**370,01**

3.2.3.2. Ulkoisista käyttötarkoitukseensa sidotuista tuloista peräisin olevat määrärahat

Ei sovelleta

3.2.3.3. Määrärahat yhteensä

YHTEENSÄ HYVÄKSYTYT MÄÄRÄRAHAT + ULKOISET KÄYTTÖTARKOITUKSEENSA SIDOTUT TULOT	Vuosi	Vuosi	Vuosi	Vuosi	Vuosi	Vuosi	Vuosi	**YHTEENSÄ 2028–2034**
	2028	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	**2033**	**2034**	
OTSAKE 4								
Henkilöresurssit	48,829	48,829	48,829	48,829	48,829	48,829	48,829	**348,80**
Muut hallintomenot	Vahv. myöh.	Vahv. myöh.	Vahv. myöh.	Vahv. myöh.	Vahv. myöh.	Vahv. myöh.	Vahv. myöh.	Vahv. myöh.
OTSAKE 4, välisumma	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**
OTSAKKEESEEN 4 sisältymättömät								
Henkilöresurssit	3,030	3,030	3,030	3,030	3,030	3,030	3,030	**21,210**
Muut hallintomenot	Vahv. myöh.	Vahv. myöh.	Vahv. myöh.	Vahv. myöh.	Vahv. myöh.	Vahv. myöh.	Vahv. myöh.	Vahv. myöh.
OTSAKKEESEEN 4 sisältymättömät, välisumma	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**
YHTEENSÄ	**52,859**	**52,859**	**52,859**	**52,859**	**52,859**	**52,859**	**52,859**	**370,013**

3.2.4. Henkilöresurssien arvioitu tarve

– ☐ Ehdotus/aloite ei edellytä henkilöresursseja.

– ☒ Ehdotus/aloite edellyttää henkilöresursseja seuraavasti:

3.2.4.1. Hyväksytystä talousarviosta katettavat

Arvio kokoaikaiseksi henkilöstöksi muutettuna

HYVÄKSYTYT MÄÄRÄRAHAT	Vuosi **2028**	Vuosi **2029**	Vuosi **2030**	Vuosi **2031**	Vuosi **2032**	Vuosi **2033**	Vuosi **2034**
• Henkilöstötaulukkoon sisältyvät virat/toimet (virkamiehet ja väliaikaiset toimihenkilöt)							
20 01 02 01 (päätoimipaikka ja komission edustustot EU:ssa)	213	213	213	213	213	213	213
• Ulkopuolinen henkilöstö (kokoaikaiseksi muutettuna)							
20 02 01 (kokonaismäärärahoista katettavat sopimussuhteiset toimihenkilöt ja kansalliset asiantuntijat)	85	85	85	85	85	85	85
Hallinnollisen tuen budjettikohta (xx) – päätoimipaikassa	30	30	30	30	30	30	30
YHTEENSÄ	**328**	**328**	**328**	**328**	**328**	**328**	**328**

3.2.4.2. Ulkoisilla käyttötarkoitukseensa sidotuilla tuloilla katettavat

Ei sovelleta

3.2.4.3. Henkilöresurssien kokonaistarve

HYVÄKSYTYT MÄÄRÄRAHAT + ULKOISET KÄYTTÖTARKOITUKSEENSA SIDOTUT TULOT YHTEENSÄ	Vuosi **2028**	Vuosi **2029**	Vuosi **2030**	Vuosi **2031**	Vuosi **2032**	Vuosi **2033**	Vuosi **2034**
• Henkilöstötaulukkoon sisältyvät virat/toimet (virkamiehet ja väliaikaiset toimihenkilöt)							
20 01 02 01 (päätoimipaikka ja komission edustustot EU:ssa)	**213**	**213**	**213**	**213**	**213**	**213**	**213**
• Ulkopuolinen henkilöstö (kokoaikaiseksi muutettuna)							
20 02 01 (kokonaismäärärahoista katettavat sopimussuhteiset toimihenkilöt ja kansalliset asiantuntijat)	85	85	85	85	85	85	85
Hallinnollisen tuen budjettikohta (xx) – päätoimipaikassa	30	30	30	30	30	30	30
YHTEENSÄ	**328**	**328**	**328**	**328**	**328**	**328**	**328**

Unionin pelastuspalvelumekanismia ja EU4Health-ohjelman ”Terveysuhkiin varautuminen ja reagointi”-osiota toteuttavan henkilöstö määrä (kokoaikaiseksi muutettuna) on tällä hetkellä 285 (205 ECHOssa ja 80 HERAssa).

Palveluksessa tällä hetkellä oleva henkilöstö jakautuu seuraavasti:

170 virkamiestä ja väliaikaista toimihenkilöä (20 01 02 01 – Päätoimipaikka ja edustustot EU:ssa),

85 ulkopuoliseen henkilöstöön kuuluvaa työntekijää otsakkeessa (20 02 01 ja 20 02 02 – Ulkopuolinen henkilöstö – Päätoimipaikka ja edustustot EU:ssa),

30 työntekijää, jotka uudessa MRK:ssa rahoitetaan BA-budjettikohtaan otettavilla ulkoisilla käyttötarkoitukseensa sidotuilla tuloilla.

Henkilöstömäärä on kuitenkin sovitettava unionin pelastuspalvelumekanismi plussan yleiseen tavoitetasoon ja sille myönnettyyn rahoitukseen sekä uusiin varautumisunioninstrategiasta johtuviin toimiin, jotta kyseisellä kunnianhimoisella agendalla saadaan aikaan tuloksia.

Arvioiden mukaan henkilöstön määrään tarvitaan 15 prosentin lisäys, jonka myötä määrä nousisi 328 toimeen. Näin voitaisiin kattaa uuden välineen mukaiset uudet toimet ja tehtävät, esimerkiksi seuraavat:

- katastrofien määrän ja vaikutusten lisääntymisestä[41] johtuva toiminnan lisääntyminen,
- sisäänrakennetun varautumisen periaatteen soveltaminen ja sen valvonta, että periaate huomioidaan kaikilla asiaankuuluvilla politiikanaloilla,
- toisen tason toteutus; toinen taso liittyy alakohtaisen varautumisen ja reagoinnin tasoon ja menee nykyistä pelastuspalvelumekanismia pidemmälle.

Kaksi tärkeää aloitetta, jotka ECHOn on toteutettava tuloksellisesti, edellyttäisivät huomattavia henkilöresursseja:

1. EU:n koordinointikeskus kriisitilanteita varten

Kriisitilanteita varten perustettava EU:n koordinointikeskus on merkittävä saavutus. Siinä hyödynnetään hätäavun koordinointikeskuksen (ERCC) rakenteita ja asiantuntemusta. Keskuksen tarkoituksena on jatkaa ja laajentaa jäsenvaltioille annettavaa tukea kriisien monialaisten seurausten hallintaan. Tässä on apuna perusteellisempi suunnittelu sekä kokonaisvaltainen analyysi ja tilannetietoisuus. **Keskuksen toiminnassa noudatetaan toissijaisuusperiaatetta, kunnioitetaan kansallista toimivaltaa ja otetaan huomioon jäsenvaltioiden erityispiirteet kaikilta osin. Keskus aikoo**

- tehdä työtä sen eteen, että kaikilla tasoilla on yhteinen käsitys kriiseistä ja niiden vaikutuksista eri aloilla ja koko väestöön,
- helpottaa eri aloilla tehtävää työtä antamalla kriisinhallintatukea johtaville yksiköille ilman, että se ottaa itselleen alakohtaista vastuuta, ja
- seurata kriiseihin reagoimista yleisellä tasolla ja samalla varmistaa jatkuva palaute neuvostolle, muun muassa EU:n poliittisen kriisitoiminnan integroitujen järjestelyjen (IPCR) puitteissa.

Keskuksen perustamisen ohella pyritään tehostamaan **siviili- ja sotilaspuolen yhteistyötä** laajamittaisissa ja monialaisissa häiriötilanteissa ja kriiseissä, myös aseellisten hyökkäysten aikana, ja niihin varautumisessa. Keskus myös tukee työtä Euroopan siviilipuolustusmekanismin[42] luomiseksi.

Keskus **varmistaa varautumista ja reagointia koskevan monialaisen koordinoinnin eri sidosryhmien välillä**, mukaan lukien komission yksiköt, jäsenvaltiot, neuvosto, EUH:n kriisinhallintakeskus (sen toimivaltuuksien osalta) ja kansainväliset kumppanit, lähinnä Nato.

2. Sisäänrakennetun varautumisen periaate

---

41 JRC:n raportti ”An analysis of current and emerging risks”.

42 Siviilipuolustusmekanismi ei käsitteenä rajoita terminologiaa, jota jäsenvaltiot käyttävät välineistä tai mekanismeista, jotka ovat sisällöltään samankaltaisia strategiassa tarkoitetun siviilipuolustusmekanismin kanssa.

EU:n varautumisunionistrategiassa otetaan käyttöön uusi periaate EU:n politiikan suunnittelussa: **sisäänrakennetun varautumisen periaate**. Se tarkoittaa, että aloitteiden vaikutukset varautumiseen arvioidaan ensi metreistä alkaen. Periaatteen merkitystä korostaa sen kaksoisrooli: se on yksi strategian pääperiaatteista, mutta myös oma avaintoimensa. Tämä edellyttää proaktiivista ja pitkäjänteistä lähestymistapaa täytäntöönpanoon.

Jotta **sisäänrakennetulla varautumisella** olisi todellista vaikutusta, varautuminen on valtavirtaistettava niin, että sen eri osatekijät otetaan tietoisesti ja varhaisessa vaiheessa huomioon jo suunnittelu- ja täytäntöönpanovaiheessa sen sijaan, että niitä tarkasteltaisiin ainoastaan jälkiarvioinneissa. Käytännön soveltaminen on kytköksissä myös aloitteen edistymisen perusteelliseen seurantaan ja aktiiviseen tukeen sen tunnetuksi tekemisessä maa- ja aluetasolla.

Varautumisen vieminen osaksi politiikkakehystä on paitsi keino vähentää tulevia riskejä, myös viisas investointi. Hiljattain tehdyssä selvityksessä tarkasteltiin 70:tä eri puolilla EU:ta toteutettavaa varautumisaloitetta. Sen mukaan kunkin investoidun euron tuotto oli 2–10 euroa. Investoimalla varautumiseen nyt voidaan vähentää häiriötilanteita, alentaa palautumiskustannuksia ja parantaa pitkän aikavälin selviytymis- ja kilpailukykyä. Huolehtimalla määrärahojen ja muiden resurssien riittävyydestä nyt voidaan pelastaa ihmishenkiä ja saada aikaan säästöjä myöhemmin.

Näiden kahden aloitteen lisäksi tarvitaan lisää henkilöresursseja, jotta voidaan tuloksellisesti toteuttaa uudet varautumisunionistrategiasta johtuvat toimet, esimerkiksi

Ennakoinnin lisääminen: otetaan käyttöön kriisejä kuvaava tulostaulu päätöksentekijöitä varten, parannetaan ERCC:n analyysintekovalmiuksia ja ennakkovaroitusjärjestelmiä sekä laaditaan säännöllisiä operatiivisia tilannekatsauksia kaikenlaisista eri aloihin kohdistuvista vaaratekijöistä ja niiden kerrannaisvaikutuksista (avaintoimi).

Väestön varautuminen: parannetaan väestön, myös vanhusten, nuorten ja vammaisten, riskitietoisuutta.

Kriiseihin reagointi: parannetaan rescEU:n avustusvalmiuksia (EU-tason valmiusvarasto), pannaan varastointistrategia täytäntöön ja laaditaan ohjeet eri puolilla EU:ta sijaitsevien hätäapu- ja kriisikeskusten stressitestausta varten.

Operatiivisen toiminnan huomattavasta lisääntymisestä seuraa, että myös tukitoimintoja (esim. oikeudellinen tuki, rahoitus- ja valvontatoimien toteutus ja tietotekniikka) on vahvistettava.

Pääosasto HERA vastaa mekanismin osiosta ”Terveysuhkiin varautuminen ja reagointi”. Koska sen toimivaltuuksia on tarkoitus laajentaa lääketieteellisiä vastatoimia koskevassa strategiassa (COM(2025) xxx, 16.7.2025) kuvatun mukaisesti, henkilöstöä tarvitaan lisää.

3.2.5. Yhteenveto arvioiduista vaikutuksista digitaaliteknologiaan liittyviin investointeihin

Digitaaliteknologiaan ja tietotekniikkaan liittyvät määrärahat YHTEENSÄ	Vuosi **2028**	Vuosi **2029**	Vuosi **2030**	Vuosi **2031**	Vuosi **2032**	Vuosi **2033**	Vuosi **2034**	**MRK YHTEENSÄ 2028–2034**
OTSAKE 4								

Tietotekniikkamenot (toimielintasolla)	2,69	2,69	2,69	2,69	2,69	2,69	2,69	**18,83**
OTSAKE 4, välisumma	**2,69**	**2,69**	**2,69**	**2,69**	**2,69**	**2,69**	**2,69**	**18,83**
OTSAKKEESEEN 47 sisältymättömät								
Toimenpideohjelmien ohjelmatason tietotekniikkamenot	12,00	12,00	12,00	12,00	12,00	12,00	12,00	**84,00**
OTSAKKEESEEN 4 sisältymättömät, välisumma	**12,00**	**12,00**	**12,00**	**12,00**	**12,00**	**12,00**	**12,00**	**84,00**
YHTEENSÄ	**14,69**	**14,69**	**14,69**	**14,69**	**14,69**	**14,69**	**14,69**	**102,83**

3.2.6. Yhteensopivuus nykyisen monivuotisen rahoituskehyksen kanssa

Aloite on johdonmukainen vuosien 2028–2034 MRK:n kanssa.

3.2.7. Ulkopuolisten tahojen rahoitusosuudet

Ehdotuksen/aloitteen

– ☐ rahoittamiseen ei osallistu ulkopuolisia tahoja

– ☐ rahoittamiseen osallistuu ulkopuolisia tahoja seuraavasti (arvio):

Määrärahat, milj. euroa (kolmen desimaalin tarkkuudella)

	Vuosi **2028**	Vuosi **2029**	Vuosi **2030**	Vuosi **2031**	Vuosi **2032**	Vuosi **2033**	Vuosi **2034**	Yhteensä
Rahoitukseen osallistuva taho								
Yhteisrahoituksella katettavat määrärahat YHTEENSÄ								

3.3. Arvioidut vaikutukset tuloihin

– ☐ Ehdotuksella/aloitteella ei ole vaikutuksia tuloihin.

– ☐ Ehdotuksella/aloitteella on vaikutuksia tuloihin seuraavasti:

  – ☐ vaikutuksia omiin varoihin

  – ☐ vaikutuksia muihin tuloihin

  – ☐ tulot on kohdennettu menopuolen budjettikohtiin

milj. euroa (kolmen desimaalin tarkkuudella)

Tulopuolen budjettikohta:	Käytettävissä olevat määrärahat kuluvana varainhoitovuonna	Ehdotuksen/aloitteen vaikutus[43]						
		Vuosi **2028**	Vuosi **2029**	Vuosi **2030**	Vuosi **2031**	Vuosi **2032**	Vuosi **2033**	Vuosi **2034**
Momentti ….								

4. DIGITAALISET ULOTTUVUUDET

4.1. Vaatimukset, joilla on merkitystä digitalisaation kannalta

Viittaus vaatimukseen	**Vaatimuksen kuvaus**	**Toimijat, joihin vaatimus vaikuttaa tai joita se koskee**	**Ylätason prosessit**	**Luokka**
23 ja 29 artikla	14. Jäsenvaltioille ilmoitetaan rescEU:n valmiuksien operatiivisesta tilasta CECIS-järjestelmän kautta.	Mekanismin jäsenvaltiot ja siihen osallistuvat valtiot; rescEU:n yhteyspisteet; ERCC	Tiedonhallinta; ilmoittaminen; tilannetietoisuus	Tilannetietoisuus
29 artikla	1. Jos unionissa sattuu tai uhkaa välittömästi sattua katastrofi, joka aiheuttaa tai voi aiheuttaa rajatylittäviä vaikutuksia, sen jäsenvaltion, jossa katastrofi on sattunut tai todennäköisesti sattuu, on viipymättä ilmoitettava siitä mahdollisesti vahinkoa kärsineille jäsenvaltioille ja komissiolle. Komissiolle ei tarvitse	Mekanismin jäsenvaltiot ja siihen osallistuvat valtiot; ERCC	Hätätilanteeseen reagointi; ilmoittaminen; tiedonhallinta;	Kriisinhallinta

[43] Perinteiset omat varat (tulli- ja sokerimaksut) on ilmoitettava nettomääräisinä eli bruttomäärästä on vähennettävä kantokuluja vastaava 20 prosentin osuus.

	tehdä ilmoitusta, jos ilmoitusvelvollisuus on jo täytetty unionin muun lainsäädännön, Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen tai voimassa olevien kansainvälisten sopimusten nojalla. 2. Jos unionissa sattuu tai uhkaa välittömästi sattua katastrofi, joka todennäköisesti johtaa yhden tai useamman jäsenvaltion esittämään avunpyyntöön, sen jäsenvaltion, jossa katastrofi on sattunut tai todennäköisesti sattuu, on viipymättä ilmoitettava komissiolle, että on odotettavissa hätäavun koordinointikeskuksen kautta välitettävä avunpyyntö, jotta komissio voi tarvittaessa ilmoittaa asiasta muille jäsenvaltioille ja käynnistää toimivaltaisten yksikköjensä toiminnan. 3. Edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut ilmoitukset on soveltuvin osin tehtävä CECIS-järjestelmän kautta.			
30 artikla	8. Jäsenvaltion, jolle esitetään avunpyyntö unionin mekanismin välityksellä, on viipymättä määritettävä, pystyykö se antamaan pyydettyä	Mekanismin jäsenvaltiot ja siihen osallistuvat valtiot;	Avunpyyntöjen hallinta; hätätilanteeseen reagointi; ilmoittaminen; tiedonhallinta	Hätätilanteeseen reagointi, avun koordinointi

	apua, ja kerrottava päätöksestään tarjota apua hätäavun koordinointikeskukselle CECIS-järjestelmän kautta ilmoittamalla tarjoamansa avun laajuus ja ehdot. Hätäavun koordinointikeskus tiedottaa asiasta jäsenvaltioille.	ERCC		
26 artikla	1. Komissio antaa täytäntöönpanosäädöksiä seuraavista kysymyksistä: b) CECIS-järjestelmän osat sekä tiedonvaihdon järjestäminen CECIS-järjestelmän kautta;	Mekanismin jäsenvaltiot ja siihen osallistuvat valtiot; ERCC	Järjestelmän kehittäminen; datanhallinta;	Järjestelmän kehittäminen
22 ja 23 artikla	1. b) edistyminen katastrofeihin valmistautumisen tason kohottamisessa mitattuna niiden avustusvalmiuksien määrällä, jotka on ilmoitettu Euroopan pelastuspalvelureservin 7 artiklan 1 kohdan f alakohdassa tarkoitetut valmiustavoitteet huomioon ottaen, yhteiseen hätäviestintä- ja tietojärjestelmään (CECIS) ilmoitettujen avustusvalmiuksien määrällä sekä niiden rescEU:n valmiuksien määrällä, jotka on otettu käyttöön avun antamiseksi äärimmäisen vaikeissa tilanteissa;	Mekanismin jäsenvaltiot ja siihen osallistuvat valtiot; rescEU:n yhteyspisteet; ERCC	Käyttöönottovalmiuden arviointi; valmiuksien hallinta; kriisinhallinta	Hätätilanteeseen reagointi

LIITE I IV jakso	b) se hallinnoi CECIS-järjestelmää tiedonvälityksen ja tietojen jakamisen mahdollistamiseksi hätäavun koordinointikeskuksen ja jäsenvaltioiden yhteyspisteiden välillä; w) se tukee jäsenvaltioita näiden pyynnöstä niiden alueella tapahtuvien katastrofien yhteydessä tarjoamalla mahdollisuuden hyödyntää eurooppalaisia tieteellisiä kumppanuuksia kohdennettuja tieteellisiä analyysejä varten. Saadut analyysit voidaan vahinkoa kärsineiden jäsenvaltioiden suostumuksella jakaa CECIS-välityksellä. x) Unionin rahoitustukea voi saada Euroopan etua palvelevien rajatylittävien havainto-, ennakkovaroitus- ja hälytysjärjestelmien kehittämiseen, jotta nopeat avustustoimet ovat mahdollisia ja jotta edistetään kansallisten ennakkovaroitus- ja hälytysjärjestelmien välisiä yhteyksiä sekä niiden yhteyksiä hätäavun koordinointikeskukseen ja yhteiseen hätäviestintä- ja	Mekanismin jäsenvaltiot ja siihen osallistuvat valtiot; ERCC	Järjestelmän hallinta; tiedonhallinta; kriisinhallinta	Hätätilanteeseen reagointi

	tietojärjestelmään. Näissä järjestelmissä on otettava huomioon olemassa olevat ja tulevat tieto-, seuranta- ja havaintolähteet ja -järjestelmät, joihin niiden olisi myös perustuttava;			
35 artikla	ATHINA-järjestelmän tarkoituksena on hyödyntää ja täydentää olemassa olevia epidemioiden varhaistunnistusresurs seja yhdistämällä tietoa terveysuhista ja lääketieteellisistä vastatoimista. Järjestelmän avulla halutaan kerätä tuottajilta ja jäsenvaltioilta tietoa kriisien kannalta olennaisten raaka-aineiden tuotannosta ja varastoista sekä laitteista ja infrastruktuurista. Järjestelmässä sovelletaan tiukkoja turvavaatimuksia tiedonvaihdon helpottamiseksi muiden suojattujen järjestelmien kanssa niin, että samalla huolehditaan koko tietoteknisen arkkitehtuurin koskemattomuudesta, mukaan lukien kyberuhilta suojautuminen ja kaupallisten tietojen suojaaminen.	Komissio, jäsenvaltiot, sidosryhmät (ml. toimiala)	Datanhallinta	Terveysuhkiin varautuminen ja reagointi

4.2. Data

Datan/Tiedon tyyppi	Viittaukset vaatimuksiin	Standardi ja/tai eritelmä (tapauksen mukaan)
Käyttäjähallinta: Käyttäjän roolit ja etuoikeudet, tietoa rooleista ja niihin liittyvistä etuoikeuksista, joiden perusteella määräytyy pääsy järjestelmään ja operatiivinen valvonta järjestelmässä.	36 artiklan 1 kohta	
Asiantuntijoiden henkilötiedot: Yhteystiedot, asiantuntemus/koulutus, kielitaito, rokotukset, kategoria/osaaminen/rooli EU:n pelastuspalveluryhmässä	20 artiklan 8 kohta; 38 artiklan 1 kohdan b alakohta	sTESTA-yhteys
Resursseja/yksikköjä/valmiuksia koskevat operatiiviset tiedot (ml. rescEU ja ECPP) Koostumus, saatavuus, varastot ja käyttöhistoria	14 artiklan 14 kohta; 38 artiklan 1 kohdan b alakohta	sTESTA-yhteys
Hätätilannetta koskevat tiedot: Vahinkoa kärsineet alueet, vaaratyypit, lyhyt tilannekuvaus, aktivointitaso, tarkempi kuvaus pyydetystä ja tarjotusta avusta, viesti- ja ilmoitusloki, kartat, muut asiakirjat jne.	19 artikla; 20 artiklan 8 kohta; liitteessä I oleva IV jakso	sTESTA-yhteys / valtuutetuilla käyttäjillä avoimessa internetissä ainoastaan lukuoikeus

Data/-tietovirrat

Datan/Tiedon tyyppi	Viittaukset vaatimuksiin	Datan/tiedon toimittaja	Datan/tiedon vastaanottaja	Datan-/tiedonvaihdon käynnistävä tekijä	Toimittamistiheys (soveltuvin osin)
Katastrofi-ilmoitus	29 artikla	Jäsenvaltiot/ERCC	Mekanismin käyttäjät	Sattunut katastrofi vai sen välitön uhka	Ei sovelleta
Avunpyyntö	30 artikla	Jäsenvaltiot/ERCC	Mekanismin	Avunpyyntö mekanismin	Ei sovelleta

			käyttäjät	välityksellä	
Avuntarjous	30 artikla	Jäsenvaltiot/ERCC	Mekanismin käyttäjät	Mahdollisuus tarjota apua	Ei sovelleta
Hyväksyntä ja käyttöönotto	30 artikla	Jäsenvaltiot/ERCC	Mekanismin käyttäjät	Tarjottu apu vastaa pyydettyä apua	Ei sovelleta
Päättäminen ja raportointi	30 artikla	ERCC	Mekanismin käyttäjät	Pyynnöstä tai viimeistään 90 vrk:n kuluttua	Ei sovelleta
Resurssin rekisteröinti	22 artikla	Jäsenvaltiot/ERCC	Mekanismin käyttäjät	Pakollinen vaihe, jotta voidaan tarjota osana toimitettavaa apua	Ei sovelleta
Resurssia koskeva päivitys	22 artikla; 23 artikla; 27 artikla	Jäsenvaltiot/ERCC	Mekanismin käyttäjät	Kun resurssin ominaisuudet (esim. saatavuus, valmiudet, kapasiteetti tai yhteystiedot) muuttuvat	Ei sovelleta
Organisaation/käyttäjän pyyntö päästä järjestelmään	36 artikla n 1 kohta	Jäsenvaltiot/ERCC	Mekanismin etuoikeutetut käyttäjät	Käyttäjärakenteen luominen CECIS-järjestelmässä pyynnöstä	Ei sovelleta

4.3. Digitaaliset ratkaisut

Digitaalinen ratkaisu	**Viittaukset vaatimuksiin**	**Pääasialliset ratkaisulta odotettavat toiminnot**	**Vastaava taho**	**Miten saavutettavuus on huomioitu?**	**Miten uudelleenkäytettävyys on huomioitu?**	**Tekoälyteknologioiden käyttö (soveltuvin osin)**
CECIS	3 artikla; 23 artikla;	**Resurssien rekisteröinti ja hallinta:**	ECHO, A.1	CECIS on suunniteltu toimimaan	Uudelleenkäyttömahdollisuus	Ei sovelleta

	29 artikla; 30 artikla; liitteessä I oleva IV jakso	saatavilla olevia resursseja koskevien tietojen rekisteröinti, hallinta ja päivittäminen jäsenvaltioiden toimesta. **Hätätilanteiden hallinta:** hätätilanteen hallinnan tukeminen, ml. 1. tapahtumista raportointi 2. tilannetietoisuus 3. hätätilanteeseen reagoinnin suunnittelu **Pyyntöjen ja tarjousten hallinta:** resursseja koskevien avunpyyntöjen ja tarjousten hallinta, ml. valmius laatia, päivittää ja perua pyyntöjä ja tarjouksia. **Käyttöönotto ja seuranta:** resurssien käyttöönoton seuranta, ml. niiden sijainti, status ja		yksinomaan TESTAssa. Avoimessa internetissä siitä on saatavilla riisuttu versio, joka tarjoaa reaaliaikaista tietoa CECIS-käyttäjille kentällä (vain lukuoikeus). Mekanismiin osallistuvat valtiot, joilla ei ole TESTA-yhteyttä: ECRR kirjaa tiedot niiden puolesta.	koskien tulevaisuudessa toteutuvaa yhteentoimivuutta muiden alustojen (esim. EWRS ja ECMP) kanssa.	

		saatavuus. **Tiedotus ja yhteistyö:** tiedotuksen ja yhteistyön helpottaminen jäsenvaltioiden, ERCC:n ja muiden sidosryhmien välillä, tietojen jakaminen ja toimien koordinointi. Data-analyysi ja raportointi: datan analysointia ja raportointia koskevien valmiuksien tarjoaminen, ml. valmius generoida raportteja. **Turvallisuus ja käyttöoikeuksien valvonta:** alustan turvallisuuden ja koskemattomuuden varmistaminen, ml. valmius valvoa arkaluonteisten tietojen ja resurssien käyttöoikeuksia. **Integrointi muihin järjestelmiin:** muihin järjestelmiin ja alustoihin integroiminen,				

		ml. hätätilanteiden hallintajärjestelmät ja ennakkovaroitusjärjestelmät.				

Selvitys kunkin digitaalisen ratkaisun osalta siitä, miten digitaalinen ratkaisu on EU:n kyberturvallisuuskehyksen ja muiden sovellettavien digitaalipolitiikkojen ja -säädösten (kuten eIDAS, yhteinen digitaalinen palveluväylä jne.) vaatimusten ja velvoitteiden mukainen.

Digitaalinen ratkaisu #1

Digitaalinen ja/tai alakohtainen politiikka (soveltuvin osin)	**Selvitys vastaavuudesta**
Tekoälysäädös	Ei sovelleta
EU:n kyberturvallisuuskehys	Rajoittamatta asetuksen (EU) 2016/679 soveltamista jäsenvaltioiden on varmistettava tämän asetuksen soveltamista varten kerättyjen ja tallennettujen tietojen turvallisuus, eheys, aitous ja luottamuksellisuus.
eIDAS	EU Login -tili
Yhteinen digitaalinen palveluväylä ja IMI	Ei sovelleta
Muut	

4.4. Yhteentoimivuusarviointi

4.5. Toimenpiteet digitaalisen täytäntöönpanon tukemiseksi

Toimenpiteen kuvaus	**Viittaukset vaatimuksiin**	**Komission rooli** (soveltuvin osin)	**Mukaan otettavat toimijat** (soveltuvin osin)	**Oletettu aikataulu** (soveltuvin osin)
CECIS-käyttäjien työryhmän perustaminen jäsenvaltioiden (JS) ja osallistuvien valtioiden (OS) liittämiseksi uuteen CECIS-järjestelmään, päivitysten tekeminen sovellukseen ja	36 artiklan 1 kohdan b alakohta	Kokousten järjestäminen ja helpottaminen sekä teknisen asiantuntemuksen tarjoaminen ja ohjeistaminen tarvittaessa.	Mekanismin JS/OS	Ei sovelleta

yhteisen päätöksenteon helpottaminen.				